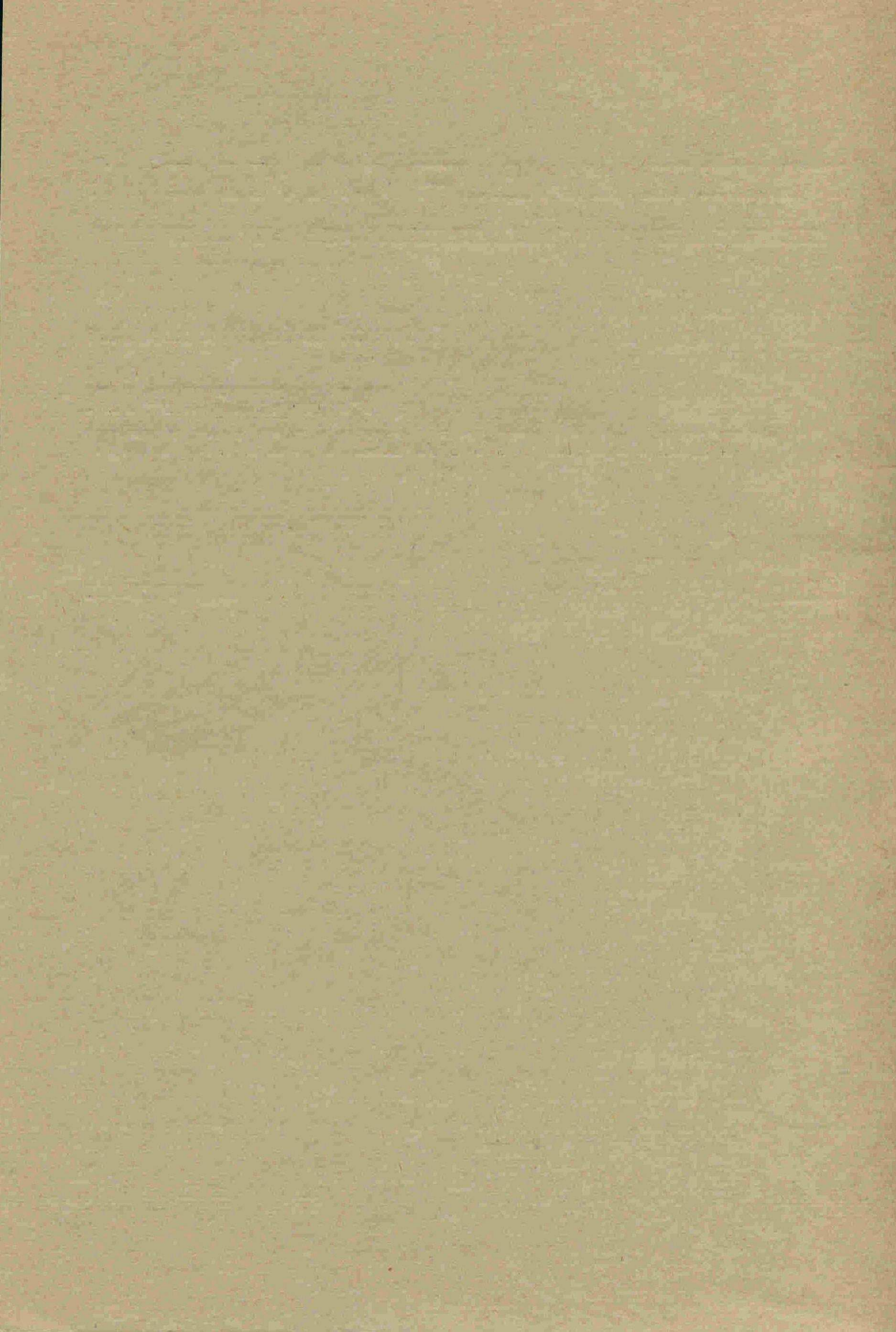

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ 1

Internationale situationniste

Η ΜΙΣΕΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΚΥΚΛΩΝ

"ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ" CAHIERS D' ETUDES ANTIAUTORITAIRES

ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟ Νο 1
Cahiers d' études antiautoritaires

Internationale Situationniste

Η ΜΙΖΕΡΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΩΝ ΚΥΚΛΩΝ
ΑΠΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ
ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΑΠΩΣΗ

«ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ»

Ἡ "μπροσούρα τοῦ στρασβούργου": Ἡ μιζέρια τῶν φοιτητικῶν κύκλων, ἐκδόθηκε στή σειρά τῶν τετραδίων «Πεζοδρόμιο: cahiers d' études anti- autoritaires» ἀπό τήν «Διεθνή Βιβλιοθήκη», Ἀκαδημίας 76, ἔρ. 3ος—γραφ. 10, τηλ. 631.217, τόν Ἀπρίλη τοῦ 1973, σέ μετάφραση Θέμη Μιχαήλ—Ἰπποδάμου 7, Παγκράτι—Τό πρῶτο κείμενο: «**Vous foutez-vous de nous...**» εἶναι τοῦ Θέμη Μιχαήλ, τὸ δεύτερο: «Ἡ κατάκτηση τοῦ χώρου σέ χρόνο ἐξουσίας» εἶναι τῆς I.S. Ὑπεύθυνος ἔκδοσης: Χρῆστος Κωνσταντινίδης Ἀκαδημίας 76—Ὑπεύθυνος τυπογραφείου: Λ. Γιοβάνης, Βαλτετσίου 35—Ἀθήνα

«Vous foutez - vous de nous ?»
Vous ne vous en foutez pas longtemps

Μετά από μιὰ μακράωνη ιστορική εξέλιξη, ἡ ἐξουσία ἐπεκτείνεται σ' ὅλες τὶς σφαῖρες τῆς συλλογικῆς καὶ ἀτομικῆς ζωῆς καὶ ἐπιβάλλεται σὰν πεμπτοσύα τῆς ὑπάρχουσας κοινωνίας. Ὄταν ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία παύει νὰ ἀποτελεῖ παρῶρτημα τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ἀρχίζει νὰ ἐπιβεβαιώνει τὴν αὐτονομία τῆς πάνω στὴ βίαση τῆς νεοαποκτημένης συνείδησης, ἡ ἱκανοποίηση τῶν ζωτικῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν ἐπιβάλλει τὴν ὀργανωμένη συλλογικὴ ἐργασία πού, μὲ τὴ σειρά τῆς, ἀπαιτεῖ τὴν ἱεραρχία καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση ἐξουσιαστικῶν σχέσεων γιὰ νὰ ἐξασφαλισθεῖ ἡ συνοχὴ τῆς παραγωγικῆς δροστηριότητος: οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἀρκετὴ συνείδηση γιὰ νὰ μὴν ἀποτελοῦν παθητικούς φορεῖς τῆς παντοδυναμίας τῶν φυσικῶν νόμων καὶ ἀνεπαρκῆ συνείδηση γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἐπιβίωσή τους πάνω στὴ βίαση τῆς ἀνεμπόδιστης δημοουργικότητος καὶ τῆς ἀπεριόριστης ἐλευθερίας. Ἡ ὑποταγὴ τοῦ ἀνθρώπου στὴ φύση συνδυάζεται μὲ τὴν ὑποταγὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἐξειδίκευση φτάνει στὸ ἀποκορύφωμά τῆς καὶ πραγματοποιεῖ ἓνα ποιητικό ἄλμα μὲ τὴ διαίρεση τῆς κοινωνίας σὲ τάξεις. Τὸ φάσμα τοῦ σπαραγμοῦ ἀνάμεσα στὶς τάξεις θέτει πρὸς στιγμή σὲ κίνδυνο τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἴδια τὴν ἐπιβίωση τῆς κοινωνίας, ὅμως ἡ ἐξουσία ἐπιβάλλεται σὰν συνδετικός κρίκος ἀνάμεσά τους καὶ ἀποκαθιστᾷ τὴ συνοχὴ τῆς κοινωνίας. Ἐτσι ἐγκαινιάζεται ἡ περίοδος αὐτῆ τῆς ιστορίας τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας πού ὁ Μάρξ καὶ ὁ Ἐνγκελς ἀποκάλεσαν πολιτισμὸ, δηλαδή ἡ περίοδος ἐξουσίας. Στὸ ἐξῆς ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρώπινου εἶδους δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἱστορία τῶν μεταμορφώσεων τῆς ἐξουσίας, τῆς διαρκοῦς μεταρρύθμισης καὶ ἐπέκτασῆς τῆς. Οἱ ἱστορικοὶ καταγράφουν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διμέτωπου ἀγῶνα τῆς ἐξουσίας ἐνάντια σὲ κάθε σφαῖρα τῆς ζωῆς πού δὲν τῆς εἶναι ἀκόμα ὀλοκληρωτικὰ ὑποτελῆς καὶ ἐνάντια στὸν ἴδιο της τὸν ἑαυτό: πράγματι, ὁ ἐπεκτατισμὸς τῆς ἐξουσίας ἐκδηλώνεται ἐπίσης καὶ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐνοποίησή τῆς σὲ ἔκταση καὶ σὲ βάθος, γιὰ τὴν ἐπιβεβαίωση τῆς ἐνότητάς τῆς μὲ τὴ μετατροπὴ τῶν αὐτονομημένων φορέων τῆς σὲ συστατικὰ στοιχεῖα ἐνὸς συστήματος ὀρθολογικοῦ κοινωνικοῦ καταμερισμοῦ τοῦ καταναγκασμοῦ.

Ὁ κόσμος τοῦ ἐμπορεύματος ἀποτελεῖ σταθμὸ σ' αὐτὴ τὴν ἐπεκτατικὴ πορεία τῆς ἐξουσίας. Τὰ ἀντικείμενα, φορτισμένα μὲ μυστηριώδεις δυνάμεις, γίνονται ἱεραπόστολοι τῆς καὶ διεισδύουν στὶς πιὸ ἀπόμακρες γωνιῆς τῆς προσωπικῆς ζωῆς. Ἡ ἐξουσία παρεμβάλλεται ἀνάμεσα στὶς ἀνθρώπινες ἀνάγκες καὶ τὰ μέσα ἱκανοποίησῆς τους καὶ σημαδεύει καὶ τὰ δύο μὲ τὴ σφραγίδα τῆς. Σὲ ὀλοένα ἀξαναόμινο βαθμὸ, ὁ παραγωγικὸς μηχανισμὸς χειραφετεῖται ἀπὸ τὴν κηδεμονία τῶν ἀνθρώπινων ἀναγκῶν καὶ ἡ ἐξουσία ἀπὸ τὸν παραγωγικὸ μηχανισμό. Οἱ κοινωνιολόγοι καὶ οἱ παπάδες θρηνοῦν γιὰ τὸν παραλογισμό τῆς δημιουργίας ἐπιπλάστων ἀναγκῶν, γιὰ τὴν ἀνορθολογικότητα μιᾶς οἰκονομίας πού

ἀσχολεῖται μὲ τὴν «παραγωγή ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν» πὸν δὲν ἔχουν καμμιά σχέση με τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀνθρώπινων ἀναγκῶν. Λησμονοῦν ὅτι μιὰ ὁλόκληρη ἱστορική περίοδος μᾶς χωρίζει ἀπὸ τότε πὸν ὁ παραγωγικὸς μηχανισμὸς ἔθετε σὰν στόχο του τὴν ἱκανοποίηση τῶν ἀναγκῶν. Λησμονοῦν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μετατρέπεται σὲ θεατὴ τῶν ἀναγκῶν του, ὅτι τώρα εἶναι οἱ ἀνθρώπινες ἀνάγκες πὸν ἀνταποκρίνονται στὶς ἀνάγκες τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ. Λησμονοῦν ὅτι σήμερα ὁ παραγωγικὸς μηχανισμὸς ἀνταποκρίνεται στὶς ἀνάγκες τῆς ἐξουσίας, δηλαδὴ στὴν ἀνάγκη τῆς διευρυμένης ἀναπαραγωγῆς τῆς.

Ὁ ἀπρόσωπος παραγωγικὸς μηχανισμὸς δὲν εἶναι μόνον ἀντικειμενικὸ θεμέλιο ἀλλὰ καὶ τὸ καλύτερο σχολεῖο τῆς ἐξουσίας, ὁ συνεπέστερος δημιουργὸς αὐτῆς τῆς «ἐργοστασιακῆς πειθαρχίας» πὸν ἦταν τόσο προσφιλὴς στὸν Λένιν. Καὶ ἡ ἐξουσία ἀφ' ἑνὸς μὲν χρησιμοποιεῖ τὴν παραγωγή ὀλικῶν καὶ ἄλλων ἀγαθῶν γιὰ νὰ κατακυριεύσει τὴν κάθε πτυχή τῆς συλλογικῆς καὶ ἀτομικῆς ζωῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καθιστᾷ δυνατὴ τὴν «ὀμαλή» λειτουργία τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ προμηθεύοντας αὐτὴ ἢ ἴδια τοὺς σκοποὺς τῆς παραγωγῆς: πολεμικὴ βιομηχανία, παρασιτικὸς «τритоγενής» τομέας, «παραγωγή ὑπηρεσιῶν» τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ κρατικοῦ γραφειοκράτη, τοῦ συνδικαλιστῆ, τοῦ ἐπιστάτη, τοῦ ἀστυνομικοῦ, τοῦ σταλινικοῦ, τοῦ παπᾶ, κλπ...

Ἡ ἐπέκταση τοῦ παρασιτισμοῦ τῆς παραγωγῆς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ μιὰ ἐξωτερικὴ ἐκδήλωση τοῦ ἐπεκτατισμοῦ τῆς ἐξουσίας. Τώρα πιά ἕνας ὁλόκληρος τομέας τῆς ὀικονομίας ἀσχολεῖται ἄμεσα με τὴν παραγωγή τῆς ἴδιας τῆς ἐξουσίας. Ἡ ἀπρόσκοπη λειτουργία τοῦ ἀπρόσωπου, ἱεραρχημένου καὶ δεσποτικοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ, αὐτῆς τῆς πὸν στέρεας βίας καὶ τελευταῖον καταφυγίου τῆς ἐξουσίας, ἔχει ἀναχθεῖ σὲ κρατικὴ σκοπιμότητα.

Ἡ καταλυτικὴ κοινωνικὴ ἐπίδραση τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς δὲν παραλείπει νὰ ἐξασκηθεῖ πάνω στὴν ἴδια τὴ δόμηση τῆς ἐξουσίας. Ἡ εἰσβολὴ τοῦ ἐμπορευματοῦ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ εἶναι ἡ ριζικώτερη ἀνατροπὴ πὸν πραγματοποιήθηκε σὲ περίοδο ἐξουσίας. Ἡ κατ' ἐξοχίαν ἐξουσιαστικὴ σχέση, ἡ σχέση πὸν συνδέει τοὺς σημαντικώτερους πόλους τοῦ καταναγκασμοῦ, τὶς κοινωνικὲς τάξεις, δὲν εἶναι πιά ἕνα γεωγραφικοστρατιωτικὸ δεδομένο ὅπως στὴ δουλοκτητικὴ κοινωνία· δὲν εἶναι πιά ἕνα ἐξωτερικὸ δεδομένο ὅπως ἡ σχέση ἀγροτικῆς κοινότητας καὶ κράτους - φοροεισπράκτορα στὸν «ἀσιατικὸ τρόπο παραγωγῆς»· δὲν εἶναι πιά ἕνα κληρονομικὸ δεδομένο ὅπως στὸν φεουδαλισμὸ. Τὸ κεφάλαιο, αὐτὴ ἡ κατ' ἐξοχίαν ἐξουσιαστικὴ σχέση τῆς ἐμπορευματικῆς κοινωνίας, εἶναι ἕνα διαρκῶς ἀναπαραγόμενον δεδομένο τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἡ ἐξουσία πρὸς στιγμὴν ἀποκεντρώνεται γιὰ νὰ ἀποκτήσει εὐελιξία καὶ νὰ μπορέσει νὰ διεισδύσει ἄμεσα καὶ ὀλοκληρωτικὰ στὴν ἀτομικὴ ζωὴ τοῦ καθένα. Ἡ κλασσικὴ σχολὴ τῶν φιλελεύθερων ὀικονομολόγων καὶ φιλοσόφων, με τὴν «ἀντίθεσή της» πρὸς τὴν κρατικὴν ἐπέμβαση, ἐκφράζει αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀνάγκη τῆς ἀποκέντρωσης, ἐκφράζει τὴ λογικὴ μιᾶς πρωταρχικῆς συσσώρευσης ἐξουσίας θυμίζοντάς μας ὅτι ἐὰν τὸ Κράτος, ἡ ἐνσάρκωση τῆς ἐξουσίας στὴν κλίμακα ὀλόκληρης τῆς κοινωνίας, εἶναι πρωτότοκος γιὸς της ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ἀποκλειστικὸς φορέας τῆς. Ἡ ἄμεση σχέση ἐξηρημένης ἐργασίας ἢ οἰκογένεια, ἡ ἠθικὴ, ἡ θρησκεία, ἡ πολιτικὴ, ἡ ἰδεολογία, ἡ κουλτούρα, ζητοῦν νὰ διαδραματίσουν ἕνα ρόλο προσαρμοσμένο στὶς ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς, ἕνα ρόλο πὸν δὲν ἀρμόζει στὴ βραδυνήσῃα καὶ τὴ μονολιθικότητα τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ.

Ὅμως ἐὰν ἡ ἀποκέντρωση τῆς ἐξουσίας ὑποβοηθᾷ τὴ συσσώρευση της, αὐτὴ ἢ τελευταία ἔχει σὰν ἀπακόλουθο τὴ συγκεντροποίηση τῆς ἐξουσίας. Τὸ Κράτος παίρνει μιὰ θριαμβευτικὴ ρεβάνς, ὄχι ὅμως δίχως νὰ ἐκσυγχρονισθεῖ ρι-

ζικά και να πάφει μιὰ γιὰ πάντα να ταυτίζεται μ' ἕναν ἐξωτερικὸ μηχανισμό καταναγκασμοῦ: ἡ μεσαιωνικὴ καταστολὴ τῆς ἐπιστήμης μεταμορφώνεται σὲ ἐπιστήμη τῆς καταστολῆς. Ἡ ἐμπορευματικὴ κοινωνία, μπουχτισμένη ἀπὸ τὴν ἀναρχικὴν συσσώρευση ἐξουσιῶν, ἐπικαλεῖται σὰν μετανουόσα παρθένος τὸ Κράτος γιὰ νὰ ἐπιβάλλει τὴν τάξη τῆς ἐξουσίας μέσα στὸ χάος τῶν ἐξουσιῶν. Ἡ ἠθικὴ, ἡ θρησκεία, ἡ οἰκογένεια, κλπ. τείνουν νὰ γίνουν Κρατικὴ ὑπόθεση καὶ νὰ ἀντλήσουν τὴν κλονισμένη αὐτοπεποίθησή τους ἀπὸ τοὺς στιβαροὺς ὄμους τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, μετατρέπονται σὲ νομοθετικὴ ἐπιταγή. Ἡ ἐνιαία λογικὴ τῆς ἐξουσίας ὑλοποιεῖται σὰν λογικὴ τῆς ἐνοποιημένης ἐξουσίας καὶ ἐπιβάλλεται εἰς βάρος τῶν ἐπὶ μέρους ἐκδηλώσεων καὶ φορέων τῆς.

Στὶς χώρες τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ (ἢ τῶν προσχεδίων τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ) ἡ συσσώρευση τῆς ἐξουσίας φτάνει στὸ ἀποκορύφωμά της, ὁ ἐπεκτατισμὸς της βρίσκεται σὲ παροξυσμό. Τὸ κράτος εἶναι ἐργοδότης, εἶναι θρησκεία, εἶναι οἰκογένεια. Ὁ μπολσεβικισμὸς ἐξέφραξε τὸν βολονταρισμὸ τῆς ἐξουσίας ποὺ ἔχει ἀποκτήσει συνείδηση τῆς δυνάμεις της καὶ ἀξιώνει νὰ πάφει τὴ θέση ποὺ τῆς ἀνήκει, νὰ μετατραπεί σὲ αὐτόνομο ἱστορικὸ παράγοντα καὶ νὰ διαμορφώσει τὴν κοινωνία ὅπως αὐτὴ τὸ ἐννοεῖ. Ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὸν μπολσεβικισμὸ καὶ τὸν σταλινισμὸ δὲν εἶναι παρὰ ζήτημα ἡλικίας τοῦ βολονταρισμοῦ τῆς ἐξουσίας. Τὰ πτώματα τῶν ἐπαναστατημένων Οὐκρανῶν καὶ Κρονστανδιανῶν σημαδεύουν ἀνεξίτηλα τὴν ὀριστικὴ μετατροπὴ τῆς αὐταπάτης γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν συμφερόντων τοῦ συνόλου τῆς κοινωνίας σὲ συνειδητὴ ἐξαπάτηση. Ὁ σταλινισμὸς εἶναι τὸ μπολσεβίκικο ἐγγέλιγμα μετουσιωμένο σὲ τρέχουσα κοινωνικὴ πρακτικὴ· εἶναι ἀπέναντι στὸν μπολσεβικισμὸ τῆς «ἡρωϊκῆς περιόδου» ὅτι καὶ ἡ γηραιὰ κυρία μιᾶς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος ἀπέναντι στὴ νεαρὴ σπουδαστρία ποὺ φιλοδοξεῖ νὰ «ἐξαλείφει τὴν ἀδικία ἀπὸ τὸν κόσμον μας». Καὶ μέσα ἀπὸ τίς διαρκεῖς ἀλλαγές προσώπων καὶ τίς ἐκκαθαρίσεις, μέσα ἀπὸ τὸ παραλήρημα τῆς ἐξουσίας, ἐπιβεβαιώνεται αὐτὴ ἡ ἴδια σὰν ἀφηρημένη ἰδέα, σὰν πεμπτοσύα τῆς κοινωνίας. Πράγματι, ἡ γραφειοκρατία εἶναι μιὰ τάξη ποὺ νέμεται τὴν ὑπεραξία ὅπως καὶ ἡ κλασσικώτερη μπουρζουαζία, βμως τὸ κάθε ἀτομικὸ μέλος της ὑπόκειται περισσότερο ἀπὸ παντοῦ στὴ συλλογικὴ πειθαρχία τῆς τάξης του ἢ, ἀκριβέστερα, δὲν εἶναι παρὰ ἕνα γρανάζι τοῦ ἐνοποιημένου ἐξουσιαστικοῦ μηχανισμοῦ. Δὲν πρόκειται γιὰ μιὰ ἀπλή ἀλλαγὴ φρονησῶν στὸ πηδάλιο τῆς οἰκονομίας: ἡ ἐξουσία ἐνηλικιώθηκε, τώρα πιά δὲν συντηρεῖται ἀπὸ τὸν πατέρα της, τὴ δεσποτικὴ λογικὴ τοῦ ἀπρόσωπου παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ, ἀλλὰ ἀντίθετα τὸν συντηρεῖ. Πρόκειται γιὰ τὴν ἐξουσία συσσωρευμένη σ' ἕνα τέτοιο βαθμὸ, ὥστε νὰ ἀντλεῖ τὴ δικαιολόγησή της ἀπὸ τὸν ἴδιον της τὸν ἑαυτὸ, νὰ τείνει νὰ μεταμορφωθεῖ σὲ κορωνίδα τῆς Δημοιοργίας.

Ἡ ἐξουσία: ἰδὸν τὸ «ὄντως ὄν», τὸ «Πρᾶγμα καθ' ἑαυτὸ», ποὺ οἱ φιλόσοφοι μάταια ἀναζήτησαν στὸν οὐρανὸ ἐνῶ βρισκόταν στὴ γῆ καί, τώρα ποὺ τὸ ἀναζητοῦν στὴ γῆ, ἔχει ξεφύγει πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τους.

Ἡ ἐξουσία ἐπιβάλλεται πρῶτα ἀπ' ὅλα σὰν ἄρνηση τῆς ἀτομικότητος καὶ τῆς ἐλεύθερης δημοιοργικότητος. Στὸν καπιταλισμὸ, ἡ ἄρνηση τῆς ἀτομικότητος παίρνει τὴ συγκεκριμένη μορφή τῆς θεαματικῆς ἐπιβεβαίωσης της, τοῦ ἀτομικισμοῦ, ὅπου τὸ ἄτομο καμαρώνει στὴ θέα τοῦ ἑαυτοῦ του μέσα στὸν καθρέφτη τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀτομικισμὸς ἀνάγεται σὲ εἰσαγωγή στὴν ἐπιστήμη τῆς δουλοπρέπειας, συγκροτεῖται σὰν ἰδεολογία τῆς συντριμμένης ἀτομικότητος. Ἡ προσωπικότητα ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὰ βραβεῖα ἐνσωμάτωσης στὸν ἐξουσιαστικὸ μηχανισμό καί, μόλις ὀπλιστεῖ μὲ τὰ ὄπλα τοῦ καταναγκασμοῦ, ἐκδικεῖται γιὰ τὸν πρόωρο χαμό της. Ταυτόχρονα, ἡ λογικὴ τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ εἰσβάλλει μαζικὰ στὸν «ἐλεύθερο χρόνον» καὶ ἐνοποιεῖ τὸν συνολικὸν χρόνον τῆς ἐπιβίωσης, τῆς ἀντιζωῆς. Ἡ «ἐλευθερία τῆς βουλήσεως» βρῖ

σκει πεδίο εφαρμογῆς στὴν ἐκλογή ἀνάμεσα στὴν coca-cola καὶ τὴν pepsi-cola

Ἡ ἄρνηση τῆς ἀτομικότητος ἀπὸ τὴν ἐξουσία εἶναι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένη μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐξατομικεύσεως. Ἡ ἄμεση ἐπικοινωνία μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καταργεῖται, παντοῦ ἐπιβάλλεται ἡ μεσολάβησις τῆς ἐξουσίας. Οἱ ἄνθρωποι γίνονται θεατὲς τῆς ἀναμεταξύ τους ἐπικοινωνίας. Οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μέσα στὴν καθημερινὴ ζωὴ προσδιορίζονται ἀπὸ τὴ λογικὴ τῆς ἐξουσίας. Οἱ ἄνθρωποι ἀναγνωρίζονται σὰν συνάνθρωποι μὲσω τῆς κοινῆς ἐνσωμάτωσός τους στὸ ἓνα ἢ στὸ ἄλλο ἐπὶ μέρους γρανάξι τοῦ μηχανισμοῦ διευρυμένης ἀναπαραγωγῆς τῆς ἐξουσίας, (οἰκογένεια, ἐπιχείρησις, συνδικάτο, πανεπιστήμιον, ἔθνος...), μὲσω τῆς κοινῆς προσήλωσός τους στὴν μιὰ ἢ στὴν ἄλλη θρησκεία, στὸν ἓνα ἢ στὸν ἄλλο λαοφιλή ἡγέτη, στὸ ἓνα ἢ στὸ ἄλλο κόμμα, στὸ ἓνα ἢ στὸ ἄλλο λείψανον τῆς κουλτούρας. Ἡ ἐξουσία προβάλλει ἀκούραστα τὸ θέαμα τῶν ἐσωτερικῶν τῆς ἀντινομῶν, κατακλύζοντας τὴν ἀνθρώπινην συνείδησιν μὲ ψευδεῖς ἐναλλακτικὰς λύσεις ποὺ συνδέονται μὲ τὸ ἀδιόρατον νῆμα τοῦ μονολιθισμοῦ καὶ τῆς ἐνόητος τῆς ἐξουσίας.

Ἡ καταπολέμησις αὐτοῦ τοῦ θεάματος ἀποτελεῖ τὴν ἰδρυτικὴν πράξιν τῆς ἀνατρεπτικῆς κριτικῆς.

Ἡ κατάκτησις τοῦ χώρου σὲ χρόνον ἐξουσίας

Ἡ ἐπιστήμη στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κεφαλαίου, τοῦ ἐμπορευματοῦ καὶ τοῦ θεάματος, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ κεφαλαιοποιημένη γνώσις, φετιχισμὸς τῆς ιδέας καὶ τῆς μεθόδου, ἀλλοτριωμένη εἰκόνα τῆς ἀνθρώπινης σκέψεως. Πιστοποιητικὸν ἐνὸς ψευτο-μεγαλείου τῶν ἀνθρώπων, ἡ παθητικὴ τῆς γνώσεως μιᾶς μέτριας πραγματικότητος εἶναι ἡ μαγικὴ δικαιολόγησις μιᾶς ῥάτσας σκλάβων.

Ἐδῶ καὶ πολὺ καιρὸς ἡ ἐξουσία τῆς γνώσεως μεταμορφώθηκε σὲ γνώσιν τῆς ἐξουσίας. Ἡ σύγχρονη ἐπιστήμη, πειραματικὴ κληρονομία τῆς θρησκείας τοῦ Μεσαίωνα, ἐκπληρώνει — σὲ σχέσιν μὲ τὴν ταξικὴν κοινωνίαν — τίς ἴδιαις λειτουργίαις: μὲ τὴν αἰώνια εἰδικευμένη ἐξυπνάδα τῆς ἀντισταθμίζει τὴν καθημερινὴν βλακειάν τῶν ἀνθρώπων. Τραγουδάει μὲ ἀριθμοὺς τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους, ἐνῶ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τὸ ὀργανωμένον ἄθροισμα τῶν περιορισμῶν του καὶ τῆς ἀλλοτριώσεώς του.

Ὅπως ἡ βιομηχανία, ποὺ ἦταν προορισμένη νὰ ἀπελευθερώσει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἐργασία μὲ τὴν χρῆσιν τῶν μηχανῶν, δὲν κατάφερε μέχρι σήμερα παρὰ νὰ τοὺς ὑποδουλώσει στὴν ἐργασία τῶν μηχανῶν, ἔτσι καὶ ἡ ἐπιστήμη, προορισμένη νὰ τοὺς ἀπελευθερώσει ἱστορικὰ καὶ ὀρθολογικὰ ἀπὸ τὴ φύσιν, δὲν κατάφερε παρὰ νὰ τοὺς ἀλλοτριώσει μέσα σὲ μιὰ κοινωνίαν παράλογον καὶ ἀντι-ἱστορικὴν. Μισθοφόρος τῆς διαχωρισμένης σκέψεως, ἡ ἐπιστήμη ἐργάζεται γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ τὴν ζωὴν παρὰ σὰν ἓνα μηχανικὸν ἢ ἠθικὸν σχῆμα. Πράγματι, δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸν ἄνθρωπον σὰν ὑποκείμενον οὔτε τὴν ἀνθρώπινην σκέψιν σὰν δράσιν, καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγον ἀγνοεῖ τὴν ἱστορίαν σὰν ἠθελημένην δραστηριότητα καὶ μετατρέπει τοὺς ἀνθρώπους σὲ «ἀσθενεῖς» στὰ νοσοκομεῖα τῆς.

Θεμελιωμένη πάνω στὸ πρωταρχικὸν ψέμμα τῆς λειτουργίας τῆς, ἡ ἐπιστήμη δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ λείπει ψέμματα στὸν ἴδιον της τὸν ἑαυτό. Καὶ οἱ ἀλαζόνες μισθοφόροι τῆς διατήρησαν, ἀπὸ τοὺς προγόνους τοὺς τοὺς παπάρδες, τὴν γοητεία καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ μυστηρίου. Δυναμικὴ συνιστώσα τῆς δικαιολόγησεως τῶν Κρατῶν, τὸ ἐπιστημονικὸν σῶμα φυλάει ζηλότυπα τοὺς συντεχνιακοὺς νό-

7.—“μπροσούρα του στρασβουργου”

μους του και τὰ μυστικά τῆς «ἀπὸ θεοῦ Μηχανῆς», πὸν τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει σὰν μιὰ ἀξιοκαταφρόνητη αἴρεση. Δὲν εἶναι λοιπὸν ν’ ἀπορεῖ κανεὶς πού, γιὰ παράδειγμα, οἱ γιατροὶ — αὐτοὶ οἱ μπαλωματῆδες τῆς ἐργασιακῆς δύναμης — χρησιμοποιοῦν μιὰ παράδοξη συνθηματικὴ κακογραφία: Πρόκειται γιὰ τὸν ἀστρονομικὸ κώδικα τῆς μονοπωλημένης ἐπιβίωσης.

Παρόλο πὸν ἡ ἱστορικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ταύτιση τῆς ἐπιστήμης μὲ τὴν κοσμικὴ ἐξουσία δείχνει ξεκάθαρα ὅτι εἶναι ὑπέρτερα τῶν Κρατῶν, καὶ ἐπομένως δὲν ξεγελᾷ κανένα, χρειάστηκε νὰ περιμένουμε μέχρι τὶς μέρες μας γιὰ νὰ δοῦμε νὰ ἐξαφανίζονται οἱ τελευταῖοι διαχωρισμοὶ μεταξὺ τῆς ταξικῆς κοινωνίας καὶ μιᾶς ἐπιστήμης πὸν παρίστανε ὅτι ἦταν «οὐδέτερη» καὶ «θεραπευτικὴ τῆς Ἀνθρωπότητος». Πράγματι, ἡ σημερινὴ ἔλλειψη δυνατότητος ἐπιστημονικῆς ἔρευνας καὶ ἐφαρμογῆς δίχως τεράστια μέσα, παρέδωσε τὴ γνώση, θεαματικὰ συγκεντροποιημένη, στὰ χέρια τῆς ἐξουσίας καὶ τὴν προσανατόλισε πρὸς τοὺς σκοποὺς τοῦ Κράτους. Δὲν ὑπάρχει πιά ἐπιστήμη πὸν νὰ μὴν βρίσκειται στὴν ὑπηρεσία τῆς οἰκονομίας, τοῦ στρατιωτικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῆς ἰδεολογίας. Καὶ ἡ Ἐπιστήμη τῆς ἰδεολογίας μᾶς δείχνει τὴν ἄλλη τῆς ὄψη, τὴν ἰδεολογία τῆς Ἐπιστήμης.

Ἡ ἐξουσία, πὸν δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεχθεῖ τὸ κενό, δὲν συγχώρησε ποτὲ στὸν οὐρανὸ ὅτι ἦταν μιὰ ἄδεια ἔκταση παραδομένη στὴ φαντασία. Ἀπὸ τὶς ἀπαρχές τῆς ταξικῆς κοινωνίας, ἡ φανταστικὴ πηγὴ τῆς διαχωρισμένης ἐξουσίας πάντα τοποθετήθηκε στὸν οὐρανό. Ὅταν ἡ αὐτοδικαιολόγησις τοῦ Κράτους ἦταν θρησκευτικὴ, ὁ οὐρανὸς ἐμπεριέχονταν στὸν χρόνος τῆς θρησκείας· σήμερα πὸν τὸ Κράτος θέλει νὰ δικαιολογηθεῖ ἐπιστημονικά, ὁ οὐρανὸς βρίσκεται μέσα στὸν χρόνο τῆς ἐπιστήμης. Ἡ ἐξέλιξις ἀπὸ τὸν Γαλιλαῖο ὡς τὸν Βέρνερ φὸν Μπρόουν δὲν εἶναι παρὰ ζήτημα Κρατικῆς ἰδεολογίας. Ἡ θρησκεία ἤθελε νὰ διατηρήσει τὸν χρόνο τῆς, ἄρα δὲν ὑπῆρχε περίπτωση νὰ θιγθεῖ ὁ χώρος τῆς. Ἡ ἐξουσία πὸν ἀδυνατεῖ νὰ παρατείνει τὸν χρόνο τῆς, ὑποχρεώνεται νὰ ἐπεκτείνει ἀπεριόριστα τὸν χώρο τῆς.

Ἐὰν οἱ μεταμοσχεύσεις καρδιᾶς εἶναι ἀκόμα μιὰ ἄθλια βιοτεχνικὴ πρακτικὴ πὸν δὲν μᾶς κάνει νὰ ξεχνᾶμε τὶς χημικὲς καὶ πυρηνικὲς σφαγὲς τῆς ἐπιστήμης, ἡ «Κατάκτησις τοῦ διαστήματος» εἶναι ἡ σημαντικώτερη θεαματικὴ ἔκφρασις τῆς ἐπιστημονικῆς καταπίεσις. Ὁ ἐπιστήμονας τοῦ διαστήματος εἶναι μπροστὰ στὸν γαιουδάκο ὅ,τι καὶ ἡ Ἰντερπόλ μπροστὰ στὸν ἀστρονομικὸ τῆς γειτονιάς.

Οἱ ἀστροναῦτες μὲ τὶς ἄσπρες στολὲς ἔχουν κυριολεκτικὰ κηρύξει κατοχὴ στὸν οὐρανὸ πὸν ἄλλοτε ὑπόσχονταν οἱ παπᾶδες μὲ τὰ μαῦρα ράσα. Στερημένοι ἀπὸ σεξουαλικὴ ὑπόστασις, ἀπρόσωπα πόνια, ὑπεργραφειοκρατικοποιημένοι, οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι πὸν δραπετεύουν ἀπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα γίνονται οἱ βεντέτες ἑνὸς θεάματος πὸν ἀνεμίζει μέρα-νύχτα πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας, πὸν μπορεῖ νὰ νικήσει τὶς θερμοκρασίες καὶ τὶς ἀποστάσεις καὶ πὸν μᾶς καταπιέζει ἀπὸ κατὰ ψηλά σὰν τὴ θεϊκὴ σκόνη τοῦ σύμπαντος. Ὑπόδειγμα τῆς ἐπιβίωσης σὲ παροξυσμό οἱ ἀστροναῦτες κριτικάρουν ἄθελά τους τὴ γῆ: καταδικασμένοι σὲ μιὰ τροχιακὴ κίνησις — ἀπ’ τὸν φόβο τοῦ θανάτου ἀπὸ κρῖνο καὶ πείνα — δέχονται ὑπάκουα («τεχνικά») τὴ μίζερια καὶ τὴν πλήξι τῶν δορυφόρων. Κάτοικοι μιᾶς πολεοδομίας τῆς ἀναγκασιότητας μέσα στὶς καμπίνες τους, αἰχμάλωτοι τοῦ ἐπιστημονικοῦ μηχανισμοῦ, εἶναι τὸ παράδειγμα — μέσα στὸν δοκιμαστικὸ σωλήνα — τῶν στανθρώπων τους πὸν δὲν ξεφεύγουν, παρὰ τὶς ἀποστάσεις, ἀπὸ τὰ πλοκάμια τῆς ἐξουσίας. Ἄνθρωποι-διαφημιστικὲς ἀφφίσεις, οἱ ἀστροναῦτες αἰωροῦνται στὸν ἀχανῆ χώρο τοῦ σύμπαντος ἢ χοροπηδᾶνε μὲ τὸ ρυθμὸ τῶν ρομπὸτ πάνω στὸ φεγγάρι γιὰ νὰ τοὺς βλέπουν οἱ ἄνθρωποι καὶ νὰ προχωρᾶνε μὲ τὸν ρυθμὸ τῆς ἐργασίας.

Ὅσο κι ἂν οἱ χριστιανοὶ ἀστροναῦτες τῆς Δύσης καὶ οἱ γραφειοκράτες

κοσμοναύτες τῆς Ἀνατολῆς ἀρέσκονται νὰ κάνουν μεταφυσικὴ ἢ ἄθρησκῆ ἠθικὴ (ὁ Γκαγκάριν «δὲν εἶδε τὸν Θεὸ» καὶ ὁ Μπόρμαν προσεύχεται γιὰ τὴ μικρούλα Γῆ) τὴν πραγματικότητα τοῦ πιστεύω τους πρέπει νὰ τὴν ἀναζητήσουμε στὴν πειθῆνι ἐκτέλεση μιᾶς διαστημικῆς «διατεταγμένης ὑπηρεσίας» ἀκριβῶς ὅπως καὶ στὸν Ἐξυπερῦ, τὸν ἅγιο, ποὺ ἔλεγε «χαμερπεῖς» βλακεῖες ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ἀεροπλάνου του καὶ ποὺ τὴν οὐσία τῶν λεγομένων του πρέπει νὰ τὴν ἀναζητήσουμε στὴν τριπλῆ του ιδιότητα : Ἀντουάν ντὲ Σαιντ - Ἐξυπερῦ, στρατιωτικός, πατριώτης καὶ ἠλίθιος.

Ἡ κατάκτηση τοῦ διαστήματος ἀποτελεῖ μέρος τῆς διαπλανητικῆς ἐλπίδας ἐνὸς συστήματος πού, μπουχτισμένο ἀπὸ ἐμπόρευμα, ἐξουσία καὶ θέαμα, ἐκσφενδονίζεται στὸ διάστημα ὅταν πιά κοντεύει νὰ λυγίσει κάτω ἀπὸ τὸ βῆρος τῶν γῆινων ἀντιφάσεων του. Σὰν μιὰ νέα Ἀμερικὴ, τὸ διάστημα θὰ χρησιμεύσει στὰ Κράτη γιὰ τοὺς πολέμους τους καὶ τὶς ἀποικίες τους· θὰ χρησιμεύσει γιὰ νὰ στείλουν παραγωγὸς - καταναλωτὲς, ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ ξεπέραςμα τῶν ἀσφικτικῶν περιορισμῶν τοῦ πλανῆτη. Ἐπαρχία τῆς συσσώρευσης, τὸ διάστημα εἶναι προορισμένο νὰ γίνῃ μιὰ συσσώρευση ἐπαρχιῶν γιὰ τὶς ὁποῖες ἤδη ὑπάρχουν νόμοι, συμβάσεις καὶ διεθνῆ δικαστήρια. Τὸ μοῖρασμα τοῦ διαστήματος, νέα Γιάλτα, δείχνει τὴν ἀνικανότητα τῶν καπιταλιστῶν καὶ τῶν γραφειοκρατῶν — Ἀνατολῆς καὶ Δύσης — νὰ ἐξομαλύνουν πάνω στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς τὶς γῆινες διαμάχες καὶ συγκρούσεις.

Ὅμως ὁ γερο-τυφλοπόντικας τῆς ἐπανάστασης, ποὺ σήμερα ὑποσκάπτει τὰ θεμέλια τοῦ συστήματος, θὰ καταστρέφει τοὺς φραγμοὺς ποὺ χωρίζουν τὴν ἐπιστῆμὴ ἀπὸ τὴ γενικευμένη γνώση τῶν ἱστορικῶν ἀνθρώπων. Θὰ βάλῃ ἓνα τέλος στὶς ἰδέες τῆς διαχωρισμένης ἐξουσίας καὶ στὴν ἐξουσία τῶν διαχωρισμένων ἰδεῶν. Ἡ γενικευμένη αὐτοδιαχείριση τῆς διαρκοῦς μεταμόρφωσης τοῦ κόσμου ἀπὸ τὶς μάζες, θὰ μετατρέφῃ τὴν ἐπιστῆμὴ ἀπὸ Κροστικὴ ἀλήθεια σὲ βασικὴ κοινοτοπία.

Οἱ ἄνθρωποι θὰ πᾶνε στὸ διάστημα γιὰ νὰ μετατρέψουν τὸ Σύμπαν σὲ ζωτικὸ χῶρο τῆς τελευταίας ἐξέγερσης : ἐκείνης ποὺ θὰ ἀποσκοπεῖ στὴν κατάρριψη τῶν περιορισμῶν ποὺ ἐπιβάλλει ἡ φύση. Καί, ἀφοῦ γκρεμιστοῦν τὰ τείχη ποὺ σήμερα χωρίζουν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν ἐπιστῆμὴ, ἡ κατάκτηση τοῦ διαστήματος δὲν θάναί πιά ἓνα οικονομικὸ ἢ στρατιωτικὸ «ἐπίτευγμα», ἀλλὰ τὸ ἀπόγειο τῆς ἄθισης τῶν ἀνθρώπινων ἐλευθεριῶν καὶ πραγματώσεων, ὄλοποιημένο ἀπὸ μιὰ ράτσα θεῶν. Θὰ πᾶμε στὸ διάστημα, ἀλλὰ ὄχι σὰν ὑπάλληλοι τῆς ἀστροναυτικῆς διοίκησης οὔτε σὰν «ἐθελοντὲς» ἐνὸς Κρατικοῦ σχεδίου. Θὰ πᾶμε σὰν ἀφέντες δίχως σκλάβους ποὺ ἐπιθεωροῦν τὴν ἐπικρατείαν τους : Τὸ Σύμπαν ἀνήκει στὰ ἐργατικά συμβούλια.

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΜΑΣ ΣΤΟ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΤΟΥ ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟΥ

Κείμενο της Internationale Situationniste

Οι διάφορες έκδηλώσεις έκκληξης και αγανάχτησης που άποκρίθηκαν στην έκδοση της σιτουασιοννιστικής μπροσούρας «Σχετικά με τή μιζέρια τών φοιτητικῶν κύκλων», δημοσιευμένη με ἔξοδα τοῦ τμήματος τοῦ Στρασβούργου τῆς Ἐθνικῆς Ἑνώσης Φοιτητῶν Γαλλίας (U.N.E.F.), εἶχαν θέβαια τὸ εὐνοϊκὸ ἐπακόλουθο νὰ διαβαστοῦν ἀρκετὰ πλατειά οἱ θέσεις πού περιέχονται στή μπροσοῦρα, δὲν μπορούσαν ὅμως νὰ μὴν προκαλέσουν μιὰ συσσώρευση ἀνοησιῶν στήν ἔκθεση τῶν γεγονότων καὶ στοῦ σχολιασμό τῆς δραστηριότητος τῆς I.S. σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση. Ἀπέναντι στίς ψευδαισθήσεις κάθε εἶδους πού καλλιεργοῦν οἱ ἐφημερίδες, οἱ πανεπιστημιακὲς ἀρχές καὶ μερικοὶ ἀλαφροσκιῶτοι φοιτητῆς, σκοπεύουμε νὰ δισασηφνίσουμε σ' αὐτὸ τὸ κείμενο με ἀκρίβεια μέσα σὲ ποιὲς συνθήκες πραγματοποιήθηκε ἡ ἐπέμβασή μας καὶ νὰ ὑπενθυμίσουμε ποιούς σκοποὺς ἐπιδιώκαμε με τὰ μέσα πού πιστεύαμε ὅτι ἀρμόζουν.

Περὶσσότερο λαθεμένη ἀπὸ τίς ὑπερβολὲς τοῦ τύπου ἡ μερικῶν ἀντίπαλων δικηγόρων σχετικὰ με τὸ ποσοῦ τῶν χρημάτων πού ἡ σατανικὴ I.S. βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ λεηλατήσῃ στὰ ταμεία τοῦ δύστυχου φοιτητικοῦ συνδικάτου, εἶναι ἡ παράλογη πληροφορία, πού συναντοῦμε σὲ πολλὲς δημοσιογραφικὲς περιγραφές, σύμφωνα με τὴν ὁποία ἡ I.S. ἦταν δυνατόν νὰ φτάσῃ σ' ἓνα τέτοιο σημεῖο ἔσπερα, ὥστε νὰ κάνει καμπάνια στοὺς φοιτητῆς τοῦ Στρασβούργου με σκοπὸ νὰ τοὺς πείσῃ γιὰ τὴν ἀρθότητα τῶν προοπτικῶν τῆς καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐκλογή μιᾶς συνδικαλιστικῆς ἡγεσίας μ' ἓνα πρόγραμμα τῆς ἀρεσκείας τῆς. Οὔτε θέβαια προσπαθήσαμε ἔστω καὶ στοῦ ἐλάχιστου νὰ ὑπονομεύσουμε τὴν ἡγεσία τῆς U.N.E.F. κατακλύζοντας τὸ φοιτητικὸ συνδικάτο με μυστικούς ὁπαδούς μας. Ἀρκεῖ νὰ διαβάσῃ κανεὶς τὰ κείμενά μας γιὰ νὰ πεισθεῖ ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι τέτοια τὰ πεδία ἐνδιαφέροντός μας οὔτε οἱ μέθοδοί μας. Στὴν πραγματικότητα, μερικοὶ φοιτητῆς τοῦ Στρασβούργου ἤρθαν νὰ μᾶς βροῦν τὸ καλοκαίρι τοῦ 1966 καὶ μᾶς γνωστοποίησαν ὅτι ἔξῃ φίλοι τους — καὶ ὄχι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι — εἶχαν μόλις ἐκλεγεί σὰν ἡγεσία τῆς τοπικῆς φοιτητικῆς ἔνωσης (A.F.G. E.S.), χωρὶς κανένα πρόγραμμα καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἦταν γνωστοὶ στὴν U.N.E.F. σὰν ἔξτρεμιστῆς τοῦ διαφωνοῦσαν ριζικὰ με ὅλες τίς παραλλαγές τῆς ἀποσύνθεσῆς τῆς, καὶ μάλιστα ἦταν ἀποφασισμένοι νὰ μὴν ἀφήσουν τίποτα ὄρθιο. Ἡ ἐκλογή τους, πού ἄλλωστε ἦταν ἀπόλυτα κανονικὴ, ἔδειχνε λοιπὸν ὀλοφάνερα τὴν ἀπόλυτη ἀδιαφορία τῆς βάσης καὶ τὴν ὀλοκληρωτικὴν ἀδυναμία ὄσων γραφειοκρατῶν εἶχαν παραμείνῃ σ' αὐτὴ τὴν ὀργάνωση. Οἱ γραφειοκράτες ἀναμφίβολα ὑπολόγιζαν ὅτι τὸ «ἔξτρεμιστικὸ» γραφεῖο τῆς φοιτητικῆς ἔνωσης δὲν θὰ ἔβρισκε κανένα τρόπο γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τίς ἀρνητικὲς του προθέσεις. Αὐτὸ φοβόντουσαν καὶ οἱ φοιτητῆς πού ἤρθαν νὰ μᾶς βροῦν καὶ γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο δὲν ἐπεδ'ῶξαν νὰ περιληφθοῦν σ' αὐτὴ τὴν «ἡγεσία»: γιὰτὶ μονάχα μιὰ ἐντυπωσιακὴ ἐνέργεια, καὶ ὄχι τὸ ὀποιοδήποτε λεκτικὸ ρεπερτόριο, μπορούσε νὰ σώσῃ τὰ μέλη τῆς ἀπὸ τοὺς συμβιβασμούς πού συνεπάγεται ἓνας τόσο φτωχὸς ρόλος. Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ ἀκόμα πολυπλοκώτερο τὸ πρόβλημα, ἐνῶ οἱ φοιτητῆς με τοὺς ὀποίους συζητούσαμε γνώριζαν τίς θέσεις τῆς I.S. καὶ δῆλωναν ὅτι σὲ γενικὲς γραμμὲς τίς ἀποδέχονταν, τὰ μέλη τοῦ γραφείου μᾶλλον τίς ἀγνοοῦσαν ἀλλὰ ὑπολόγιζαν πολὺ στοὺς συνομιλητῆς μας γιὰ τὸν καθορισμὸ μιᾶς δραστηριότητος πού νὰ ἀνταποκρίνεται στὴν καλὴ ἀνατρεπτικὴ τους θέληση.

Σ' αὐτὸ τὸ στάδιο ἀρκεστήκαμε νὰ συμβουλευσοῦμε τὴν ἀπὸ κοινοῦ σύνταξη καὶ δημο-

10. — "Πεζοδρομιο"

αίεση ενός κειμένου γενικής κριτικής του φοιτητικού κινήματος και της κοινωνίας, μιά δουλειά που τουλάχιστον θα είχε γι' αυτούς τη χρησιμότητα να ξεκαθαρίσουν όλοι μαζί όσα είχαν συγχισμένα. 'Εξάλλου υπογραμμίσαμε ότι ή δυνατότητα χρησιμοποίησης χρημάτων και πιστώσεων ήταν τὸ οὐσιωδέστερο ἐκμεταλλεύσιμο στοιχείο τῆς ἀπατηλῆς ἐξουσίας πού είχε τόσο ἀπερίσκεπτα ἀφεθεῖ νά πέσει στά χέρια τους: καί ὅτι μιά ἀντικονφορμιστική χρησιμοποίηση αὐτῶν τῶν πόρων θά είχε ἀναμφίβολα σάν ἀποτέλεσμα νά σοκάρει πολύ κόσμο καί ἔτσι νά γίνει καλύτερα κατανοητό ὅ,τι ἀντικονφορμιστικό θά ὑπῆρχε στό περιεχόμενο τῆς μπροσοῦρας. Οἱ σύντροφοι αὐτοί ἐπιδοκίμασαν τήν ὁπσιή μας. Κατά τή διάρκεια τῆς πραγματοποίησης αὐτοῦ τοῦ σχεδίου διατήρησαν ἐπαφή μέ τήν I.S. καί εἰδικώτερα μέσω τοῦ Μουσταφά Καγιάτι.

'Η συζήτηση καί τὰ πρῶτα προσχέδια τοῦ κειμένου, πού συντάσσονταν συλλογικά ἀπ' αὐτούς πού μᾶς εἶχαν συναντήσει καί ἀπό τὰ μέλη τοῦ γραφείου τῆς A.F.G.E.S. — ὅλοι τους ἀποφασισμένοι νά φέρουν σέ πέρας αὐτό τό ἐργο, — ἐπιφάνει μιά σημαντική τροποποίηση στό ἀρχικό σχέδιο. "Ὅλοι ἔδειχναν νά συμφωνοῦν στήν οὐσία τῆς κριτικῆς πού θά συνέτασσαν, καί μάλιστα στίς γενικές γραμμές πού είχε προτείνει ὁ Καγιάτι, ἀλλά διαπίστωσαν ὅτι δέν μπορούσαν νά καταλήξουν σέ μιά ικανοποιητική διατύπωση, ἰδίως στίς σύντομες προθεσμίες πού τοὺς ἐπέβαλλε ἡ ἡμερομηνία ἐναρξης τῆς νέας πανεπιστημιακῆς χρονιάς. 'Η ἀδυναμία αὐτή δέν πρέπει νά θεωρηθεῖ σάν ἀποτέλεσμα μιάς σοβαρῆς ἔλλειψης ταλέντου ἢ τῆς ἀπειρίας, ἀλλά ἦταν ἀπλοῦστατα ἐπακόλουθο τῆς σημαντικῆς ἐτερογένειας τῆς ὁμάδας. 'Η ἐκ τῶν προτέρων συγκέντρωσή τους πάνω στή βάση τῆς πιό ἀόριστης συμφωνίας τοὺς ἔκανε ἐλάχιστα ικανοῦς νά συντάξουν μαζί τήν ἐκφραση μιάς θεωρίας πού στήν πραγματικότητα δέν εἶχαν ἀναγνωρίσει μαζί. 'Εξάλλου, στό μέτρο πού τό σχέδιο ἐπαίρει σάρκα καί ὀστά, ἄρχισαν νά ἐμφανίζονται ἀνάμεσά τους προσωπικές συγκρούσεις καί δυσπιστίες, τό μοναδικό πραγματικό σημεῖο συμφωνίας τους ἦταν ἡ ὑποστήριξη τῆς εὐρύτερης καί σοβαρώτερης παραλλαγῆς πού ἦταν δυνατόν νά φαντασθεῖ κανείς γι' αὐτή τήν ἐνέργεια. Μέσα σ' αὐτές τίς συνθήκες, ὁ Μουσταφά Καγιάτι ὑποχρεώθηκε ἀπό τὰ πράγματα νά ἀναλάβει σχεδόν ὀλομόναχος τή σύνταξη τοῦ κειμένου, πού ἔγκαιρα συζητήθηκε καί ἐγκρίθηκε ἀπ' τοὺς Situationnistes τοῦ Παρισιοῦ — αὐτοί οἱ τελευταῖοι ἦταν οἱ μόνοι πού ἔκαναν κάπως σημαντικές προσθήκες, σέ περιορισμένο ἄλλωστε ἀριθμό.

'Η ἐκδοση τῆς μπροσοῦρας ἀναγγέλλθηκε ἐκ τῶν προτέρων μέ διάφορους τρόπους. Στίς 26 τοῦ 'Οκτώβρη ὁ κυβερνητικολόγος Moles, πού είχε ἐπιτέλους κατακτήσει μιά ἐδρα ψυχο-κοινωνιολογίας γιά νά ἐπιδοθεῖ στήν προγραμματισμένη διασκόρφωση τῶν νεαρῶν στελεχῶν, τόβαλε στό πόντα ἀπό τὰ πρῶτα κι ὅλας λεπτά τῆς ἐναρκτήριας διδασκαλίας του χάρη στίς ντομάτες πού τοῦ ἔριχναν μία ντουζίνα φοιτητές. ('Η ἴδια μεταχειρίρη ἐπιφυλάχθηκε στόν Moles τό Μάρτη στό Μουσείο Διακοσμητικῶν Τεχνῶν τοῦ Παρισιοῦ, ὅπου αὐτό τό ἀπεχθές ρομπότ θά ἐβγαζε λόγο γιά τόν ἐλεγχο τῶν πληθυσμῶν μέ τίς μεθόδους τῆς πολεοδομίας' στήν περίπτωση αὐτήν τόν περιποιήθηκαν τριάντα περίπου νεαροί ἀναρχικοί, οἱ ὁποῖοι ἀνῆκαν σέ ὁμάδες πού θέλουν νά εἰσάγουν τήν ἐπαναστατική κριτική σ' ὅλα τὰ σύγχρονα ζητήματα). Λίγο μετά ἀπ' αὐτή τήν ἐναρκτήρια διδασκαλία, πού ὀψωσδήποτε ἦταν τόσο ἠρωτοφανῆς στά χρονικά τοῦ Πανεπιστημίου ὅσο καί ὁ ἴδιος ὁ Moles, ἡ A.F.G.E.S. ἄρχισε, σάν διαφήμιση γιά τή μπροσοῦρα, νά κολλάει ἀφίσσες μέ τό «κόμικς» τοῦ 'Αντρέ Μπερτράν «'Η Ἐπιστροφή τῆς Τσεϊαρχίας Ντουρούτι», ἕνα ντοκουμέντο πού είχε τό προσόν νά ἐκθέτει ξεκάθαρα αὐτό πού οἱ σύντροφοί του σκόπευαν νά κάνουν μέ τὰ λειτουργημάτα τους: «'Η γενική κρίση τῶν παλιῶν συνδικαλιστικῶν μηχανισμῶν καί τῶν ἀριστεριστικῶν γραφειοκρατῶν γινόταν αἰσθητή παντοῦ καί ἰδιαίτερα στοὺς φοιτητές, ὅπου ὁ ἀκτιβισμός ἀπό πολύ καιρό δέν είχε πιά ἄλλο ἐλατήριο ἀπό τήν πιό τυφλή προσηλωση στίς φκισαϊδωμένες ιδεολογίες καί ἀπό τή λιγώτερο ρεαλιστική φιλοδοξία. Αὐτοί πού ἐκλέξανε τοὺς ἠρώες μας δέν εἶχαν οὔτε κᾶν τό ἐλαφρυντικό τῆς ἐξαπάτησης. Στήριξαν τίς ἐλπίδες τους γιά ἀνανέωση σέ μιά ὁμάδα πού δέν ἔκρυβε τὸν πρόθεσή της νά καταφέρει χωρὶς χρονοτριβή ἕνα ἀποτελεσματικό πλῆγμα σ' ὅλο τοῦτο τὸν ἀρχαῖκό ἀκτιβισμό τῶν ὀργανώσεων».

'Η μπροσοῦρα μοιράστηκε αἰφνιδιαστικά στό ἐπίσημο πρόσωπο κατά τήν ἐπίσημη ἐναρξη τῆς πανεπιστημιακῆς χρονιάς. Ταυτόχρονα, τό γραφεῖο τῆς A.F.G.E.S. γνωστοποίησε ὅτι τό μοναδικό «σπουδαστικό» του πρόγραμμα ἦταν ἡ ἄμεση διάλυση αὐτῆς τῆς ἐνώσης καί συγκαλοῦσε μιά ἔκτακτη γενική συνέλευση γιά νά ψηφίσει πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα. Εἶναι γνωστό ὅτι αὐτή ἡ προοπτική τρομοκράτησε ἀμέσως πολλοὺς ἀνθρώπους. «Φαίνεται νά εἶναι ἡ πρώτη συγκεκριμένη ἐκδήλωση μιάς ἐξεγέρσεως ἢ ὁποῖα ἀποσκοπεῖ οὔτε λίγο οὔτε πολύ στήν καταστροφή τῆς κοινωνίας», ἔγραφε μιά τοπική ἐφημερίδα (Dernières Nouvelles,

11. — "μπροσούρα του στρασβούργου"

4.12.66). Στις 26 του Νοέμβρη, ή L' Aurore προσθέτει: «Η Internationale Situationniste είναι μία οργάνωση ή όποια έχει ώρισμένα μέλη εις τās κυριώτερας πρωτευούσας τής Εύρώπης. Οι άναρχικοί αύτοι άποκαλούνται επαναστάται και θέλουν νά «πάρουν τήν έξουσία». Νά τήν πάρουν ούχι διά νά τήν διατηρήσουν, αλλά διά νά έναπεύρουν τήν άταξίαν και νά καταστρέψουν τήν ίδίαν αύτών έξουσίαν». Άκόμα και ή Gazette del Popolo, στό Τορίνο, έκδήλωνε τήν ίδια μέρα σοβαρές άνησυχίες: «θά έπρεπε παρ' όλα ταύτα νά έξετασθί έάν τά ένδεχόμενα μέτρα άντιποίων... δέν θά επέφεραν άνασταραχάς... Εις τούς Παρισίους και εις άλλας πανεπιστημιακάς πόλεις τής Γαλλίας, ή Internationale Situationniste, πλήρης ένθουσιασμού διά τόν θρίαμβον τών όπαδών της εις τό Στρασβούργον, έτοιμάζεται νά έξεπαλύση μίαν έπίθεσιν μεγάλης έκτάσεως διά νά έξασφαλίσει τόν έλεγχον τών φοιτητικών όργανισμών». Άπό τή στιγμή αύτή έπρεπε νά πάρουμε νά μέτρα μας ένόντια σ' ένα νέο και άποφασιστικό παράγοντα: οι situationnistes έπρεπε νά υπερασπίσουν τις ιδέες τους ένάντια σέ μιά διασπρέθλωσή τους άπό τή δημοσιογραφική έπικαιρότητα και τήν πνευματική μόδα. Η μπροσούρα τελικά μεταμορφώθηκε σέ κείμενο τής I.S. δέν νομίσαμε ότι έπρεπε νά άρνηθούμε νά βοηθήσουμε αύτους τούς συντρόφους πού ήθελαν νά χτυπήσουν τό σύστημα, και δυστυχώς αύτή ή βοήθεια δέν μπόρεσε νά είναι μικρότερη. Η δέσμευση τής I.S. μās έφερνε κατά τή διάρκεια τής έπιχειρήσεως στή θέση μιάς ήγεσίας ντέ ιράκτο, πράγμα πού δέν θέλαμε σέ καμμιά περίπτωση νά παραταθεί πέρα άπ' αύτή τή συγκεκριμένη κοινή δράση: όπως όλοι μπορούν νά καταλάβουν, έλάχιστα μās ένδιαφέρουν οι άειοθρήνητοι φοιτητικοί κύκλοι. Άπλώς ή δράση μας, σ' αύτή τήν περίπτωση όπως και πάντα, άποσκοπούσε στήν επανεμφάνιση, μέ τήν πρακτική χωρίς παραχωρήσεις πού είναι τό άπολειστικό της στήριγμα, τής νέας κοινωνικής κριτικής πού συγκροτείται σήμερα. Ο άνοργάνωτος χαρακτήρας τής ομάδας τών φοιτητών του Στρασβούργου δημιούργησε τήν άνάγκη τής άμεσης σπουσασιονιστικής επέμβασης και ταυτόχρονα έμπόδισε τή διεξαγωγή ένός συστηματικού διαλόγου, πού μονάχα αύτός θά μπορούσε νά έξασφαλίσει ένα μίνιμουμ ισότητος στή λήψη τών άποφάσεων. Η συζήτηση πού κανονικά προσδιορίζει μιά κοινή δράση άνάμεσα σέ ανεξάρτητες ομάδες δέν ήταν δυνατόν νά έχει εφαρμογή στήν περίπτωση μιάς άνομοιογενούς ομάδας άτόμων πού έδειχναν όλοένα και περισσότερο ότι συμφωνούσαν στήν έπιδοκίμασία τής I.S. και διαφωνούσαν σ' όλα τά άλλα ζητήματα.

Έννοείται ότι αύτες οι άνεπάρκειες δέν άποτελούσαν καθόλου στά μάτια μας μιά καλή σύσταση γι' αύτους τούς φοιτητές σάν ό μ ά δ α, έφόσον φαινόταν νά θέλει νά γίνει ένα μέ τήν I.S. γιά νά έξοικονομήσει, κατά κάποιον τρόπο, τήν έπίπονη διεργασία τής θεωρητικής της έπιβεβαίωσης. Η έλλειψη όμοιογένειας τών φοιτητών του Στρασβούργου βρήκε τήν εύκαιρία νά εκδηλωθί και σ' ένα έπίπεδο πού δέν μās ήταν δυνατόν νά προβλέψουμε, τελείως άπρόσμενα: πολλοί άπ' αύτους έδειξαν τήν τελευταία στιγμή νά διατάζουν μπροστά στήν αίφνιδιαστική διανομή του κειμένου κατά τή διάρκεια τής τελετής γιά τήν έναρξη τής πανεπιστημιακής χρονιάς. Ο Καγιάτι ύποχρεώθηκε νά τούς ύποδειξει ότι τά σκάνδαλα δέν γίνονται κατά τό ήμισυ, ότι δέν πρέπει κανείς νά έπίζει, όταν έχει ήδη μπει σ' εφαρμογή τό σχέδιο γιά μιά τέτοια ενέργεια, νά μπλεχτεί λιγώτερο περιορίζοντας τόν αντίκτυπό της, έφόσον ήδη έχει άποφασίσει νά μπλεχτεί — και ότι, αντίθετα, ή μοναδική σχετική σωτηρία όσων έξεπαλύουν συνειδητά ένα τέτοιο σκάνδαλο είναι ή έπιτυχία του. Άκόμα πιό άπαράδεκτο άπό τήν άργοπορημένη άμφιταλάντευση πάνω σ' ένα τέτοιο ζήτημα τακτικής, μās φαινόταν τό ένδεχόμενο νά κάνουν μερικοί άπ' αύτους, πού άνάμεσά τους ό ένας ήταν τόσο λίγο σίγουρος γιά τόν άλλο, δηλώσεις στό όνομά μας. Ο Μουσταφά Καγιάτι έπιφορτίσθηκε άπό τήν I.S. νά ύποδειξει στό μέλη του γραφείου τής A.F.G.E.S. νά διασαφηνίσουν ότι κανένας άπ' αύτους δέν ήταν situationniste. Πράγμα πού κανένας πού κανένας ήταν άνακίνωσής τους τής 29 του Νοέμβρη: «Κανένα άπό τά μέλη του γραφείου μās δέν είναι μέλος τής Internationale situationniste, κινήματος πού δημοσιεύει γιά κάμποσο καιρό τήν όμώνυμη έπιθεώρηση, αλλά άποδεχόμεσате πλήρως τις αναλύσεις της και τις προοπτικές της». Πάνω στή θάση αύτης τής έπιβεβαιωμένης α ύ τ ο ν ο μ ί α ς, ή I.S. έστειλε τότε ένα γράμμα στόν Άντρέ Σνάιντερ, πρόεδρο τής A.F.G.E.S. και στόν Βαίρ-Πιοβά, αντιπρόεδρο, γιά νά διακηρύξει τήν άνεπιφύλαχτη άλληλεγγύη της μέ αυτό πού είχαν κάνει. Αύτή ή άλληλεγγύη τής I.S. πάντοτε διατηρήθηκε μετά άπό εκείνο τό περιστατικό, τόσο μέ τήν άμεση άρνησή μας νά άνοιξουμε διάλογο μέ όσους προσπάθησαν νά μās προσεγγίσουν ενώ ταυτόχρονα έκδήλωναν μιά ζηλόφθονη έχθρότητα άπέναντι στους υπεύθυνους του γραφείου (είχαν μάλιστα τήν ήλιθιότητα νά καταγγείλουν τήν ενέργειά τους στήν I.S. σάν ενέργεια «θεαματικής» φύσης!), όσο και μέ τήν οικονομική βοήθεια και τή δημόσια ύποστήριξη άπέναντι στήν καταστο-

λή που επακολούθησε (βλέπε στις άρχες του Ἐπριλίη μιὰ διακήρυξη ὑπογραμμένη ἀπὸ 79 φοιτητὲς τοῦ Στρασβούργου πού τάσσονταν ἀλληλέγγυοι μὲ τὸν Βαίρ-Πιοθὰ ὁ ὁποῖος εἶχε ἀποκλεισθεῖ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο, μιὰ κύρωση πού ἀναιρέθηκε λίγους μῆνες ἀργότερα). Ὁ Σνάιντερ καὶ ὁ Βαίρ-Πιοθὰ κράτησαν μιὰν ἑκαμητη στάση μπροστὰ στὶς κυρώσεις καὶ τὶς ἀπειλές· ὅμως αὐτὴ ἡ σταθερότητα δὲν ἦταν τὸ ἴδιο ἀναπτυγμένη ὅσον ἀφορᾷ τὴ στάση τους ἀπέναντι στὴν I.S.

Ἡ δικαστικὴ καταστολὴ πού ἀμέσως ἐξαπολύθηκε στὸ Στρασβούργο — καὶ πού μετὰ συνεχίστηκε μὲ μιὰ σειρά ἀπὸ δίκες οἱ ὁποῖες δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐξαντληθεῖ — εἶχε σὰν ἐπίκεντρο τὸν δῆθεν παράνομο χαρακτήρα τῆς ἐκλογῆς τοῦ γραφείου τῆς A.F.G.E.S. πού θεωρήθηκε ἔξαρνα, μετὰ τὴ δημοσίευση τῆς σπουδασιονιστικῆς μπροσοῦρας, σὰν μιὰ «ἐπιτροπὴ ντὲ φάκτο», σφετερίστρια τῆς συνδικαλιστικῆς ἐκπροσώπησης τῶν φοιτητῶν. Αὐτὴ ἡ καταστολὴ γινόταν ἀπόλυτα ἀναγκασί, γιὰτὶ ἦταν ὀλοφάνερο ὅτι ἡ ἱερὰ συμμαχία τῶν ἀσπῶν, τῶν σταλινικῶν καὶ τῶν παπάδων, πού πραγματοποιήθηκε ἐναντία στὴν A.F.G.E.S. εἶχε μιὰ «δύναμη» ἀνάμεσα στοὺς 18.000 φοιτητὲς τῆς πόλης ἀκόμα πιὸ ἀσήμαντη ἀπὸ τὴ «δύναμη» τοῦ γραφείου. Ἐγκαινιάστηκε μὲ τὴ δικαστικὴ ἀπόφαση τῆς 13ης τοῦ Δεκεμβρίου πού σφράγιζε τὰ γραφεῖα τῆς Ἐνωσης καὶ ἀπαγόρευε τὴν ἀνάληψη χρημάτων ἀπ' τὸ ταμεῖο τῆς μέχρι νὰ βγεῖ ἡ ὀριστικὴ ἀπόφαση, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀπαγόρευε τὴ γενικὴ συνέλευση πού εἶχε συγκληθεῖ ἀπὸ τὸ γραφεῖο γιὰ τὶς 16 τοῦ μηνὸς μὲ σκοπὸ νὰ ψηφίσει σχετικὰ μὲ τὴ διάλυση τῆς A.F.G.E.S. Ἔτσι ἀναγνωρίζονταν ἔμμεσα (ἀλλὰ ἀβάσιμα) ὅτι ὑπῆρχε ἐνδεχόμενο νὰ ἐγκριθεῖ ἡ πρόταση τοῦ γραφείου ἀπὸ τὴν πλειοψηφία τῶν φοιτητῶν πού ἐμποδίζονταν νὰ ψηφίσουν. Ἡ ἀπόφαση αὐτὴ εἶχε σὰν ἐπακόλουθο γιὰ τοὺς συντρόφους μας — πού μοναδικὴ τους προοπτικὴ ἦταν ἡ ἄμεση καταστροφὴ τῆς διευθυντικῆς τους θέσης — τὴν ὑποχρέωση νὰ παρατείνουν τὴν ἀντίστασή τους μέχρι τὰ τέλη τοῦ Γενάρη. Μέχρι τότε, ἡ καλύτερη πρακτικὴ τοῦ γραφείου ἦταν ἡ ὑποδοχὴ πού ἐπιφύλαξε σὲ πολλοὺς δημοσιογράφους πού ἐσπεύσαν γιὰ νὰ ἀποσπᾶσαν συνεντεύξεις: κατηγορηματικὴ ἄρνηση νὰ δεχθεῖ τοὺς περισσότερους ἀπὸ δαύτους, προσβλητικὸ μπόϊκοτάρισμα ὅσων ἀντιπροσώπευαν τοὺς πιὸ ἀπεχθεῖς θεσμούς (Γαλλικὴ Τηλεόραση, *Planète*)· ἔτσι ἕνα μέρος τοῦ τύπου ὑποχρεώθηκε νὰ περιγράψει μὲ περισσότερη ἀκρίβεια τὸ σκάνδαλο καὶ νὰ κάνει λιγώτερες παραποιήσεις στὶς ἀνακοινώσεις τῆς A.F.G.E.S. Ἐφόσον ἡ ὑπόθεση βρισκόταν ἀκόμη στὸ στάδιο τῶν διοικητικῶν μέτρων, καὶ ἐφόσον τὸ τυπικὸ πιὰ γραφεῖο τῆς A.F.G.E.S. εἶχε διατηρήσει τὸν ἔλεγχο τοῦ τοπικοῦ τμήματος τῆς «Ἐθνικῆς Ἐνώσεως Ἀλληλοβοηθειᾶς τῶν Φοιτητῶν» (M.N.E.F.), ἀπάντησε παίρνοντας στὶς 11 τοῦ Γενάρη τὴν ἀπόφαση, πού ἐκτελέστηκε τὴν ἐπομένη κι ὄλας ἡμέρα, νὰ κλείσει τὸ «Γραφεῖο Πανεπιστημιακῆς Ψυχολογικῆς Βοηθείας» (B.A.P.U.) τὸ ὁποῖο ἔξαρτιόταν ἀπ' τὴ M.N.E.F. «θεωρώντας ὅτι τὰ B.A.P.U. εἶναι ἡ ὑλοποίησις μέσῃ σὲ σπουδαστικὸ περιβάλλον τοῦ παρα-ἀστυνομικοῦ ἐλέγχου μιᾶς καταστατικῆς ψυχιατρικῆς, πού ὀλοφάνερος σκοπὸς τῆς εἶναι νὰ διατηρήσει... τὴν παθητικότητα ὄλων τῶν κατηγοριῶν τῶν ἐκμεταλλουμένων... θεωρώντας ὅτι ἡ ὑπαρξὴ ἐνὸς B.A.P.U. στὸ Στρασβούργο εἶναι ἕνα σῆχος καὶ μιὰ ἀπειλὴ γιὰ ὄλους τοὺς σπουδαστὲς αὐτοῦ τοῦ πανεπιστημίου πού εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ σκέφτονται ἐλεύθερα». Σὲ ἐθνικὴ κλίμακα, ἡ U.N.E.F., πού ἡ ἐξέγερση τοῦ τμήματός της στὸ Στρασβούργο — τὸ ὁποῖο μέχρι τότε θεωροῦνταν ὑποδειγματικὸ — τὴν ὑποχρέωνε νὰ ἀναγνωρίσει τὴν ὀλοκληρωτικὴ τῆς χρεωκοπία, χωρὶς βέβαια νὰ φτάσει μέχρι τὸ σημεῖο νὰ ὑπερασπίσει τὶς παλιὲς ψευδαισθήσεις γιὰ συνδικαλιστικὴ ἐλευθερία πού οἱ ἀρχές ἄρνοῦνταν ἀπροσημάτιστα στοὺς ἀντιπάλους της, δὲν μπορούσε παρ' ὄλαυτὰ νὰ ἀναγνωρίσει τὸ δικαστικὸ ἀποκλεισμὸ τοῦ γραφείου τοῦ Στρασβούργου. Ἔτσι, στὴ γενικὴ συνέλευση τῆς U.N.E.F. πού ἔγινε στὸ Παρίσι στὶς 14 Γενάρη, ἤρθε μιὰ ἀντιπροσωπεία ἀπὸ τὸ Στρασβούργο ἡ ὁποία ἀπαίτησε, μόλις ἄρχισε ἡ συνεδρίαση, τὸν προκαταρκτικὸ ψηφισμὸ τῆς πρότασῆς της γιὰ **δ ι ἄ λ υ σ η ὀ λ ὀ κ λ η ρ η ς τ ῆ ς U.N.E.F.**, «θεωρώντας ὅτι ἡ ἐπιθεβαίωσις τῆς U.N.E.F. σὰν συδικάτου πού συγκεντρώνει τὴν πρωτοπορία τῆς νεολαίας (Χάρτης τῆς Γκρενόμπλ, 1946) συμπίπτει μὲ μιὰ περίοδο ὅπου ὁ ἐργατικὸς συνδικαλισμὸς εἶχε ἀπὸ πολὺ καιρὸ νικηθεῖ καὶ εἶχε γίνει ἕνας μηχανισμὸς αὐτο-ρύθμισης τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ, ἐργαζόμενος γιὰ τὴν ἐνωστικότητα τῆς ἐργατικῆς τάξης στὸ ἐμπορευματικὸ σύστημα...», θεωρώντας ὅτι ἡ καυχσιολογία τῆς U.N.E.F. περὶ «πρωτοπορίας» διαφεύδεται διαρκῶς ἀπὸ τὰ ὑπο-ρεφορμιστικὰ της συνθήματα καὶ τὴν πρακτικὴ της ..., θεωρώντας ὅτι ὁ φοιτητικὸς συνδικαλισμὸς εἶναι καθαρὴ ἀπάτη καὶ ὅτι πρέπει ἐπειγόντως νὰ ἐκλείψει». Ἡ πρόταση αὐτὴ κατέληξε μὲ μιὰ ἐκκλήση «σ' ὄλους τοὺς ἐπαναστάτες σπουδαστὲς τοῦ κόσμου... νὰ προετοιμάσουν μαζὶ μὲ ὄλους τοὺς ἐκμεταλλουμένους τῶν ἄρῶν τους ἕναν ἀμειλίκτο ἀγῶνα ἐναντία σ' ὄλες τὶς ὄψεις τοῦ παλιοῦ κόσμου, ὥστε νὰ

συμβάλουν στον έρχομό της διεθνούς εξουσίας των ‘Εργατικών Συμβουλίων». Μονάχα δύο Ένώσεις, της Νάντης και των «Etudiants en maisons de repos», ψήφισαν μαζί με το Στρασβούργο για τη διεξαγωγή αυτής της προκαταρκτικής ψηφοφορίας πριν να διαβαστεί ή έκθεση των πεπραγμένων της άπερχόμενης εθνικής ήγεσίας (πρέπει όμως να σημειώσουμε ότι, κατά τη διάρκεια των προηγούμενων έβδομάδων, οι νεαροί γραφειοκράτες της U.N.E.F. είχαν καταφέρει να αναστρέψουν τα γραφεία των τοπικών ενώσεων του Μπορντώ και του Κλερμόν-Φερράν που είχαν έπιδοκιμάσει αυθόρμητα τη θέση της A.F.G.E.S.). ‘Η αντιπροσωπεία του Στρασβουργου άπεχώρησε άμέσως από μιά συζήτηση όπου δεν είχε τίποτε άλλο να πεί.

Τά ευνοϊκότερα έπακόλουθα όλων αυτών των έπεισοδίων βρίσκονται βέβαια πέρα άπ’ αυτό τό νέο και σημαντικό παράδειγμα της άρνησής μας να στρατολογήσουμε ό,τι ρίχνει στο δρόμο μας ό νεο-άκτιβισμός που βρίσκεται σε αναζήτηση μιάς ένδοξης ύποταγής. Δεν είναι λιγώτερο σημαντική ή άποκάλυψη της άνεπανάρθωτης άποσύνθεσης της U.N.E.F., που είναι ακόμα περισσότερο προχωρημένη άπ’ όσο έδειχνε ή άεισηρήνητη πρόσοφή της: ή χαριστική βολή άντηχούσε ακόμα τόν ‘Ιούλη στή Λυών, στο 56ο Συνεδριό της, όπου ό θλιβερός πρόεδρος Vandenburgie έπρόκειτο να όμολογήσει: «‘Η ένότητα της U.N.E.F. έπαψε να ύπάρχει από πολύ καιρό. Κάθε ένωση ζεί (σημ. της I.S.: ό όρος αυτός είναι μεροληπτικά άνεπαρκής) αυτόνομα, χωρίς να άναφέρεται στα συνθήματα του έθνικού γραφείου. ‘Η άπόσταση άνάμεσα στή βάση και τούς διευθυντικούς όργανισμούς αύλήθηκε σε άνησυχητικό βαθμό. ‘Η ιστορία των διευθυντικών όργανισμών δεν είναι παρά μιά σειρά κρίσεων... Δεν έπιτεύχθηκε ή αναδιοργάνωση και ή αναζωογόνηση της δράσης». ‘Είσιον κωμικοί είναι οι άπόδηχοι που παρατηρήθηκαν στους κύκλους των καθηγητών, οι όποιοι έκριναν καλό να εκφράσουν ακόμα μιά φορά τη γνώμη τους πάνω σ’ ένα έπικαιρο θέμα: είναι ευνόητο ό τι κατά τη γνώμη μας ή άποψη των σαράντα καθηγητών και βοηθών της Σχολής Γραμμάτων του Στρασβουργου, οι όποιοι κατήγγειλαν τούς ψευτο-φοιτητές που προκάλεσαν αυτή την «τρικυμία μέσα σε μιά κουταλιά νερό» σχετικά με ψεύτικα προβλήματα και «χωρίς ύποψία λύσης», είναι λογικότερη και κοινωνικά πιό όρθολογική (όπως άλλωστε και οι κρίσεις του δικαστή Leabador) άπ’ αυτή την πανούργα άπόπειρα άναρμόδιας έπιδοκιμασίας που κυκλοφόρησαν τό Φλεβάρη όρισμένα μοντερνιστικά-ινστιτουσιοναλιστικά λείψανα συσπειρωμένα γύρω άπό τά τρωκτικά των έδρών «‘Ανθρωπίνων ‘Επιστημών» της Ναντέρ (τόν άτρόμητο Touraine, τόν καθωσπρέπει Lefebvre, τόν κινεζόφιλο Baudrillard, τόν λεπτεπίλεπτο Loureau!!!).

Στήν πραγματικότητα, θέλουμε να ξαναγίνουν οι ίδες έπικίνδυες. Δεν μπορούμε να έπιτρέψουμε να μας άνέχονται, μέσα στο πρόγραμμα ενός ψεύτικου έκλεκτικού ένδιαφέροντος, σαν Σάρτη, ‘Αλτουσεέρ, ‘Αραγκόν ή Γκοντάρ. ‘Ας σημειώσουμε τά μεστά άπό νόημα λόγια ενός καθηγητή πανεπιστημίου με τ’ όνομα Lhuillier, όπως άναφέρονται άπό τό περιοδικό Le Nouvel Observateur της 21ης του Δεκέμβρη: «Είμαι ύπέρ της έλευθερίας σκέψης, ‘Αλλά εάν ύπάρχουν στήν αίθουσα situationnistes, να θυούν έξω». Χωρίς να άγνοούμε τη χρησιμότητα που είχε ή διάδοση μερικών συνοπτικών άληθειών για την άνεπαίσθητη έπίσπευση του κινήματος που ώθει την καθυστερημένη γαλλική νεολαία προς τη συνειδητοποίηση μιάς προσεχούς γενικότερης κρίσης της κοινωνίας, πιστεύουμε ό τι είχε άρκετά μεγαλύτερη σημασία ή διάδοση αυτού του κειμένου, σαν παράγοντας άποσαφήνισης, σε μερικές χώρες όπου αυτό τό προτσέσσο είναι ήδη πολύ πιό φανερό. Οι ‘Αγγλοι situationnistes έγραψαν στήν παρουσίαση της δικής τους έκδοσης του κειμένου του Καγιάτι: «‘Η πιό άνεπτυγμένη κριτική της σύγχρονης ζωής σφυρηλατήθηκε σε μιά άπό τις λιγώτερο άνεπτυγμένες σύγχρονες χώρες, σε μιά χώρα που δεν έφτασε ακόμα τό σημείο όπου ή πλήρης άποσύνθεση όλων των αξιών γεννάει τις δυνάμεις μιάς ριζικής άρνησης. Μέσα στα γαλλικά δεδομένα, ή αιτουσιονιστική θεωρία προπορεύτηκε άπό τις κοινωνικές δυνάμεις που θα την πραγματοποιήσουν». Οι θέσεις της μπροσούρας συνάντησαν πολύ βαθύτερη άνταπόκριση στις E.Π.Α. ή στήν ‘Αγγλία (τό Μάρτη, ή άπεργία της London School of Economics προκάλεσε αίσθηση και ό σχολιαστής των Times άνακάλυψε με όδύνη μιά έπιστροφή της πάλης των τάξεων που πίστευε ό τι είχε τελειώσει). Τό ίδιο ισχύει σε μικρότερο βαθμό στήν ‘Ολλανδία — όπου ή κριτική της I.S. που έδρασε ταυτόχρονα με μιά πιό άμείλικτη κριτική των ίδιων των γεγονότων, δεν είναι άσχετη με την πρόσφατη δάλυση του κινήματος «προνο» — και στις σκανδιναβικές χώρες. Οι άγώνες των σπουδαστών του Δυτικού Βερολίνου αυτό τό χρόνο συγκράτησαν κάτι, άν και πολύ συγχισμένα άκόμη.

‘Αλλά βέβαια ή έπαναστατική νεολαία δεν έχει άλλο δρόμο μπροστά της άπό τη συγ-

14. — “πεζοδρομίο”

χώνευση με τή μάζα τῶν ἐργαζομένων πού, ξεκινώντας ἀπό τήν ἐμπειρία τῶν νέων συνθηκῶν τῆς ἐκμετάλλευσης, θά Ξαναρχίσουν τὸν ἀγῶνα γιὰ τήν κυριαρχία τοῦ κόσμου τους, γιὰ τήν κατάργηση τῆς ἐργασίας. Ὅταν ἡ νεολαία ἀρχίζει νὰ γνωρίζει τήν τωρινή θεωρητική μορφή αὐτοῦ τοῦ πραγματικοῦ κινήματος πού ξεπηδάει παντοῦ αὐθόρμητα ἀπὸ τὸ ἔδαφος τῆς σύγχρονης κοινωνίας, δὲν πρόκειται παρὰ γιὰ μιὰ σ τ ι γ μ ῆ τῆς πορείας μέσω τῆς ὁποίας αὐτὴ ἡ ἐνοποιημένη θεωρητικὴ κριτικὴ, πού ταυτίζεται με μιὰ ἐπαρκῆ π ρ α κ τ ι κ ῆ ἔ ν ο π ο ί ῃ σ η, καταπιάνεται νὰ συντρίψει τὸ φράγμα τῆς σιωπῆς καὶ τῆ γενικῆ ὀργάνωσης τοῦ διαχωρισμοῦ. Μονάχα μ’ αὐτὴ τὴν ἐννοια βρίσκουμε τὸ ἀποτέλεσμα ἱκανοποιητικό. Ἀπὸ τῆ νεολαία αὐτὴ ἀποκλείουμε ὅπως εἶναι φυσικὸ τὸ τμήμα πού ἔχει ἀλλοτριωθεῖ ἀπὸ τὰ ἡμι-προνόμια τῆς πανεπιστημιακῆς ἐκπαίδευσης: αὐτοὶ εἶναι ἡ φυσικὴ βάση γιὰ τὴν παθητικὴ κατανάλωση μιᾶς ὑποτιθέμενης σιτουασιονιστικῆς θεωρίας. Δὲν σταματήσαμε ποτὲ νὰ ἀπογοητεύουμε καὶ νὰ διαψεύδουμε αὐτὸ τὸ εἶδος ἐπιδοκίμασις. Θά γίνει ἐπιτέλους κατανοητὸ ὅτι ἡ I.S. δὲν πρέπει νὰ κρίνεται πάνω τῶν ἐπιφανειακὰ σκανδαλωδῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἐκδηλώσεων με τίς ὁποῖες ἐμφανίζεται, ἀλλὰ πάνω στὴ βάση τῆς ὀλοκληρωτικὰ ἀνατρεπτικῆς κεντρικῆς ἀλήθειας τῆς.

ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΣΧΟΣ ΑΚΟΜΑ ΠΙΟ ΕΠΑΙΣΧΥΝΤΟ ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Μπορούμε να βεβαιώσουμε μ' ελάχιστες πιθανότητες σφάλματος, πώς ο φοιτητής στη Γαλλία είναι το πιο περιφρονημένο όν, μετά τον άστυφύλακα και τον παπά. Τα αίτια αυτής της περιφρόνησης είναι συχνά πλαστά και πηγάζουν από την άρχουσα ιδεολογία, ενώ τους λόγους για τους οποίους ο φοιτητής είναι πράγματι περιφρονητέος και περιφρονημένος από την άποψη της επαναστατικής κριτικής όλοι τους αποκρύπτουν και κανείς δέν τους όμολογεί. Οι όπαδοί όμως της ψευδοϋς άμφισβήτησης Ξέρουν να τους άναγνωρίζουν και ν' άναγνωρίζουν τους έαυτούς τους μέσα σ' αυτούς. Μετατρέπουν αυτή την πραγματική περιφρόνηση σ' ένα συγκαταβατικό θαυμασμό. Μ' αυτό τον τρόπο ή άδύναμη ίντελλιγέκντοια της άριστερας (άπό τό περιοδικό «Temps Modernes» μέχρι τό εβδομαδιαίο «L' express») ύποκλίνεται μπροστά στην ύποτιθέμενη «άνοδο των φοιτητών» και οι πραγματικά Ξοφλημένες γραφειοκρατικές όργανώσεις (άπό τό κόμμα τό λεγόμενο κομμουνιστικό μέχρι την U.N.E.F.) φαγώνονται για τό ποιός θα κερδίσει την «ήθική και ύλική» τους ύποστήριξη. Θα δείξουμε ποιό είναι οι λόγοι αυτού του ένδιαφέροντος για τους φοιτητές, πώς συμμετέχουν θετικά στην κυρίαρχη πραγματικότητα του ύπερανπτυγμένου καπιταλισμού, και θα χρησιμοποιήσουμε αυτή τη μπροσοόρα για να τους καταγγείλουμε έναν-έναν: ό άγώνας για την κατάργηση της άλλοτρίωσης δέν ακολουθεί άλλο δρόμο παρά τον ίδιο τό δρόμο της άλλοτρίωσης.

Όλες οι άναλύσεις και οι μελέτες πού έγιναν μέχρι σήμερα για τους φοιτητικούς κύκλους άγνοούν την ούσία. Δέν Ξεπερνούν ποτέ την όπτική γωνία των πανεπιστημιακών ειδικεύσεων (ψυχολογία, κοινωνιολογία, οικονομία) και γι' αυτό είναι λαθεμένες στη βάση τους. Όλες διαπράττουν αυτό πού ό Φουριέ ώνόμαζε ήδη μιά μεθοδική άνοησία «έφ' όσον άναφέρονται συστηματικά στα πρωταρχικά προβλήματα», άγνοώντας τη γενική άποψη της σύγχρονης κοινωνίας. Ό φετιχισμός των γεγονότων κρύβει τις θεμελιώδεις αλήθειες και οι λεπτομέρειες κάνουν να Ξεχνάει κανείς την ό λ ό τ η τ α. Λένε τά πάντα γι' αυτή την κοινωνία έκτός άπ' αυτό πού πράγματι είναι: έμπορευματική και θεαματική. Οι κοινωνιολογοί Μπουρντιέ και Πασσερόν, στην έρευνά τους «Ο ί Κ λ η ρ ο ν ό μ ο ι : ο ί φοιτητές και ή κουλτούρα», μένουν έκστατικοί μπροστά στις κάποιες τμηματικές αλήθειες πού κατάφεραν ν' άποδείξουν. Και, παρ' όλη την καλή τους θέληση, Ξανακαταλήγουν στην ήθική των καθηγητών, την αναπόφευκτη καντιανή ήθική μιάς πραγματικής δημοκρατικοποίησης δια μέσου μιάς πραγματικής όρθολογικοποίησης του συστήματος διδασκαλίας, δηλαδή της διδασκαλίας του συστήματος. Ένώ οι όπαδοί τους, και άντισταθμίζουν την μικρο-γραφειοκρατική τους πικρία μ' ένα συνούβλημα άνοησίας επαναστατικής φρασεολογίας.

Ή θεαματική παρουσίαση(2) της άντικειμενοποίησης (réification) στον σύγχρονο καπιταλισμό επιβάλλει στον καθένα ένα ρόλο μέσα στη γενικευμένη παθητικότητα. Ό φοιτητής δέν άποτελεί Ξξάιρηση σ' αυτό τον κανόνα. Είναι ένας ρόλος προσωρινός πού τον προστοιμάζει για τον όριστικό ρόλο πού θα αναλάβει, σαν θετικό και συντηρητικό στοιχείο μέσα στη λειτουργία του έμπορευματικού συστήματος. Δέν είναι άλλο τίποτα άπό μιά μύηση.

Αυτή ή μύηση Ξαναβρίσκει κατά τρόπο μαγικό, όλα τά χαρακτηριστικά της μυθικής μύησης. Είναι κι αυτή τελείως Ξεκομμένη άπό την ιστορική, άτομική και κοινωνική πραγματικό-

τητα. Ὁ φοιτητής είναι ένα ὄν μοιρασμένο μεταξύ μιᾶς παρούσας καὶ μιᾶς μέλλουσας κοινωνικῆς θέσης (status), αὐστηρὰ προσδιορισμένων, καὶ πού ἢ μετὰβαση ἀπὸ τὴ μιὰ στὴν ἄλλη, θὰ γίνῃ τελείως μηχανικά. Ἡ σχιζοφρενικὴ του συνείδηση τοῦ ἐπιτρέπει ν' ἀπομονώνεται μέσα σὲ μιὰ «κοινωνία μύησης», παραγνωρίζει τὸ μέλλον του καὶ γοητεύεται ἀπὸ τὴν ἀπατηλὴ ἐνότητα πού τοῦ προσφέρει ἓνα προφυλαγμένο ἀπὸ τὴν ἱστορία παρόν. Τὸ κίνητρο τῆς ἀνατροπῆς τῆς ἐπίσημης, δηλαδὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀλήθειας εἶναι εὐκόλο ν' ἀποκαλυφτεῖ: ἡ φοιτητικὴ πραγματικότητα εἶναι δύσκολο νὰ τὴν κυττάξῃ κανεὶς κατάφατος. Μέσα σὲ μιὰ «κοινωνία ἀφθονίας» ἢ σύγχρονη οἰκονομικὴ κατάσταση τοῦ φοιτητῆ εἶναι ἡ μεγάλη φτώχεια. Ἄν καὶ πάνω ἀπὸ τὸ 80% τῶν φοιτητῶν κατὰγονται ἀπὸ στρώματα πού τὸ εἰσόδημά τους εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ τὸ εἰσόδημα ἐνὸς ἐργάτη, 90% ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν ἓνα εἰσόδημα κατώτερο ἀπ' αὐτὸ τοῦ πιὸ φτωχοῦ μισθωτοῦ. Ἡ ἀθλιότητα τοῦ φοιτητῆ μένει στὸ περιθώριο τῆς ἀθλιότητος τῆς κοινωνίας τοῦ θεάματος, τῆς νέας ἀθλιότητος τοῦ νέου προλεταριάτου. Σὲ μιὰ ἐποχὴ ὅπου μιὰ αὐξανόμενη μερίδα τῆς νεολαίας ἀπελευθερώνεται ὅλο καὶ περισσότερο ἀπὸ τὶς ἠθικὰς προκαταλήψεις καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἐξουσία γιὰ νὰ μπεῖ τὸ νωρύτερο στὶς σχέσεις τῆς ἀνοικτῆς ἐκμετάλλευσης, ὁ φοιτητὴς διατηρεῖται σ' ὅλους τοὺς τομεῖς σὲ μιὰ «παρτεταμένη ἐφηβεία» ἀνεύθυνη καὶ πειθήνια. Παρ' ὅλο πού ἡ ἀργοπορημένη του κρίση νεότητος τὸν φέρνει ὡς ἓνα βαθμὸ ἀντιμέτωπο μὲ τὴν οἰκονομικήν του, δέχεται μ' εὐκολία νὰ τοῦ φέρονται σὰν σὲ μικρὸ παιδί μέσα στοὺς διάφορους θεσμοὺς πού διέπουν τὴν καθημερινὴν του ζωὴ (4).

Ὁ ἀποικισμὸς τῶν διαφόρων τομῶν τῆς κοινωνικῆς πρακτικῆς βρίσκει στὸν φοιτητικὸ κόσμον τὴν πιὸ χαρακτηριστικὴν του ἔκφραση. Ἡ μεταβίβαση ὅλης τῆς ἐνοχῆς κοινωνικῆς συνείδησης στοὺς φοιτητὰς κρύβει τὴν ἀθλιότητα καὶ τὴ δουλικότητα ὄλων.

Οἱ λόγοι ὅμως πού στηρίζουν τὴν περιφρόνησίν μας γιὰ τὸν φοιτητὴ εἶναι τελείως διαφορετικοί. Δὲν ἀφοροῦν μόνον τὴν πραγματικὴν του ἀθλιότητα ἀλλὰ καὶ τὴ συγκαταβατικότητά του πρὸς ὅλες τὶς ἀθλιότητες, τὴν ἀρρωστημένην του τάση νὰ καταναλῶναι μακάρια τὴν ἀλλοτρίωσιν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι, μπροστὰ στὴν ἔλλειψιν γενικοῦ ἐνδιαφέροντος, θὰ καταφέρει νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν εἰδικήν του ἀνέχεια. Οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ κάνουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν φοιτητῶν νὰ γίνονται ἀπλῶς μικρο-στελέχη (δηλαδὴ κάτι τὸ ἀντίστοιχο μὲ τὸ ρόλο τοῦ εἰδικευμένου ἐργάτη στὸν 19ο αἰῶνα) (4). Μπροστὰ στὸν ἀθλιὸν χαρακτήρα, πού εὐκόλο διαισθάνεται κανεὶς, αὐτοῦ τοῦ λίγο ἢ πολὺ κοντινοῦ μέλλοντος πού θὰ τὸν «ἀποζημιώσῃ» γιὰ τὴν ἐπαίσχυνη ἀθλιότητα τοῦ παρόντος, ὁ φοιτητὴς προτιμᾷ νὰ στρέφεται πρὸς τὸ παρόν του καὶ νὰ τὸ στολιζέῃ μὲ ἀπατηλὰς χάρες. Ἡ ἴδια ἢ ἀνταμοιβὴ εἶναι τόσο ἐξιοθρήνητη ὥστε δὲν μπορεῖ νὰ στηρίζεται σ' αὐτήν τὸ αὔριο δὲν θάναί ρόδινο καὶ μοιραῖα θὰ τελματωθεῖ μέσα στὴ μετριότητα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ φοιτητὴς βρίσκει καταφύγιον σ' ἓνα ψεύτικον βιωμένο παρόν.

Στωϊκὸς σκλάβος, ὁ φοιτητὴς θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τόσο πιὸ ἐλεύθερον ὅσο περισσότερο τὸν δένουν ὅλες οἱ ἀλυσίδες τῆς ἐξουσίας. Ὅπως ἡ νέα του οἰκονομία, τὸ Πανεπιστήμιον, ἔτσι καὶ αὐτὸς νομίζει ὅτι εἶναι τὸ πιὸ «αὐτόνομον» κοινωνικὸ ὄν ἐνῶ ἐξαρτᾶται ἀμείωτα καὶ ἀπὸ τὸ κράτος ἀπὸ τὰ δύο ἰσχυρότερα συστήματα τῆς κοινωνικῆς ἐξουσίας: τὴν οἰκονομικήν καὶ τὸ Κράτος. Εἶναι τὸ βολεμένο καὶ γεμάτον εὐγνωμοσύνην παιδί τους. Ἀκολουθώντας τὴν ἴδιαν τὴν λογικὴν τοῦ ὑποταγμένου παιδιοῦ, συμμετέχει σ' ὅλες τὶς ἀξίες καὶ τὶς ἀπίστες τοῦ συστήματος καὶ τὶς συγκεντρώνει μέσα του. Οἱ ψευδαισθήσεις πού ἐπιβάλλονταν στοὺς ὑπαλλήλους γίνονται ἰδεολογία πού τὴν ἐσωτερικεύει καὶ τὴν διοχετεύει ἡ μάζα τῶν μελλόντων μικρο-στελεχῶν.

Ἐνῶ ἡ παλαιὰ κοινωνικὴ ἀθλιότητα δημιούργησε τὰ μεγαλειωδέστερα ἐξιορροπητικὰ συστήματα τῆς ἱστορίας (τὶς θρησκείας), ἡ περιθωριακὴ φοιτητικὴ ἀθλιότητα δὲν βρῆκε παρηγοριά παρὰ στὶς πιὸ φθορμένες καὶ διαστρεβλωμένες εἰκόνας τῆς ἀρχαίας κοινωνίας, στὴ γελοία ἐπανάληψιν ὄλων τῶν ἀλλοτριωμένων προϊόντων τῆς.

Ὁ Γάλλος φοιτητὴς, μὲ τὴν ἰδιότητά του σὰν ἰδεολογικὸ ὄν, φτάνει στὰ πέραν τοῦ κόσμου ἔχον ἤδη καταδικαστεῖ σὰν ψευδαισθήσεις ἀβάσιμες, γελοιοποιημένες ἐδῶ καὶ καιρὸ ἀπὸ τὴν ἱστορία.

Περιουλλέγοντας λίγα ψίχουλα ἀπὸ τὸ κατακομματισμένο γόητρο τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ φοιτητὴς εἶναι ἀκόμα εὐχαριστημένος πού εἶναι φοιτητὴς. Πολὺ ἀργά. Ἡ μηχανικὴ καὶ εἰδικευμένη ἐκπαίδευση πού δέχεται ἔχει τόσο ριζικὰ ὑποβιασθεῖ (σὲ σχέση μὲ τὸ παλιὸ ἐπίπεδον τῆς γενικῆς ἀστικῆς κουλτούρας) (5) ὅσο ἔχει ὑποβιασθεῖ καὶ τὸ ἴδιον τὸ πνευματικὸν του ἐπίπεδον τῆ στιγμῆ πού μπαίνει στὸ Πανεπιστήμιον, ἀπὸ τὸ μόνον γεγονός ὅτι ἡ πραγματι-

κόπτη που κυριαρχεί σ' ὅλ' αὐτά, τὸ οικονομικὸ σύστημα, ἀπαιτεῖ μιὰ μαζικὴ κατασκευὴ ἀκαλλιέργητων καὶ ἀνίκανων νὰ σκεφοῦν φοιτητῶν. Ὁ φοιτητὴς ἀγνοεῖ ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον ἔγινε μιὰ θεσμοποιημένη ὀργάνωση τῆς ἀγνοίας, ὅτι κι αὐτὴ ἢ ἴδια ἢ «ὕψηλὴ κουλτούρα» διαλύεται στὸ ρυθμὸ τῆς μαζικῆς παραγωγῆς τῶν καθηγητῶν, ὅτι ὁ λ ο ρ ι αὐτοὶ οἱ καθηγητὲς εἶναι ἡλίθιοι κι οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ δαύτους θὰ προκαλοῦσαν τὸ γέλιο σ' ἓνα ὀποιοδήποτε γυμνασιακὸ κοινὸν κι ἐξακολουθεῖ ν' ἀκούει εὐλαβικά τοὺς δασκάλους του, ἐπιδιώκοντας συνειδητὰ νὰ χάσει κάθε κριτικὸ πνεῦμα γὰ νὰ μπορεῖ καλύτερα νὰ συμμετέχει σ' αὐτὴ τὴ μυθικὴ ψευδαἰσθήση ὅτι ἔγινε ἓνας «φοιτητὴς» κάποιος πού ἀσχολεῖται στὰ σοβαρὰ μὲ τὴν ἀπόκτηση σ ο β α ρ ῶ ν γνώσεων, ἐλπίζοντας ὅτι θὰ τοῦ ἐμπιστευθοῦν τὶς ἐσχάτες ἀλήθειες. Εἶναι μιὰ ἐμμηνόπαιση τοῦ πνεύματος. "Ὅτι γίνεται σήμερα μέσα στ' ἀμφιθέατρα τῶν Σχολῶν καὶ τῶν Πανεπιστημίων θὰ καταδικαστεῖ, στὴ μέλλουσα ἐπανάστατικὴ κοινωνία, σὰν κοινωνικὰ θλαβερὸς θ ὁ ρ υ β ο ς. "Ἢδῆ ὁ φοιτητὴς προξενεῖ τὸ γελοῖο.

Ὁ φοιτητὴς δὲν καταλαβαίνει κἄν ὅτι ἡ ἱστορία ἀλλοιώνει ἀκόμα κι αὐτὸν τὸν γελοῖο «κλειστό» του κόσμου. Ἡ περιβόητὴ «Κρ'ση τοῦ Πανεπιστημίου», λεπτομέρεια μιᾶς γενικώτερης κρίσης τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ, παραμένει ἀντικείμενο ἑνὸς διαλόγου κουφῶν μεταξὺ διαφόρων εἰδικῶν. Ἐκφράζει ἀπλουστάτα τὶς δυσκολίες μιᾶς ἀργοποιημένης προσαρμογῆς αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ τομέα τῆς παραγωγῆς σὲ μιὰ γενικὴ μεταμόρφωση τοῦ παραγωγικοῦ μηχανισμοῦ. Τὰ κατάλοιπα τῆς γέρικης ἰδεολογίας τοῦ φιλελεύθερου ἀσπικκοῦ Πανεπιστημίου ἐκχυδαίζονται τὴ στιγμή πού ἐξαφανίζεται ἡ κοινωνικὴ τῆς βάση. Τὸ Πανεπιστήμιον μπόρεσε νὰ θεωρήσει τὸν ἑαυτὸ του σὰν αὐτόνομη δύναμι τὴν ἐποχὴ τοῦ καπιταλισμοῦ τοῦ ἐλεύθερου ἐμπορίου καὶ τοῦ φιλελεύθερου Κράτους του, πού τοῦ ἄφηνε μιὰ σχετικὴ περιθωριακὴ ἐλευθερία. Στὴν πραγματικότητα, τὸ Πανεπιστήμιον ἐξαρτιόταν ἄμεσα ἀπὸ τὶς ἀνάγκες αὐτοῦ τοῦ τύπου κοινωνίας: ἔπρεπε νὰ δώσει στὴν προνομιούχα μειονότητα πού ἀσπύδαζε τὴν κατάλληλὴ γενικὴ κουλτούρα, πρὶν νὰ ἐναρμυεῖ στὶς γραμμὲς τῆς ἀρχουσας τάξης ἀπὸ τὶς ὁποῖες μόλις εἶχε βγεῖ. Ἀπὸ δῶ πηγάζει ἡ γελοῖότητα αὐτῶν τῶν γεμάτων νοσταλγία καθηγητῶν(θ), χολωμένων πού ἔχασαν τὸν παλιὸ τους ρόλο σὰν σκύλοι φρουροὶ τῶν μελλόντων ἀφεντικῶν γιὰ ἓνα ρόλο, πολὺ λιγώτερο εὐγενῆ, τσοπανόσκυλων πού ὀδηγοῦν, ἀνάλογα μὲ τὶς προγραμματισμένες ἀνάγκες τοῦ οικονομικοῦ συστήματος, τὶς φουρνιές τῶν «χαρτογιακῶδων» στὰ ἐργαστᾶσια καὶ στὰ γραφεῖα πού τοὺς περιμένουν. Αὐτοὶ ἀντιπᾶσσουν τοὺς ἀρχαίους τοὺς στὴν τεχνοκρατικοποίησιν τοῦ Πανεπιστημίου, κι ἐξακολουθοῦν ἀνενόηχτα νὰ δίνουν τ' ἀποφάγια μιᾶς ἤδηθεν γενικῆς κουλτούρας σὲ μέλλοντες εἰδικούς πού δὲν θάχουν τί νὰ τὴν κάνουν.

Πιὸ σοβαροί, καὶ κατὰ συνέπεια πιὸ ἐπικίνδυνοι, εἶναι οἱ ἐκσυγχρονιστὲς τῆς ἀριστερᾶς καὶ αὐτοὶ τῆς U.N.E.F. ὀδηγούμενοι ἀπὸ τοὺς «Ἐστρεμιστὲς» τῆς F.G.E.L., πού ζητοῦν μιὰ «δομικὴ μεταρρύθμιση τοῦ Πανεπιστημίου», μιὰ «ἐπανεισχώρηση τοῦ Πανεπιστημίου στὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ζωὴ», δηλαδὴ τὴν προσαρμογὴ του στὶς ἀνάγκες τοῦ σύγχρονου καπιταλισμοῦ. Τὰ διάφορα Πανεπιστήμια καὶ Σχολές, πού κοσμοῦνται ἀκόμα μὲ κάποιο ἀναχρονιστικὸ γόητρο, μεταβλήθησαν ἀπὸ χορηγοὶ τῆς «γενικῆς κουλτούρας» γιὰ τὴ χρῆση τῶν ἀρχουσῶν τάξεων, σὲ ἐργαστᾶσια διασπικῆς ἀνατροφῆς μικρῶν καὶ μεσαιῶν στελεχῶν. Χωρὶς ν' ἀμφισβητοῦν καθόλου αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ προτσᾶσσο πού ὑποτάσσει ἄμεσα ἓναν ἀπὸ τοὺς τελευταίους σχετικὰ αὐτόνομους τομεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς στὶς ἀποπτήσεις τοῦ ἐμπορευματοικοῦ συστήματος, οἱ προοδευτικοὶ μας διαμαρτύρονται γιὰ τὴν καθυστέρηση καὶ τὶς ἐλλείψεις τῆς πραγματοποίησής του. Εἶναι ὁπαδοὶ τοῦ μέλλοντος κυβερνητικοποιημένου Πανεπιστημίου πού ἀναγγέλεται ἤδη ἐδῶ καὶ κεῖ (7). Τὸ ἐμπορευματοικὸ σύστημα καὶ οἱ σύγχρονοι ὑπηρέτες του, αὐτὸς εἶναι ὁ ἐχθρὸς.

Εἶναι ὁμως φυσικὸ ὅλη αὐτὴ ἡ διαμάχη νὰ γίνεται πᾶν ὅπ' τὸ κεφάλι τοῦ φοιτητῆ, στὸν αὐρανὸ τῶν δασκάλων του, καὶ νὰ τοῦ διαφεύγει τελείως: τὸ σύνολο τῆς ζωῆς του, καὶ κατὰ μείζονα λόγον τῆς ζωῆς.

Ἐξ αἰτίας τῆς ἄθλιας οικονομικῆς του κατάστασης, ὁ φοιτητὴς εἶναι καταδικασμένος σὲ ἓνα τρόπο ἐπιβίωσης πού δὲν εἶναι νὰ ζηλεύει κανεὶς. Ἀλλὰ πάντα ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸ εἶναι του, ἐξυψώνει τὴ χυδαία του ἀθλιότητα σὲ πρωτότυπο «τρόπον ζωῆς» τὴν κακομοιριά του καὶ τὴν μπωέμικη ζωὴ. "Ὅμως τὴ «μπωέμικη ζωὴ», πού δὲν εἶναι φυσικὰ μιὰ πρωτότυπη λύση, δὲν μπορεῖ ποτὲ κανεὶς νὰ τὴ ζήσει αὐθεντικά παρὰ μόνον ἀφοῦ διακόψει ὀριστικά καὶ ἀμετάκλητα κάθε σχέση μὲ τὸ πανεπιστημιακὸ περιβάλλον. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἀνάμεσα στοὺς φοιτητὲς (κι' ὅλοι τους καυχοῦνται ὅτι εἶναι λίγο μπωέμηδες) δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ κρέμονται ἀπὸ μιὰ πλαστὴ καὶ ξεφτιλισμένη ἐκδοχὴ αὐτοῦ πού δὲν εἶναι, στὴν καλύτερη περίπτωσιν, παρὰ μιὰ μέτρια ἀτομικὴ λύση. Ἀερίζουν ἀκόμα καὶ τὴν περιφρόνηση

γών γηραιών κυριών της ἐπαρχίας. Αὐτοὶ οἱ «πρωτότυποι» ἐξακολουθοῦν, τριάντα χρόνια μετὰ τὸν Β. Ράιχ (8), αὐτὸν τὸν ἐξαιρετὸ παιδαγωγὸ τῆς νεολαίας, νὰ συμπεριφέρονται ἐρωτικά κατὰ τὸν πιὸ παραδοσιακὸ τρόπο, ἀναπαράγοντας τὶς γενικὲς σχέσεις τῆς ταξικῆς κοινωνίας στὶς σεξουαλικὲς σχέσεις τους. Τὸ γεγονός ἐστὶν ὁ φοιτητῆς εἶναι κατάλληλος νὰ γίνῃ μέλος μιᾶς ὁποιασδήποτε ὀργάνωσης καταμαρτυρᾷ τὴν ἀνικανότητά του. Στὸ στενὸ περιθώριον ἀτομικῆς ἐλευθερίας ποῦ ἐπιτρέπει τὸ ὀλοκληρωτικὸ θέσμα, καὶ παρ' ὅλη τὴ σχετικὰ ἀκάνονιστη χρησιμοποίησιν τοῦ χρόνου του, ὁ φοιτητῆς ἀγνοεῖ ἀκόμα τὴν περιπέτεια καὶ προτιμᾷ ἕνα περιορισμένον καθημερινὸ χωρόχρονον ποῦ ἐφτιαξάν γιὰ λογαριασμὸ του οἱ δεσμοφύλακες τοῦ ἴδιου τοῦ θεάματος.

Χωρὶς νᾶναι ὑποχρεωμένος, διαχωρίζει ἀπὸ μόνος του τὴ δουλειὰ καὶ τὴν ψυχαγωγίαν, διακηρύσσοντας μιὰ ὑποκριτικὴ περικρόνησιν γιὰ τοὺς «σασίσιες» καὶ «τὰ ζῶα ποῦ σκίζονται γιὰ τοὺς διαγωνισμούς». Δέχεται ὅλους τοὺς διαχωρισμοὺς καὶ πάει μετὰ νὰ κλαυτεῖ στοὺς διάφορους θρησκευτικούς, ἀθλητικούς, πολιτικούς ἢ συνδικαλιστικούς «κύκλους» γιὰ τὴν ἔλλειψιν ἐπικοινωνίας. Εἶναι τόσο δυστυχισμένος καὶ βλάσας ὥστε φτάνει στὸ σημεῖον νὰ ἐμπιστευθῆται τὸν ἑαυτὸ του αὐθόρμητα καὶ μαζικὰ στὸν παρα-ἀστυνομικὸ ἔλεγχον τῶν ψυχιάτρων καὶ ψυχολόγων, ποῦ δημιουργήθηκε γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἀπὸ τὴν πρωτοπορίαν τῆς σύγχρονης καταπίεσης καὶ ποῦ χειροκροτεῖται ἀπὸ τοὺς «ἀντιπροσώπους» τῆς, οἱ ὅποιοι ὅπως εἶναι φυσικὸ βλέπον στὰ Γραφεῖα Ψυχολογικῆς Πανεπιστημιακῆς Βοήθειας (B.A.P.U., Bureaux d' Aide Psychologique Universitaire) ἕνα ἀπαράτητο καὶ σημαντικὸ ἀπόκτημα (9).

Ὅμως ἡ πραγματικὴ ἀθλιότητα τῆς καθημερινῆς φοιτητικῆς ζωῆς βρίσκει τὸ ἄμεσο φανταστικὸ τῆς ἀντίβαρον, στὸ κύριον ὁπιὸ τῆς: τὸ ἐμπόρευμα τῆς κουλτούρας. Στὸ θέσμα τῆς κουλτούρας, ὁ φοιτητῆς ξεναθρίσκει φυσικὰ τὴ θέση του σὰν εὐλαβῆς ὁπαδὸς καὶ συνεργάτης. Ὄντας κοντὰ στὸν τόπον παραγωγῆς του χωρὶς ποτὲ νὰ μπαίνει μέσα — ὁ βωμὸς τοῦ εἶναι ἀπαγορευμένος — ὁ φοιτητῆς ἀνακαλύπτει τὴ «σύγχρονη κουλτούρα» σὰν ἐκστατικὸς θεατῆς. Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ ἡ τ ἔ χ ν η π ἔ θ α ν ε αὐτὸς παραμένει ὁ κύριος πιστὸς τῶν θεάτρων καὶ τῶν κινηματογραφικῶν λεσχῶν, καὶ ὁ πιὸ ἀπληστος καταναλωτῆς τοῦ κατεψυγμένου κουφαριοῦ τῆς ποῦ μοιράζεται συσκευασμένον με σελλοφάν στὰ σοῦπερ-μάρκετ γιὰ τὶς νοικοκυρὲς τῆς ἀφθονίας. Συμμετέχει χωρὶς ἐνδοιασμούς, χωρὶς ὑστεροβουλία καὶ χωρὶς νὰ κρατᾷ καμμιὰ ἀπόστασιν. Εἶναι στὸ στοιχεῖο του. Ἄν οἱ «Πολιτιστικὲς Λέσχες» δὲν ὑπῆρχαν, ὁ φοιτητῆς θὰ τὶς εἶχε ἐφεύρει. Ἐπαληθεύει τὶς πιὸ κοινότητες ἀναλύσεις τῆς ἀμερικάνικης κοινωνιολογίας τοῦ μάρκετινγκ: κατανάλωσιν ποῦ ἀπαγορεύεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία ἐπίδειξης, τεχνιτὴ δημιουργία μετὰ τὴ διαφήμισιν μιᾶς διαφορᾶς μεταξὺ προϊόντων ταυτῶν μὲσα στὴν ἀχρηστία τους (Pérec ἢ Robbe-Grillet, Γκοντάρ ἢ Λελοῦς).

Κι ἀπὸ τὴ στιγμή ποῦ οἱ «Θεοὶ» ποῦ παράγουν ἢ ὀργανώνουν τὸ πολιτιστικὸ τοῦ θέσμα ἐμφανίζονται στὴ σκηνή, ὁ φοιτητῆς γίνεται τὸ κατ' ἐξοχὴν κοινὸ τους, ὁ πιστὸς ποῦ ὄνειρευτήκαν. Ἔτσι παρερύσκειται μαζικὰ στὶς πιὸ ἄρρωστημένες ἐκδηλώσεις τους ποῖος ἄλλος ἀπ' τὸν φοιτητὴ τὰ γέμίζει τὶς αἰθουσες ὅταν, γιὰ παράδειγμα, οἱ ἱερεῖς τῶν διαφορῶν ἐκκλησιῶν ἔρχονται νὰ ἐκθέσουν δημόσια τοὺς ἀτέρμονους διαλόγους τους (ἐβδομάδες τῆς λεγόμενης σύγχρονης μαρξιστικῆς σκέψης, συγκεντρώσεις τῶν καθολικῶν διανοουμένων) ἢ ὅταν τὰ λείψανα τῆς λογοτεχνίας συγκεντρώνονται γιὰ νὰ διαπιστώσουν τὴν ἀνικανότητά τους (πέντε χιλιάδες φοιτητὲς στὴ συζήτησιν «Τί μπορεῖ νὰ κάνει ἡ Λογοτεχνία»);

Ἄνικανος νὰ νοιώσει πραγματικὰ πάθη, καταβροχθίζει λαίμαργα τὶς χωρὶς πάθος πολεμικὲς μεταξὺ τῶν βενετιτῶν τῆς μὴ-ἐξυπνάδας, πολεμικὲς σχετικὰ μετὰ πλάστα προβλήματα ποῦ ρόλος τους εἶναι νὰ καλύψουν τὰ πραγματικά: Ἄλτουσσέρ — Γκαρωντὺ — Σάρτρ — Μπάρτ — Πικάρ — Λεφέμπρ — Λεβὶ Στράους — Χάλλιντῆ — Σατελέ — Ἄντουάν. Οὐμανισμὸς — Ὑπαρξισμὸς — Στρουκτουραλισμὸς — Ἐπιστημονισμὸς — Νεο-Κριτικισμὸς — Διαλεκτο-νατουραλισμὸς — Κυβερνητισμὸς — Πλανητισμὸς — Μεταφιλοσοφισμὸς.

Στὴν πρακτικὴ του, θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ του πρωτοπορικὸ γιὰτὶ εἶδε τὸ τελευταῖον φιλμ τοῦ Γκοντάρ, ἀγόρασε τὸ τελευταῖον βιβλίον τῶν argumentistes (10), ἔλαβε μέρος στὸ τελευταῖον happening τοῦ Λαπασάντ, αὐτοῦ τοῦ ἀρχιμαλάκα. Αὐτὸς ὁ ἀνίθεος πλάσασάρι γιὰ «ἐπαναστατικὲς» καινοτομίας, ἐγγυημένος μετὰ σφραγίδα, τὰ πιὸ ξεθωριασμένα μοτίβα παλιῶν ἐρευνῶν ποῦ ἦταν πράγματι σημαντικὰ στὸν καιρὸ τους καὶ ποῦ νοθεύτηκαν γιὰ νὰ ἔχουν μεγαλύτερη ἐπιτυχία στὴν ἀγορά. Τὸ πρόβλημα εἶναι νὰ στέκεται κανεὶς πάντοτε στὸ πολιτιστικὸ του ὕψος. Ὁ φοιτητῆς εἶναι περήφανος ποῦ ἀγοράζει, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, τὶς ἐπανεκδόσεις σὲ β' βλ'α τσέπης μιᾶς σειράς σημαντικῶν καὶ δύσκολων καί κερμένων ποῦ ἡ «μαζικὴ κουλτούρα» δισκορπίζει σὲ αὐξάνόμενὸ ρυθμὸ (11). Μόνον ποῦ δὲν ἐξέρι νὰ διαβάσει. Ἄρκεται νὰ τὰ καταγαλῶνι μετὰ τὸ βλέμμα.

19. — “μπροσούρα του στρασβουργού”

Τὰ ἀναγνώσματα πού προτιμᾶει ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ὁ εἰδικευμένος τύπος πού ἐνορχηστρώνει τὴν παραληρηματικὴ κατανάλωση τῶν πολιτιστικῶν χαπιῶν, δέχεται πειθίηνια τὰ διαφημιστικά του οὐκάζια καὶ τὰ μετατρέπει σὲ φάρο τῶν γούστων του. Ἡδονίζεται μὲ τὸ L' express ἢ τὸν L' observateur, ἢ νομίζει πὼς ἡ Le Monde, πού τὸ ὕφος τῆς εἶναι ἤδη πολὺ δύσκολο γι' αὐτόν, εἶναι πράγματι μιὰ ἐφημερίδα «ἀντικειμενικὴ» πού ἀντικαθρεπτίζει τὴν ἐπικαιρότητα.

Γιὰ τὸ ἐμβαθύνει τίς γενικές του γνώσεις, καταβροχθίζει μὲ βουλιμία τὸ P l a n è t e, τὸ μαγικὸ περιοδικὸ πού ἐξαφανίζει τίς ρυτίδες καὶ τίς φακίδες τῶν παλιῶν ἰδεῶν. Ἀπὸ κάτι γέτοιους ὁδηγούς περιμένει νὰ τὸν μπάσουν στὸ νόημα τοῦ σύγχρονου κόσμου καὶ νὰ τὸν μῆσουν στὴν πολιτικὴ.

Γιὰ τὸ φοιτητής, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, χαίρεται νὰ εἶναι **πολιτικοποιημένος**. Ἄγνοε ὅμως ὅτι συμμετέχει σ' αὐτὸ διὰ μέσου τοῦ ἴδιου τοῦ **θεάματος**. Ἔτσι ξαναοικειοποιεῖται ὅλα τὰ κουρελιασμένα γελοῖα κατάλοιπα μιᾶς ἀρπιστερᾶς πού καταστράφηκε ἐδῶ καὶ πάνω ἀπὸ σαράντα χρόνια ἀπὸ τὸν «σοσιαλιστικὸ» ρεφορμισμὸ κι ἀπ' τὴ σταλινικὴ ἀντεπανάσταση. Αὐτὸ, ἐξακολουθεῖ νὰ τὸ ἀγνοεῖ, ἐνῶ ἡ Ἐξουσία τὸ ξέρει ὀλοκάθαρα καὶ οἱ ἐργάτες κάπως συγχισμένα, Συμμετέχει μὲ μιὰ ἡλίθια περὶφράση στίς πιὸ γελοῖες ἐκδηλώσεις πού δὲν ἔλκουν παρὰ μόνο αὐτόν. Ἡ ψευδὴς πολιτικὴ συνειδηθὴ βρίσκεται μέσα του σὲ καθαρὴ μορφή, κι ὁ φοιτητὴς ἀποτελεῖ τὴν ἰδανικὴ βάση γιὰ τοὺς χειρισμοὺς τῶν φαντασματικῶν γραφειοκρατῶν τῶν ἐτοιμοθάνατων ὀργανώσεων (ἀπὸ τὸ λεγόμενον Κομμουνιστικὸ κόμμα μέχρι τὴν U.N.E.F.). Αὐτοὶ προγραμματίζουν κατὰ πρόπο ὀλοκληρωτικὸ τὰ πολιτικὰ του γούστα, κάθε ἀπομάκρυνση ἢ ἐξασθενημένη θέληση «ἀνεξαρτησίας» εἰσέρχεται ὑπάκουε, μετὰ ἀπὸ μιὰ παρωδία ἀντίστασης, σὲ μιὰ τάξη πραγμάτων πού ποτὲ δὲν ἀμφισβητήθηκε οὔτε λεπτό(1). Ὅταν νομίζει πὼς τὰ ξεπέρασε ὅλα αὐτὰ, ὅπως αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι πού ὀνομάζονται, σύμφωνα μὲ μιὰ πραγματικὴ ἀρρώστεια τῆς διαφημιστικῆς ἀντιστροφῆς, J.C.R. (Ἐπαναστατικὴ Κομμουνιστικὴ Νεολογία) ἐνῶ δὲν εἶναι οὔτε νέος, οὔτε κομμουνιστὴς, οὔτε ἐπαναστάτης, εἶναι γιὰ νὰ χειροκροτήσῃ μὲ ἐνθουσιασμὸ τὸ παπικὸ σύνθημα: **Εἰρήνη στὸ Βιετνάμ**.

Ὁ φοιτητὴς αισθάνεται περήφανος πού ἀντιπύθεται στοὺς «ἀρχαίσιμους» ἐνὸς Ντεγκώλλ, δὲν καταλαβαίνει ὅμως πὼς τὸ κάνει στὸ ὄνομα σφαλμάτων τοῦ παρελθόντος, **ἐγκλήματα πού χούουν κρούσει** (ὅπως ὁ σταλινισμὸς τὴν ἐποχὴ τοῦ Τολιάπτι — Γκαρωντύ — Χρῶτσεφ — Μάο) καὶ πὼς ἔτσι ἡ **νειότη** του εἶναι ἀκόμα πιὸ ἀρχαϊκὴ ἀπὸ τὴν Ἐξουσία πού — αὐτὴ τούλάχιστον — διαθέτει πράγματι ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ διοικήσῃ μιὰ σύγχρονη κοινωνία.

Τὸν φοιτητὴ ὅμως δὲν τὸν χαρακτηρίζει ἕνας μόνος ἀρχαϊσμὸς. Νομίζει πὼς πρέπει νὰ ἔχει γενικές ἰδέες πάνω σ' ὅλα τὰ θέματα, μεθοδικὲς ἀντιλήψεις τοῦ κόσμου, πού δίνουν ἕνα νόημα στὴν ἀνάγκη του γιὰ μιὰ κάποια δραστηριότητα, Γι' αὐτόν ἀκριβῶς τὸ λόγο, Ἐγγελασμένος ἀπ' τὰ τελευταῖα πυρετικὰ εἰσπάσματα τῶν ἐκκλησιῶν, ρίχνεται μὲ τὰ μούτρα στὸν ἀρχαϊσμὸ τῶν ἀρχαϊσμῶν γιὰ νὰ λατρεύσῃ τὸ ξινισμένον κουφάρι τοῦ Θεοῦ καὶ γιὰ νὰ δεθεῖ μὲ τὰ ὀποσυνθετιμένα κατάλοιπα τῶν προϊστορικῶν θρησκειῶν, πού θεωρεῖ ἄξια γι' αὐτόν καὶ γιὰ τὴν ἐποχὴ του. Τὸ φοιτητικὸ περιβάλλον εἶναι, μαζί μὲ τὸ περιβάλλον τῶν γηραιῶν κυριῶν τῆς ἐπαρχίας, ὁ τομέας ὅπου διατηρεῖται ἡ μεγαλύτερη δόση ἀσκούμενης θρησκείας, καὶ παραμένει ἀκόμα ἡ καλύτερη «γῆ τῶν εὐαγγελικῶν ὀποστόλων» (ἐνῶ σ' ὅλες τίς ἄλλες ἔφαγαν ἤδη ἢ ἔδιωξαν τοὺς ἱεραπόστολους), ὅπου οἱ ἱερωμένοι-φοιτητὲς ἐξακολουθοῦν νὰ ξεπαρθνεύουν, χωρὶς νὰ κρύβονται, χιλιάδες φοιτητὲς μέσα στοὺς πνευματικούς τους καμπινέδες.

Βέβαια, ὑπάρχουν μεταξύ τῶν φοιτητῶν καὶ ἄνθρωποι ἐνὸς ἱκανοποιητικοῦ διανοητικοῦ ἐπιπέδου. Αὐτοὶ ὑπερέχουν χωρὶς κόπο στίς δθλιες ἐξετάσεις πούχουν προβλεφτεῖ γιὰ τὸν μέσο φοιτητὴ, καὶ ὑπερέχουν ἀκριβῶς ἐπειδὴ **κατάλαβαν τὸ σύστημα**, ἐπειδὴ τὸ περιφρονοῦν καὶ ξέρουν πὼς εἶναι ἐχθροὶ του. Παίρνουν ἀπὸ τὸ αὐστημα τῶν σπουδῶν ὅ,τι τὸ καλύτερο διαθέτει: τίς ὑποτροφίες. Ἐπιφελαύμενοι ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκεια τῶν ἐξετάσεων, πού ἡ ἴδια τους ἢ λογικὴ τίς ἀναγκάζει τώρα ἐδῶ νὰ διατηροῦν ἐνα μικρὸ καθαρὰ διανοητικὸ τομέα, «τὴν ἔρευνα», πηγαίνουν ἤσυχα-ἤσυχα νὰ ταραξοῦν τὰ νέρα στὸ πιὸ ψηλὸ ἐπίπεδο: ἡ ἀνοιχτὴ τους περιφρόνηση γιὰ τὸ αὐστημα συμβαδίζει μὲ τὴν διαύγεια πού τοὺς ἐπιτρέπει νὰ εἶναι πιὸ δυνατοὶ ἀπὸ τοὺς ὑπῆρέτες τοῦ συστήματος, καὶ κυρίως στὸ δανοητικὸ ἐπίπεδο. Οἱ ἄνθρωποι γιὰ τοὺς ὀποῖους μιλάμε φιγουράρουν ἤδη στὴν πραγματικότητα μεταξὺ τῶν θεωρητικῶν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος πού ἔρχεται, καὶ χαίρονται πού θάνα ἔξῃ ἴσου γνωστοὶ μ' αὐτὸ ὅταν ὁ κόσμος θ' ἀρχίσει νὰ τὸ συζητᾷ. Δὲν κρύβουν ἀπὸ κανένα ὅτι

αυτό που παίρνουν με τόση άνεση από το «σύστημα τῶν σπουδῶν» τὸ χρησιμοποιοῦν γιὰ τὴν καταστροφή του. Γιατὶ ὁ φοιτητὴς δὲν μπορεί νὰ ξεσηκωθεί ἐνάντια σὲ τίποτα χωρὶς νὰ ξεσηκώνεται ἐνάντια στὶς σ π ο υ δ έ ς του, καὶ ἡ ἀναγκαιότητα αὐτῆς τῆς ἐξέγερσης γίνεται λιγώτερο φυσιολογικὰ αἰσθητὴ παρά στὸν ἐργάτη, ποῦ ξεσηκώνεται αὐθόρμητα ἐνάντια στὶς συνθήκες του. Ὁ φοιτητὴς ὅμως εἶναι ἕνα προϊόν τῆς σύγχρονης κοινωνίας ὅπως ὁ Γκοντάρ κι ἡ Κόκα-Κόλα. Ἡ ὀλοκληρωτικὴ ἀλλοτριώσῃ του δὲν μπορεί ν' ἀμφισβητηθεῖ παρά με τὴν ἀμφισβήτηση ὀλόκληρης τῆς κοινωνίας. Αὐτὴ ἡ κριτικὴ δὲν μπορεί νὰ γίνει με κανένα τρόπο στὰ φοιτητικὰ πλαίσια: ὁ φοιτητὴς, σὰν τέτοιος, ἐπενδύεται με μιὰ ψευτο-ἀξία ποῦ τοῦ ἀπαγορεύει νὰ συνειδητοποιήσει τὴν πραγματικὴ του στέρση καί, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, παραμένει στὰ ἐσχάτα ὅρια τῆς ψευδοῦς συνειδησης. Ὅμως παντοῦ ὅπου ἀρχίζει ἡ ἀμφισβήτηση τῆς σύγχρονης κοινωνίας, ὑπάρχει κι ἐξέγερση τῆς νεολαίας ποῦ ἀντιστοιχεῖ ἄμεσα με μιὰ ὀλοκληρωτικὴ κριτικὴ τῆς φοιτητικῆς συμπεριφορᾶς.

ΔΕΝ ΑΡΚΕΙ Ν' ΑΝΑΖΗΤΑ Η ΣΚΕΨΗ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΕΠΕΙ ΚΙ Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ Ν' ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙ ΤΗ ΣΚΕΨΗ

Μετὰ ἀπὸ μιὰ μεγάλη περίοδο λήθαργου καὶ διαρκoὺς ἀντεπανάστασης, διαγράφεται, ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια, μιὰ νέα περίοδος ἀμφισβήτησης, ποῦ φορέας τῆς φαίνεται νὰ εἶναι ἡ νεολαία. Ὅμως ἡ κοινωνία τοῦ θεάματος, με τὴν παράσταση ποῦ ἔχει τοῦ ἑαυτοῦ τῆς καὶ τῶν ἐθρῶν τῆς, ἐπιβάλλει τίς ἰδεολογικὲς τῆς κατηγορίες γιὰ τὴν ἀντίληψη τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἱστορίας. Ἀνάγει στὴ φυσικὴ τάξη τῶν πραγμάτων ὀτιδήποτε συμβαίνει, καὶ περιορίζει τοὺς πραγματικοὺς νεωτερισμοὺς, ποῦ ἀναγγέλουν τὸ Ἐ π έ ρ α σ μ á τῆς, μέσα στὰ στενὰ πλαίσια τοῦ δικoῦ τῆς ἀπατηλοῦ νεωτερισμοῦ. Ἡ ἐξέγερση τῆς νεολαίας ἐνάντια στὸν τρόπο ζωῆς ποῦ τῆς ἐπιβάλλουν, δὲν εἶναι στὴν πραγματικότητα παρά προάγγελος μιᾶς πλατύτερης ἀνατρεπτικῆς δράσης ποῦ θ' ἀγκαλιάζει τὸ σύνολο αὐτῶν ποῦ νοιώθουν ὄλο καὶ πιὸ ἔντονα πῶς τοὺς εἶναι ἀδύνατο νὰ ζήσουν, δὲν εἶναι παρά τὸ πρελούδιο τῆς ἐπαναστατικῆς περιόδου ποῦ ἔρχεται. Μόνον ποῦ ἡ ἀρχουσα ἰδεολογία καὶ τὰ καθημερινὰ τῆς ὄργανα, σύμφωνα με τοὺς πολυδοκιμασμένους μηχανισμοὺς ἀντιστροφῆς τῆς πραγματικότητας, δὲν μποροῦν παρά νὰ περιορίζουν αὐτὸ τὸ πραγματικὸ ἱστορικὸ κίνημα σὲ μιὰ κοινωνικο-φυσικὴ ψευδοκατηγορία: τὴν Ἰδέα τῆς Νεολαίας (ποῦ ἡ ἴδια ἡ φύση τῆς τῆ σπρώχνει στὴν ἐξέγερση). "Ἐτσι ἀνάγουν μιὰ νέα νεολαία τῆς ἐξέγερσης στὴν αἰώνια ἐξέγερση τῆς νεολαίας, ποῦ ξαναγεννιέται σὲ κάθε γενιά γιὰ νὰ σταματήσει ὅταν «ὁ νέος ἐντάοδιο τῆς ἐπαναστατικῆς παραγωγῆς καὶ στὴ δραστηριότητα ἐν ὄψει συγκεκριμένων καὶ πραγματικῶν σκοπῶν». Ἡ «ἐξέγερση τῶν νέων» ἔγινε καὶ παραμένει ἀκόμα τὸ ἀντικείμενο ἑνὸς πραγματικοῦ δημοσιογραφικοῦ πληθωρισμοῦ, ποῦ τὴ μετατρέπει σὲ θέαμα μιᾶς πιθανῆς «ἐξέγερσης» γιὰ νὰ τὴν ἐμποδίσει νὰ γίνει βίωμα, ἔγινε καὶ εἶναι: μιὰ παράλογη σφαῖρα προσεταιρισμένη ἀπὸ τὸ σύστημα καὶ ἀναγκαία γιὰ τὴ λειτουργία του. Αὐτὴ ἡ ἐξέγερση ἐνάντια στὴν κοινωνία καθιστοῦν χάζει τὴν κοινωνία γιατί πιστεύεται πῶς παραμένει τμηματικὴ, μέσα στὸ *a p a r t h e i d* τῶν «προβλημάτων» τῆς νεολαίας — ὅπως ὑποτίθεται πῶς ὑπάρχει κι ἕνα πρόβλημα τῆς γυναικας ἢ ἕνα πρόβλημα τῶν μαύρων — καὶ πῶς δὲν διαρκεῖ παρά γιὰ ἕνα μέρος τῆς ζωῆς. Στὴν πραγματικότητα, ἀν ὑπάρχει ἕνα πρόβλημα, τῆς «νεολαίας» στὴ σύγχρονη κοινωνία, εἶναι γιατί τὴ βαθειὰ κρίση αὐτῆς τῆς κοινωνίας τὴ νοιώθει με περισσότερη οὐτότητα ἡ νεολαία(13). Προϊὸν κατ' ἐξοχὴν τῆς σύγχρονης κοινωνίας, εἶναι κι ἡ ἴδια σύγχρονη, εἶτε γιὰ ν' ἀφομοιωθεῖ σ' αὐτὴν χωρὶς ἐνδοσιαμοὺς, εἶτε γιὰ νὰ τὴν ἀρνηθεῖ ριζικὰ. Αὐτὸ ποῦ πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήσει δὲν εἶναι τόσο ἡ ἐξέγερση τῆς νεολαίας, ἀλλὰ ἡ παθητικότητα τῶν «ἐνηλίκων». Κι αὐτὸ δὲν ἐξηγεῖται μυθολογικὰ ἀλλὰ ἱστορικὰ: ἡ προηγούμενη γενιά γνώρισε ὄλες τις ἥττες καὶ κατανάλωσε ὄλο τὰ φέμματα τῆς περιόδου τῆς ἐπαίσχυντης ὀποσύνθεσης τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος.

Θεωρημένη αὐτὴ καθαυτὴ, ἡ «Νεολαία» ἀποτελεῖ ἕνα διαφημιστικὸ μῦθο, ἤδη ἀναπόσπαστα δεμένο με τὸν καπιταλιστικὸ τρόπο παραγωγῆς, σὰν ἔκφραση τοῦ δυναμισμού του. Αὐτὴ ἡ ἀπατηλὴ ὑπεροχὴ τῆς νεολαίας ἔγινε δυνατὴ με τὸ νέο ἔκκίνημα τῆς οἰκονομίας, μετὰ τὸ δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο, σὰν ἐπακόλουθο τῆς μαζικῆς εἰσόδου στὴν ἀγορὰ μιᾶς ὀλόκληρης κατηγορίας, ποῦ εὐκολόπιστων καταναλωτῶν, ἐνὸς *ρ ὀ λ ο υ* ποῦ ἐξασφαλίζει ἕνα παράσημο ἀφομοίωσης στὴν κοινωνία τοῦ θεάματος. Ἡ κυρίαρχη ὅμως ἐρμηνεία τοῦ κόσμου βρίσκεται πάλι σὲ ἀντίφαση με τὴν κοινωνικο-οἰκονομικὴ πραγματικότητα (σὲ καθυστέρηση

21. — “μπροσούρα του στρασβουργού”

άπέναντί της), κι είναι άκριβώς ή νεολαία που έκδηλώνει πρώτη μιὰ άκαταμάχητη δίψα για ζωή και έξεγείρεται αυθόρμητα ενάντια στην καθημερινή πλήξη και στον νεκρό χρόνο που ο παλιός κόσμος έξακολουθεί να εκκρίνει μέσα απ' τους κάθε λογής έκαυγχρονισμούς του. Το ξεσηκωμένο τμήμα της νεολαίας εκφράζει την καθαρή άρνηση χωρίς τη συνείδηση μιās προοπτικής ξεπεράσματος της παλιάς κοινωνίας, εκφράζει τη μηδενιστική της άρνηση. Αυτή ή προοπτική άναζητά τὸ δρόμο της και σφυρηλατείται σ' ὅλο τὸν κόσμο. Πρέπει να φτάσει τὴ συνοχή της θεωρητικής κριτικής και τὴν πρακτική ὀργάνωση αὐτῆς της συνοχῆς.

Στὸ πιὸ στοιχειῶδες επίπεδο, οἱ «blousons noirs» (τὰ «μαύρα μπλουζόν»), σ' ὅλες τις χώρες, εκφράζουν με τὴ μεγαλύτερη φαινομενική βία τὴν άρνηση της άφομοίωσῆς τους. Ὅμως ὁ άφρημένος χαρακτήρας της άρνησῆς τους δὲν τους άφήνει καμμιά πιθανότητα να ξεφύγουν ἀπὸ τις άντιφάσεις ἑνὸς συστήματος τοῦ ὁποίου είναι τὸ αυθόρμητο άρνητικό προϊόν. Οἱ «blousons noirs» ξεπετάγονται ἀπ' ὅλες τις πλευρές της σύγχρονης τ ἄ ξ η ς π ρ α γ ὁ μ ἄ τ ν : ἀπὸ τὴν πολεοδομία τῶν μεγάλων συγκροτημάτων, τὴν άποσύνθεση τῶν αξιών, τὴν επέκταση της ὀλοένα πληκτικώτερης καταναλώσιμης ψυχαγωγίας, τὸν άνθρωπιστικο-άστυνομικό ἔλεγχο που τείνει να επέκταθει στὸ σύνολο της καθημερινῆς ζωῆς, τὴν οικονομική ἐπίβωση τοῦ στερημένου ἀπὸ κάθε νόημα ἰδιωτικοῦ οἰκογενειακοῦ πυρήνα. Περιφρονοῦν τὴν ἔργασία, ὁ μ ω ς δέχονται τὰ ἔμπορεύματα. Θάθελαν νάχουν ὅλα ὅσα τους δείχνει ἡ διαφήμιση, ἁμέσως και χωρίς να μποροῦν να τὰ πληρώσουν. Αυτὴ ἡ βασική αντίφαση κυριαρχεῖ σ' ὅλη τους τὴν ὑπαρξη και ἀποτελεῖ τὸ πλαίσιο που φυλακίζει τὴν δική τους ἀπόπειρα ἐπιβεβαίωσης για τὴν άναζήτηση μιās πραγματικῆς ἐλευθερίας στὴ χρησιμοποίηση τοῦ χρόνου, τὴν ἀτομική ἐπιβεβαίωση και τὴ δημιουργία ἑνὸς εἶδους κοινότητας. (Μόνον που τέτοιες μικροκοινότητες ἀνασυσταίνουν, στὸ περιῶριο της ἀναπτυγμένης κοινωνίας, ἕναν πρωτογονισμό ὅπου ἡ μιζέρια ἀναδημιουργεῖ ἀναπόφευκτα τὴν ἱεραρχία μέσα στὴ συμμερία. Αυτὴ ἡ ἱεραρχία, που δὲν μπορεῖ να ἐπιβεβαιωθεῖ παρὰ στὸν άγώνα μ' ἄλλες συμμερίες, ἄ π ο μ ο ν ὡ ν ε ι : τὴν κάθε συμμορία, και, μέσα σὲ κάθε μιὰ, τὸ άτομο). Για να ξεφύγει ἀπ' αὐτὴ τὴν αντίφαση, ὁ «blouson noir» θ' ἀναγκαστεῖ τελικά να δουλέψει για ν' ἀγοράσει ἔμπορεύματα — κι ἕνας ὀλόκληρος τομέας της παραγωγῆς ἔχει δημιουργηθεῖ μ' ἀποκάλυπτο σκοπὸ νὰ τὸν ἐπαναφέρει στὸ αὐλάκι τοῦ συστήματος σὰν καταναλωτὴ (μοτοσυκλέττες, ἠλεκτρικές κιθάρες, ρούχα, δίσκοι κλπ.) — ἢ να ἐπιτεθεῖ στοὺς νόμους τοῦ ἔμπορεύματος, εἴτε με στοιχειῶδη τρόπο κλέβοντας το, εἴτε με τρόπο συνειδητὸ φτάνοντας στὴν ἐπαναστατικὴ κριτικὴ τοῦ κόσμου τοῦ ἔμπορεύματος. Ἡ κατανάλωση ἡμερεύει τὰ ἦθη αὐτῶν τῶν νεαρῶν ἔξεγερμένων, κι ἡ ἔξεγερσὴ τους ξεπέφτει στὸ χειρότερο κονφορμισμὸ. Ὁ κόσμος τῶν «blousons noirs» καταλήγει ὑποχρεωτικά στὴν ἐπαναστατικὴ συνειδητοποίηση ἢ στὴν τυφλὴ ὑποταγὴ στὴν πειθαρχία τοῦ ἔργουστασίου.

Οἱ Προνος ἀποτελοῦν τὴν πρώτη μορφή ξεπεράσματος της ἐμπειρίας τῶν «blousons noirs», τὴν ὀργάνωση της πρώτης πολιτικῆς της ἔκφρασης. Γεννήθηκαν χάρη σὲ μιὰ συνάντηση μερικῶν καταλοίπων της άποσυντεθειμένης τέχνης που ἀναζητοῦσαν τὴν ἐπιτυχία και μιās μάζας νεαρῶν ἔξεγερμένων σὲ ἀναζήτηση της ἐπιβεβαίωσῆς τους. Ἡ ὀργάνωσή τους ἐπέτρεψε στοὺς μὲν και τοὺς δὲ να προχωρήσουν και να φτάσουν σὲ μιὰ νέα μορφή ἀμφισβήτησης. Οἱ «καλλιτέχνες» δημιούργησαν μιὰ κάποια τάση για τὴν ἑλεύθερη δραστηριότητα, ἄκόμα πολὺ μυθοποιημένη, συνοδευμένη ἀπὸ ἄρκετὴ ἰδεολογικὴ σάλτσα οἱ ἔξεγερμένοι νεοὶ δὲν ἔφερναν μαζί τους παρὰ τὴ βία της ἔξεγερσῆς τους. Ἀπὸ τὴ στιγμή τοῦ σχηματισμοῦ της ὀργάνωσῆς τους, οἱ δύο τάσεις παρέμειναν ξεχωριστές, ἢ χωρίς θεωρία μάζα βρέθηκε ἔξ ἀρχῆς ὑπὸ τὴν κηδεμονία ἑνὸς μικροῦ στρώματος ὑποπτων ἡγετῶν, που προσπαθοῦν να ἐξασφαλίσουν τὴν «ἔξουσία» τους με τὴ δημιουργία μιās προβοταριανῆς ἰδεολογίας. Ἀντὶ ἡ βία τῶν «blousons noirs» να ὀδηγήσει, στὸ ἐπίπεδο τῶν ἰδεῶν, σὲ μιὰ ἀπόπειρα ξεπεράσματος της τέχνης, νίκησε ὁ νεο-καλλιτεχνικός ρεφορμισμός. Οἱ Προνος εἶναι ἡ ἔκφραση τοῦ τελευταίου ρεφορμισμοῦ που δημιούργησε ὁ σύγχρονος καπιταλισμός: τοῦ ρεφορμισμοῦ της καθημερινῆς ζωῆς. Ἐνῶ για ν' ἀλλάξει ἡ ζωὴ χρειάζεται τουλάχιστον μιὰ ἀδιάκοπη ἐπανάσταση, ἡ ἱεραρχία Προνος θεωρεῖ — ὅπως νόμιζε κι ὁ Μπερναστίν ὅτι θὰ μεταμόρφωνε τὸν καπιταλισμὸ σὲ σοσιαλισμὸ με τις μεταρρυθμίσεις — πως ἄρκει να γίνουν μερικὲς καλλιπερεώσεις για ν' ἀλλάξει ἡ καθημερινὴ ζωὴ. Οἱ Προνος, διαλέγοντας τὸ ἀποσπασματικὸ, καταλήγουν να δέχονται τὴν ὀλότητα. Οἱ ἡγέτες τους, για ν' ἀποκτήσουν μιὰ βύση, ἐφεῦραν τὴν γελοία ἰδεολογία τοῦ Προβοταριάτου (καλλιτεχνικο-πολιτικὴ σαλάτα που σχηματίζεται ἄθῶα ἀπὸ τὰ μουχλιασμένα κατάλοιπα μιās γιορτῆς που δὲν γνώρισαν), προορισμένη, σύμφωνα μ' αὐτοὺς, ν' ἀντιπαθεῖ στὴν ὑποτιθέμενη παθητικότητα και ἄστικοποίηση τοῦ προλεταριάτου, σαλάτα ὄλων τῶν ἡλιθίων τοῦ αἰῶνα. Ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἀπελπίζονται που δὲν μποροῦν

νά μεταμορφώσουν την ολότητα, απειλίζονται κι' από τις μόνες δυνάμεις που είναι φορείς της ελπίδας ενός δυνατού Ξεπεράσματος. Το Προλεταριάτο είναι η κινητήρια δύναμη της καπιταλιστικής κοινωνίας και κατά συνέπεια ο θάνατός της κίνδυνος: τ'ά πάντα έγιναν για νά τ'ό καταστέλλουν (κόμματα, γραφειοκρατικά συνδικάτα, άστυνομία που τ'ό επιτίθεται συχνότερα άπ' ότι στους Ρρονος, άποικισμός όλης του τ'ής ζωής), γιατί άποτελεί τ'ή μόνη πραγματικά άπειλητική δύναμη. Οί Ρρονος δέν κατάλαβαν τίποτα άπ' αυτά είναι έτσι άνίκανοι νά κάνουν τ'ήν κριτική τ'ού συστήματος παραγωγής και παραμένουν κατά συνέπεια αιχμάλωτο τ'ού όλου συστήματος. Κι' όταν, σέ μιá έργατική άντι-αυδικαλιστική έξέγερση, ή βάση τους προσχώρησε σ'ήν άμεση βία, οί ήγέτες Ξεπεράστηκαν κυριολεκτικά άπ' τ'ό κίνημα και, μέσο σ'ή σασιμάρα τους, δέν βρήκαν τίποτα καλύτερο νά κάνουν παρά νά καταγγείλουν τις «ύπερβολές» και ν' άνακαλέσουν σ'όν ειρηνισμό, έγκαταλείποντας μέ άξιοθρήνητο τρόπο τ'ό πρόγραμμά τους: νά προκαλούν τις άρχές για ν' άποκαλύπτουν τ'όν καταστατικό τους χαρακτήρα (φωνάζοντας πώς ή άστυνομία τ'ους προκαλοϋσε). Και, σάν νά μ'ήν έφταναν όλα αυτά κάλεσαν, άπό τ'ό ραδιόφωνο, τ'ους νεαρούς ταραξίες ν' άκούσουν τ'ό διδασμα τ'ών «Ρρονος», δηλαδή τ'ών ήγετ'ών, που έδειξαν ολοκάθαρα πώς ό άόριστος «άναρχισμός» τους δέν είναι παρά ένα άκόμα ψέμμο. 'Η Έσοηκωμένη βάση τ'ών Ρρονος δέν μπορεί νά φτάσει τ'ήν έπαναστατική κριτική άν δέν άρchiσει νά έξεγείρεται ενάντια σ'ους ήγέτες τ'ής, άν δηλαδή δέν προσχωρήσει σ'ις άντικειμενικές έπαναστατικές δυνάμεις τ'ού Προλεταριάτου και δέν ξεφορτωθεί έναν Constant, έπίσημο καλλιτέχνη τ'ής Βασιλικής Όλλανδίας, ή έναν De Vries, άποτυχημένο βουλευτή και θαυμαστή τ'ής άγγλικής άστυνομίας. Μόνον έτσι οί Ρρονος μποροϋν νά προσχωρήσουν σ'ήν αυθεντική σύγχρονη άμφισβήτηση, που έχει ήδη μιá πραγματική βάση σ'τό κίνημά τους. "Αν πραγματικά θέλουν νά μεταμορφώσουν τ'όν κόσμο, πρέπει νά ξεφορτωθ'ούν α'ιτούς που θέλουν ν' άρκοϋνται νά τ'όν βάφουν άσπρο.

Μέ τ'ό Ξεσ'ήκωμα ενάντια σ'ις σπουδές τους, οί άμερικάνοι φοιτητές έθισαν σ' άμφισβήτηση μιá κοινωνία που έχει ανάγκη από τέτοιες σπουδές. "Έτσι και ή έξέγερσή τους (σ'ό Μπέρκλεϋ και σ' άλλα μέρη) ενάντια σ'ήν πανεπιστημιακή ιεραρχία, έδειξε άπ' τ'ήν άρχή τ'όν χαρακτήρα τ'ής σάν έξέγερση ενάντια σ' όλο τ'ό κοινωνικό σύστημα που βασίζεται σ'ήν ιεραρχία και σ'ή δικτατορία τ'ής οικονομίας και τ'ού Κράτους. 'Αρνούμενοι νά άφομοιωθ'ούν σ'ις έπιχειρήσεις για τις όποιες τ'ους προώριζαν φσιολογικώτατα οί ειδικευμένες τους σπουδές, θέτουν σ' άμφισβήτηση ένα σύστημα παραγωγής όπου όλες οί δραστηριότητες και τ'ό προϊόν τους ξεφεύγουν ολοκληρωτικά από τ'ους δημιουργούς τους. Μ' αυτό τ'όν τρόπο, ψηλαφητά και μέσο σέ μιá σημαντική άκόμα σύγχιση, ή έξεγερμένη άμερικάνικη νεολαία ζητάει, μέσο «σ'ήν κοινωνία τ'ής άφθονίας», μιá συνεπή έπαναστατική λύση. Μένει προσκολλημένη, σ'ό μεγαλύτερο μέρος τ'ής, σέ δυό σχετικά τυχαίες πλευρές τ'ής άμερικάνικης κρίσης: τ'ους Μάουρος και τ'ό Βιετνάμ, κι οί μικρές οργανώσεις που άποτελοϋν «τ'ή Νέα 'Αριστέρα» πάσχουν βαρειά άπ' αυτό τ'ό γεγονός. "Αν και φαινομενικά παρουσιάζουν μιá αυθεντική άπαίτηση για δημοκρατία, ή άδυναμία τ'ού άνατρεπτικού τους περιεχομένου τις κάνει νά ξαναπέφτουν σ' επικίνδυνες αντίφάσεις. 'Η έχθρότητα για τ'ήν παραδοσιακή πολιτική τ'ών παλιών οργανώσεων έξουδετερώνεται εύκολα από τ'ήν άγνοια τ'ού πολιτικού κόσμου, που έκφράζεται άπό μιá μεγάλη έλλειψη ένημέρωσης και μέ ψευδαισθήσεις ως πρ'ός τ'ό τί πραγματικά συμβαίνει μέσο σ'όν κόσμο. 'Η ά φ η ρ η μ έ ν η έχθρότητα για τ'ήν κοινωνία τους τ'ους οδηγεί σ'όν θαυμασμό ή σ'ήν ύποστήριξη τ'ών εμφανέστερων έχθρων τ'ής τ'ών λεγόμενων σοσιαλιστικών γραφειοκρατειών, τ'ής Κίνας ή τ'ής Κούβας. "Έτσι σέ μιá ομάδα σάν τ'ό «Resurgence Youth Movement» βρίσκουμε συγχρόνως μιá καταδίκη σέ θάνατο τ'ού Κράτους και μιá έξύμηση τ'ής «Πολιτιστικής 'Επανάστασης», που έγινε άπό τ'ήν πιό γιγοντιαία γραφειοκρατία τ'ών χρόνων μας σ'ήν Κίνα τ'ού Μάο. "Έτσι και ή μισο-άναρχική και μη-διευθυντική τους οργανωση κινδυνεύει τ'ήν κάθε στιγμή νά ξαναπέσει, έξέ αιτίας τ'ής εμφανούς έλλειψης περιεχομένου, σ'ήν ιδεολογία τ'ής «δυναμικής τ'ών ομάδων» ή σ'όν κλειστό κόσμο τ'ής Σέκτας. 'Η μαζική κατανάλωση τ'ών ναρκωτικών είναι ή έκφραση μιás πραγματικής μιζέριας και ή διαμαρτυρία ενάντια σ' αυτή τ'ήν πραγματική μιζέρια: είναι ή άσπληή αναζήτηση τ'ής ελευθερίας σ' έναν κόσμο χωρίς ελευθερία, ή θρησκευτική κριτική ενός κόσμου που ξεπέρασε τ'ή θρησκεία. Δέν είναι τυχαίο ότι τ'ήν βρίσκουμε κυρίως σ'ους κύκλους τ'ών μπήνικς (αυτή τ'ή δεξιά τ'ών νεαρών έξεγερμένων), έστία τ'ής ιδεολογικής άρνησης και τ'ής άποδοχής τ'ών πιό φανταστικών προλήψεων (Ζέν, πνευματισμός, μυστικισμός τ'ής «New Church» κι' άλλα μυχλιασμένα κάτολοιπα όπως ό Γκαντισμός ή ό 'Ανθρωπισμός...). 'Αναζητώντας ένα έπαναστατικό πρόγραμμα, οί άμερικάνοι φοιτητές κάνουν τ'ό ίδιο σφάλμα μέ τ'ους «Ρρονος» και δια-

23. — "μπροσούρα του στρασβουργού"

κηρύσσουν ότι είναι «ή πιό έκμεταλλευμένη κοινωνική τάξη», πρέπει στο μέλλον να καταλάβουν πώς δέν έχουν διαφορετικά συμφέροντα απ' όλους αυτούς πού ύπομένουν τή γενικευμένη καταπίεση και τήν έμπορευματική σκλαβιά.

Στίς 'Ανατολικές χώρες, ό γραφειοκρατικός όλοκληρωτισμός αρχίζει κι αυτός να δημιουργεί τις άρνητικές του δυνάμεις. 'Η εξέγερση τών νέων είναι ιδιαίτερα βίαιη και δέν γίνεται γνωστή παρά από τούς άφορεσμούς τών διαφόρων όργάνων του μηχανισμού ή από τ' άστυνομικά μέτρα πού παίρνει για νά τή συγκρατήσει. Μαθαίνουμε έτσι πώς ένα μέρος τής νεολαίας δέν «σέβεται» πιά τήν ήθική και οικογενειακή τάξη (όπως ύπάρχει εκεί, με τή μισητώτερη άστική της μορφή), παραδίδεται στή «διαφθορά», περιφρονεί τήν εργασία και δέν ύπακούει πιά τήν άστυνομία του κόμματος. Καί, στήν Ε.Σ.Σ.Δ., διορίζουν έναν ύπουργό ειδικά για νά καταπολεμήσει τόν «χουλιγκανισμό». "Όμως παράλληλα μ' αυτή τή διάχυτη εξέγερση τείνει νά εκδηλωθεί μιá πιό προχωρημένη άμφισβήτηση, και οι όμάδες ή τά μικρά παράνομα περιοδικά έμφανίζονται και εξαφανίζονται ανάλογα με τις διακυμάνσεις τής άστυνομικής καταστολής. Τό σημαντικώτερο γεγονός ύπήρξε ή δημοσίευση από τούς νεαρούς Πολωνούς Κουρόν και Μοτζελέφσκι τής «'Ανοιχτής 'Επιστολής στο Πολωνικό 'Εργατικό Κόμμα». Σ' αυτό τό κείμενο δηλώνουν άνοιχτά ότι πρέπει «νά καταργηθούν οι σύγχρονες παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις» και βλέπουν ότι γι' αυτό τό σκοπό «ή επανάσταση είναι άναπόφευκτη». 'Η διάνοηση τών ανατολικών χωρών ζητάει τώρα νά εκφράσει καθαρά και νά κάνει συνειδητούς τούς λόγους αύτης τής κριτικής πού οι εργάτες συγκεκριμενοποίησαν στο 'Ανατολικό Βερολίνο, στή Βαρσοβία και στή Βουδαπέστη, τής προλεταριακής κριτικής τής γραφειοκρατικής ταξικής εξουσίας. Αύτή ή εξέγερση έχει τό μειονέκτημα νά θέτει έξ άρχής τά πραγματικά προβλήματα και τή λύση τους. 'Ενώ στις άλλες χώρες τό κίνημα είναι δυνατό αλλά ό σκοπός μυθοποιημένος, στις ανατολικές γραφειοκρατίες ή άμφισβήτηση γίνεται χωρίς ψευδαισθήσεις και οι σκοποί της είναι γνωστοί. Πρέπει τώρα ν' άνακαλύψει τις μορφές τής πραγμάτωσής τους και ν' άνοιξει τό δρόμο πού οδηγεί σ' αυτούς.

"Όσο για τήν εξέγερση τών νεαρών "Αγγλων, βρήκε τήν πρώτη όργανωμένη της έκφραση στο άντι-άτομικό κίνημα. Αύτός ό μερικός άγώνας, στή βάση του άόριστου προγράμματος τής 'Επιτροπής τών 'Εκστό — πού μόρσεσε νά συγκεντρώσει ίσαμε 300.000 διαδηλωτές — έκανε τό σημαντικώτερο επίτευγμά του τήν άνοιξη του 1963 με τό σκάνδαλο R.S.G.G.(14). Δέν μπορούσε όμως παρά νά ύποχωρήσει, μιá και του έλειπαν οι προοπτικές, και νά κερδηθεί από τά κατάλοιπα τής παραδοσιακής πολιτικής και τις μεγάλες ειρηνιστικές ψυχές. 'Ο άρχαϊσμός του έλέγχου στήν καθημερινή ζωή, χαρακτηριστικός τής 'Αγγλίας, δέν μόρσεσε ν' άντέξει στήν επίθεση του σύγχρονου κόσμου, και ή αύξανόμενη άποσύνθεση τών αιώνων άξιών γεννάει ριζικά επαναστατικές τάσεις στήν κριτική όλων τών πλευρών του τρόπου ζωής(15). Πρέπει οι άπαιτήσεις αύτης τής νεολαίας νά συναντήσουν τήν αντίσταση μιáς εργατικής τάξης πούναι από τις μαχητικώτερες του κόσμου, τής τάξης τών shop-stewards και τών παράνομων άπεργιών, κι ή νίκη τών άγώνων τους δέν μπορεί ν' άναζητηθεί παρά μέσα σέ κοινές προοπτικές. 'Η κατάρρευση τής σοσιαλ-δημοκρατίας πού βρίσκεται στήν έξουσία δίνει μιá παραπάνω εύκαιρία γιό τή συνάντησή τους. Οι έκρήξεις πού μιá τέτοια συνάντηση θά προκαλέσει θάναι άφάνταστα Ισχυρώτερες απ' αυτές πού είδαμε στο "Αμστερνταμ. 'Η προβοταριανή εξέγερση δέν θάναι μπροστά τους παρά ένα παιχνίδι γιό μωρά παιδιά. Μόνον έτσι μπορεί νά γεννηθεί ένα πραγματικό επαναστατικό κίνημα, όπου οι πρακτικές άνάγκες θάδουν θρεί τήν άπάντησή τους.

'Η 'Ιαπωνία είναι ή μόνη από τις προχωρημένες βιομηχανικές χώρες όπου πραγματοποιήθηκε ήδη αύτή ή ένωση τής σπουδαστικής νεολαίας και τών πρωτοπάρων εργατών.

'Η Ζενγκακούρεν (Zengakuren), ή πασιγνωστή όργάνωση τών επαναστατών σπουδαστών, και ή Λίγκα των Νέων Μαρξιστών 'Εργαζομένων, είναι οι δύο σημαντικές όργανώσεις πού σχηματίστηκαν πάνω στή βάση τών προοπτικών τής Revolutionary Communist League ('Επαναστατική Κομμουνιστική Λίγκα(16). Αύτός ό σχηματισμός έφτασε ήδη στο σημείο νά θέτει τό πρόβλημα τής επαναστατικής όργάνωσης. 'Επιτίθεται συγχρόνως, και χωρίς ψευδαισθήσεις, ενάντια στον Καπιταλισμό τής Δύσης και τή Γραφειοκρατία τών λεγόμενων σοσιαλιστικών χωρών. Συγκεντρώνει ήδη μερικές χιλιάδες σπουδαστές και εργάτες όργανωμένους σέ μιá δημοκρατική και αντιεραρχική βάση, στή βάση τής συμμετοχής όλων τών μελών σ' όλες τις δραστηριότητες τής όργάνωσης. "Ετσι, οι γι�πωνέζοι επαναστάτες είναι οι πρώτοι στον κόσμο πού διεξάγουν μεγάλους όργανωμένους άγώνες, πού άναφέρονται σ' ένα προωθημένο πρόγραμμα, με μιá πλατεία μαζική συμμετοχή. 'Ασταμάτητα, χιλιάδες εργάτες και σπουδαστές κατεβάνουν στους

δρόμους και αντιμετώπιζον με τη βία την γι�σιπινέζικη άστννομία. Κι όμωσ, ή R.C.L., παρ' όλο πού άγωνίζεταί πειροατικά ένάντια στα δύο συστήματα, δέν τά έξηγει όλοκληρωτικά κα συγκεκριμένα. Προσπαθεί άκόμα νά δώσει ένα άκριβή όρισμό της γραφειοκρατικής έκμετάλλευσης, ένw δέν έφτασε άκόμα στó σημείο νά έκφράσει καθαρά τούς χαρακτήρες του σύγχρονου καπιταλισμού, τήν κριτική της καθημερινής ζωής και τήν κριτική του Θεάματος. 'Η R.C.L. παραμένει βασικά μιá πρωτοποριακή πολιτική όργάνωση, άπόγονος τής καλύτερης κλασσικής προλεταριακής όργάνωσης. Άποτελεί τούτη τή στιγμή τó σημαντικότερο έπαναστατικό σχηματισμό στόν κόσμο και πρέπει νά γίνει στó μέλλον ένας άπό τούς πόλους συζήτησης και συγκέντρωσης γιά τή νέα προλεταριακή έπαναστατική κριτική σέ παγκόσμια κλίμακα.

ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΜΕ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΑΔΥΝΑΤΗ ΚΑΘΕ ΟΠΙΣΘΟΔΡΟΜΗΣΗ

«Νάσαι πρωτοποριακός σημαίνει νά βαδίζεις στó ρυθμό της πραγματικότητας»(17). 'Η ριζική κριτική του σύγχρονου κόσμου, πρέπει τώρα νάχει γιά άντικείμενο και γιά άντικειμενικό στόχο τήν *α λ ό τ η σ*. Πρέπει ν' αναφέρεται άναπόσπαστα στó πραγματικό της παρελθόν, στó τί πραγματικά είναι και στις προοπτικές της μεταμόρφωσής της. Κι' αυτό γιατί, γιά νά μπορέσει νά πει όλη τήν αλήθεια του σύγχρονου κόσμου, και, *α κ ό μ α π ε ρ ι σ σ ό τ ε ρ ο*, γιά νά έκφράσει τó σχέδιο της όλοκληρωτικής άνατροπής του, πρέπει νά ναι ίκανη ν' *ά π ο κ α λ ύ ψ η ι* όλη τήν κρυφή του *ιστορία*, δηλαδή νά κυττάξει μ' ένα όλότελα άπομυθοποιητικό και ριζικά κριτικό τρόπο, τήν ιστορία όλου του διεθνούς έπαναστατικού κινήματος, πού έγκαιινιάστηκε έδw και πάνω άπό ένα αίωνα άπό τó προλεταριάτο τών χωρών της Δύσης, τις «ήττες» του και τις «νίκες» του. «Αυτό τó κίνημα ένάντια στó σύνολο της όργάνωσης του παλιού κόσμου έχει τελειώσει άπό καιρό»(18) και *ά π έ τ υ χ ε*. 'Η τελευταία ιστορική του έκδήλωση ήταν ή ήττα της προλεταριακής έπανάστασης στην 'Ισπανία (στη Βαρκελώνη, τόν Μάη του 1937). 'Όστόσο, οι έπίσημες «ήττες» του, καθώς και οι έπίσημες «νίκες» του πρέπει νά κριθούν στó φώς τών συνεπειών τους και οι αλήθειες τους πρέπει ν' άποκατασταθούν. "Έτσι, μπορούμε νά βεβαιώσουμε πώς ύπάρχουν ήττες πού άποτελούν νίκες και νίκες πού έπαίσχυντες άπό τις ήττες» (Κάρλ Λήμπκνεχτ, τήν παραμονή της δολοφονίας του). 'Η πρώτη μεγάλη «ήττα» της προλεταριακής έξουσίας, ή Κομμούνα του Παρισιού, είναι στην πραγματικότητα ή πρώτη μεγάλη *νίκη* της γιατί, γιά πρώτη φορά, τó πρωτόγονο Προλεταριάτο έπιβεβαίωσε τήν ιστορική του ικανότητα νά διευθύνει μ' *έ λ ε ύ θ ε ρ ο* τρόπο όλες τις πλευρές της κοινωνικής ζωής. Κατ' αυτό τόν τρόπο, ή πρώτη μεγάλη «νίκη» της, ή μπολσεβίκικη έπανάσταση, δέν άποτελεί σέ τελευταία άνάλυση παρά τήν πιό βαρεία άπό συνέπειες ήττα της. 'Ο θρίαμβος της μπολσεβίκικης τάξης πραγμάτων συμπίπτει με τó κίνημα της διεθνούς άντεπανάστασης πού άρχισε με τή συντριβή τών Σπαρτακιστών άπό τή γερμανική «Σοσιαλδημοκρατία». 'Ο κοινός τους θρίαμβος ήταν βαθύτερος άπό τή φαινομενική τους αντίθεση, κι αυτή ή μπολσεβίκικη τάξη δέν ήταν, σέ τελευταία άνάλυση, παρά μιá νέα μεταμόρφωση και μιá ιδιαίτερη μορφή της παλιής τάξης. Τ' άποτελέσματα της ρώσικης άντεπανάστασης υπήρξαν, στó έσωτερικό, ή έγκαθίδρυση και ή άνάπτυξη ενός νέου τρόπου έκμετάλλευσης, του *γ ρ α φ ε ι ο κ ρ α τ ι κ ο υ κ ρ α τ ι κ ο υ κ α π ι τ α λ ι σ μ ο υ*, και στó έξωτερικό, ό πολλαπλασιασμός τών τμημάτων της λεγόμενης κομμουνιστικής Διεθνούς, ύποκαταστημάτων προορισμένων νά ύπερασπίσουν και νά διαδώσουν τó μοντέλο της. 'Ο καπιταλισμός, με τις διάφορες γραφειοκρατικές και άστικές του παραλλαγές, άνθιζε πάλι πάνω στα πτώματα τών ναυτών της Κρονστάνδης και τών χωρικών της Ούκρανίας, τών εργατών του Βερολίνου, του Κιέλου, του Τορίνου, της Σαγκάης και άργότερα της Βαρκελώνης.

'Η Γ' Διεθνής πού φαινομενικά ιδρύθηκε άπό τούς μπολσεβίκους γιά ν' άγωνιστεί ένάντια στα κατάλοιπα της ρεφορμιστικής σοσιαλδημοκρατίας της Β' Διεθνούς και γιά νά συγκεντρώσει τήν προλεταριακή πρωτοπορία μέσα στα «έπαναστατικά κομμουνιστικά κόμματα», ήταν τόσο δεμένη με τούς δημιουργούς της και τó συμφέροντά τους ώστε δέν μπορέσε νά πραγματοποιήσει πουθενά τήν *π ρ α γ μ α τ ι κ ή σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ή έ π α ν ά σ τ α σ η*. Στην πραγματικότητα, ή Β' Διεθνής ήταν ή αλήθεια της Γ'. Άπό πολύ νωρίς τó ρώσικο μοντέλο έπιβλήθηκε στις εργατικές όργανώσεις της Δύσης και ή έξελιξη τους ήταν ταυτοσημη. Στην όλοκληρωτική δικτατορία της Γραφειοκρατίας, νέες διευθύνουσες τάξης, πάνω

στο ρώσικο προλεταριάτο, αντιστοιχοῦσε στὸ ἐπίπεδο αὐτῶν τῶν ὀργανώσεων ἢ κυριαρχία ἐνὸς στρώματος πολιτικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν γραφειοκρατῶν πᾶνω στὴ μεγάλη μάζα τῶν ἐργατῶν, ποὺ τὰ συμφέροντά τους ἔρχονταν σ' ἀνοιχτὴ ἀντίφαση μὲ τὰ δικά της. Τὸ σταλινικὸ γέρας σκιάζε τὴν ἐργατικὴ συνείδηση, ἐνῶ ὁ καπιταλισμὸς, στὸ δρόμο τῆς γραφειοκρατικοποίησης καὶ τῆς ὑπερανάπτυξης, ἔλυσε τὶς ἐσωτερικὲς του κρίσεις καὶ προκρίρυντε περήφανα τὴ νέα του νίκη, ποὺ θεωρεῖ διαρκῆ. Μία καὶ μόνη κοινωνικὴ μορφή, ποὺ φαινομενικὰ μοιάζει νὰ διαφέρει καὶ νὰ ποικίλλει, κατακυριεύει τὸν κόσμον, καὶ οἱ ἄρχεσ τοῦ παλιοῦ κόσμου ἐξακολουθοῦν νὰ κυβερνοῦν τὸ σύγχρονον κόσμον μας. Οἱ πεθαμένοι σκιάζου ἀκόμα τὰ μυαλά τῶν ζωντανῶν.

Στὰ πλαίσια αὐτοῦ τοῦ κόσμου, οἱ ὑποτιθέμενες ἐπαναστατικὲς ὀργανώσεις τὸν καταπολεμοῦν φαινομενικὰ, στὸ ἴδιο του τὸ πεδίο, μέσα ἀπ' τὶς μεγαλύτερες μυθοποιήσεις. "Ὅλες ἀναφέρονται σὲ λίγο ἢ πολὺ ἀπολιθωμένες ἰδεολογίες καί, σὲ τελευταία ἀνάληψη, δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ συμμετέχουν στὴν ἐδραΐωση τῆς κυρίαρχης τάξης. Τὰ συνδικάτα καὶ γὰρ πολιτικὰ κόμματα ποὺ σφυρηλατήθηκαν ἀπὸ τὴν ἐργατικὴ τάξη γιὰ τὴ χειραφέτησή της, κατάντησαν νὰ εἶναι ἀπλοὶ ρυθμιστὲς τοῦ συστήματος, ἀτομικὴ ἰδιοκτησία ἡγετῶν ποὺ ἐργάζονται γιὰ τὴ δική τους χειραφέτηση καὶ ἔχουν μιὰ θέση μέσα στὴν διευθύνουσα τάξη μιᾶς κοινωνίας ποὺ δὲν σκέφτονται οὔτε λεπτὸ ν' ἀμφισβητήσουν. Τὸ πραγματικὸ πρόγραμμα αὐτῶν τῶν συνδικάτων καὶ κομμάτων δανείζεται ἀόριστα τὴν «ἐπαναστατικὴ» φρασεολογία καὶ χρησιμοποιεῖ τὰ συνθήματα τοῦ πιὸ γλυκανάλατου ρεφορμισμοῦ, ἐφ' ὅσον καὶ ὁ ἴδιος ὁ καπιταλισμὸς γίνεται ἐπίσημα ρεφορμιστικὸς. Ἐκεῖ ποὺ μπόρεσαν νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία — σὲ χῶρες ἀκόμα πιὸ καθυστερημένες ἀπὸ τὴ Ρωσία — δὲν τὴν πῆραν παρὰ γιὰ ν' ἀναπαράγουν τὸ σταλινικὸ μοντέλο τοῦ ἀντεπαναστατικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ (19). Σ' ἄλλα μέρη, ἀποτελοῦν τὸ στατικὸ καὶ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα (20) τῆς αὐτορύθμισης τοῦ γραφειοκρατικοποιημένου καπιταλισμοῦ τὴν ἀπαραίτητη ἀντίφαση γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ ἀστυνομικοῦ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἐξ ἄλλου ἀπέναντι στὶς ἐργατικὲς μάζες, παραμένουν οἱ σταθεροὶ ἐγγυητὲς καὶ οἱ πιστοὶ ὑποστηρικτὲς τῆς γραφειοκρατικῆς ἀντεπανάστασης, τὰ πειθῆνεια ὄργανα τῆς ἐξωτερικῆς τῆς πολιτικῆς. Μέσα σ' ἓνα κόσμον ριζικὰ ψεύτικο, εἶναι φορεῖς τοῦ ριζικώτερου ψέμματος καὶ ἐργάζονται γιὰ τὴ διαίωνιση τῆς παγκόσμιας δικτατορίας τῆς Οἰκονομίας καὶ τοῦ Κράτους. "Ὅπως δηλώνουν οἱ situationnistes, «ἓνα κοινωνικὸ πρότυπο ποὺ κυριαρχεῖ σὲ παγκόσμια κλίμακα καὶ ποὺ τείνει στὴν ὀλοκληρωτιστικὴ αὐτορύθμιση», δὲν τὸ καταπολεμοῦν παρὰ μόνον φαινομενικὰ οἱ ψευδεῖς ἀμφισβητήσεις ποὺ τοποθετοῦνται σταθερὰ στὰ ἴδια του τὰ πλαίσια, ψευδαισθήσεις ποὺ, ἀντίθετα, ἰσχυροποιοῦν αὐτὸ τὸ πρότυπο. Ὁ γραφειοκρατικὸς ψευτο-σοσιαλισμὸς εἶναι ἡ μεγαλοπρεπέστερη ἀπ' αὐτὲς τὶς μεταμφιέσεις τοῦ παλιοῦ ἱεραρχικοῦ κόσμου τῆς ἀλλοτριωμένης ἐργασίας» (21). Ὁ φοιτητικὸς συνδικαλισμὸς δὲν εἶναι στὴν ὅλη ὑπόθεση παρὰ ἡ καρικατούρα μιᾶς καρικατούρας, ἡ κωμικὴ καὶ ἀνώφελη ἐπανάληψη ἐνὸς ἐκφυλισμένου συνδικαλισμοῦ.

Ἡ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ καταγγελία τοῦ σταλινισμοῦ, σὲ ὅλες του τὶς μορφές, πρέπει νὰ εἶναι ἡ βασικὴ κοινοτυπία ὄλων τῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων τοῦ μέλλοντος. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι στὴ Γαλλία, γιὰ παράδειγμα, ὅπου ἡ οἰκονομικὴ καθυστέρηση κάνει νὰ ὑποχωρεῖ ἀκόμα περισσότερο ἡ συνείδηση τῆς κρίσης, τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα δὲν θὰ μπορέσει νὰ ἀναγεννηθεῖ παρὰ πᾶνω στὰ συντρίμια τοῦ κατεστραμμένου σταλινισμοῦ. Ἡ καταστροφὴ τοῦ σταλινισμοῦ πρέπει νὰ γίνει η *delen da Carfhago*, τὸ ἐπίμονο μοτίβο τῆς *γελευταίας* ἐπανάστασης τῆς προϊστορίας.

Αὐτὴ ἡ ἐπανάσταση πρέπει κι ἡ ἴδια νὰ σπάσει ὁριστικὰ κάθε δεσμὸ μὲ τὴν προϊστορία της καὶ νὰ ἀντλήσει ὅλη τὴν ποιήσῃ της ἀπὸ τὸ μέλλον. Οἱ «ἀναστημένοι Μπόλσεβίκοι» ποὺ παίζουν τὴ φάρσα τοῦ «ἀκτιβισμοῦ» στὶς διάφορες ἀριστεριστικὲς μικροσμάδες εἶναι μούχλα τοῦ παρελθόντος καὶ μὲ κανένα τρόπο δὲν ἀναγγέλλουν τὸ μέλλον. Κατάλοιπα τοῦ μεγάλου ναυαγίου τῆς «προδομένης ἐπανάστασης», παρουσιάζονται ἅν οἱ πιστοὶ πρόμαχοι τῆς μολοσεβίκης ὀρθοδοξίας: ἡ ὑπεράσπιση τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. ἀποτελεῖ τὴν ἀεπέραστη πίστη τους καὶ τὴν σκανδαλώδη παραίτησή τους.

Δὲν μποροῦν πιά νὰ τρέφουν αὐταπάτες παρὰ μόνον γιὰ τὶς περιβόητες ὑποανάπτυκτες χῶρες (22), ὅπου οἱ ἴδιοι ἐπικυρώνουν τὴ θεωρητικὴ ὑπανάπτυξη. Ἀπὸ τὸ *Rartisans* (ὄργανο τῶν συμφιλιωμένων σταλινο-τροτσκιστῶν) μέχρι ὅλες τὶς τάσεις καὶ μισο-τάσεις ποὺ διεκδικοῦν τὴν τροτσκιτικὴ ὀρθοδοξία, μέσα ἢ ἔξω ἀπὸ τὴ *Διεθνή*, ἐπικρατεῖ ἡ ἴδια ἐπαναστατικὴ *ιδεολογία* καὶ ἡ ἴδια πρακτικὴ καὶ θεωρητικὴ ἀνικανότητα νὰ καταλάβουν τὰ προβλήματα τοῦ σύγχρονου κόσμου. Σαράντα χρόνια ἀντεπαναστατικῆς ἱστορίας τοὺς χωρίζουν ἀπ' τὴν Ἐπανάσταση. Κάνουν λάθος γιὰτὶ δὲν βρίσκονται πιά στὸ

1920 καί, τὸ 1920, ἦδη ἔκαναν λάθος. Ἡ διάλυση τῆς «ὑπερ-ἀριστεριστικῆς» ομάδας «Σοσιαλισμός ἢ Βαρβαρότητα», μετὰ τὸ χωρισμὸ τῆς σὲ δύο τάσεις, τῆς «μοντερνιστικῆς καρναντικῆς» καὶ τῆς «παλαιο-μαρξιστικῆς» (τοῦ *Rouvoir Ouvrier*), ἀποδεικνύει, ἂν αὐτὸ χρειάζοταν, πὼς δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἐπανάσταση ἔξω ἀπὸ τὸ σύγχρονο, οὔτε σύγχρονη σκέψη ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ κριτικὴ πού πρέπει νὰ ξαναεφευρεθῆι(23). Εἶναι χαρακτηριστικὴ μὲ τὴν ἔννοια ὅτι κάθε διαχωρισμὸς αὐτῶν τῶν δύο ὄψεων ξεπέφτει μοιραία εἴτε στὸ μουσεῖο τῆς δλοκληρωμένης ἐπαναστατικῆς Προϊστορίας, εἴτε στὸ σύγχρονο τῆς ἔξουσας, δηλαδὴ τῆς κυριαρχούσας ἀντεπανάστασης: *Voix Ouvrière* ἢ *Arguments*.

Ὅσο γιὰ τὶς διάφορες «ἀναρχικὲς» μικροομάδες, πού εἶναι ὅλες τους, δέσμιες αὐτῆς τῆς ὀνομασίας, δὲν ἔχουν τίποτα περισσότερο ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἰδεολογία πού περιορίστηκε σὲ μιὰ ἀπλὴ ἐτικέττα. Ἡ ἀμίμητη ἐφημερίδα «*Monde Libertaire*», πού φυσικὰ συντάσσεται ἀπὸ φοιτητές, φτάνει στὸν φανατικώτερο βαθμὸ τῆς σύγκρισης καὶ τῆς βλακειας. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἀνέχονται πρᾶγματι τὰ πάντα, ἐφ' ὅσον μποροῦν καὶ ἀνέχονται ὁ ἕνας τὸν ἄλλο.

Ἡ κυρίαρχη κοινωμία, πού καυχιέται γιὰ τὸν διαρκῆ ἐκσυγχρονισμό τῆς, πρέπει τώρα νὰ βρεῖ σὲ ποιὸν νὰ μιλήσει, δηλαδὴ στὴν ἐκσυγχρονισμένη ἄρνηση πού ἡ ἴδια δημιουργεῖ(24): «Ἄς ἀφήσουμε τώρα στοὺς νεκροὺς τὴ φροντίδα νὰ θάψουν τοὺς νεκροὺς τους καὶ νὰ τοὺς μοιρολογήσουν». Οἱ πρακτικὲς ἀπομυθοποιήσεις τοῦ ἱστορικοῦ κινήματος ἀπελευθερώνουν τὴν ἐπαναστατικὴ συνείδηση ἀπὸ τὰ φαντάσματα πού τὴν κυνηγοῦσαν, ἢ ἐπανάσταση τῆς καθημερινῆς ζωῆς βρίσκεται ἀντιμέτωπη μὲ τεράστια καθήκοντα πού πρέπει νὰ ἐκπληρώσει. Ἡ ἐπανάσταση, ὅπως καὶ ἡ ζωὴ πού ἀναγγέλλει, πρέπει νὰ ξαναεφευρεθοῦν. Τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἐπαναστατικὸ σχέδιο παραμένει τὸ ἴδιο στὴ βάση του: κατάργηση τῆς ταξικῆς κοινωμίας, ἔχει σὸν αἰτία ὅτι οἱ συνθήκες μέσα στις ὁποῖες γεννιέται δὲν μεταρρφώθηκαν ριζικὰ πουθενά. Πρέπει τώρα νὰ φέρει μὲς τὸ οἰκιοποιηθῶμε ξανά μὲ αὐξημένο ριζοσπαστικὸ καὶ συνοχὴ ἔξ αἰτίας τῆς χρεωκοπίας τῶν παλιῶν φορέων του, γιὰ νὰ ἐμποδίσουμε τὴν τμηματικὴ του πραγματοποιήση νὰ ἐπιφέρει μιὰ νέα διαίρεση τῆς κοινωμίας.

Ἐφ' ὅσον ὁ ἀγῶνας τῆς ἐξουσίας μὲ τὸ νέο προλεταριάτο δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ παρὰ στὸ ἐπίπεδο τῆς ὀλοτήτας, τὸ μελλοντικὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα πρέπει νὰ καταργῆσει μέσα του κάθε τι πού τείνει ν' ἀναπαράγει τὰ ἀλλοτριωμένα προϊόντα τοῦ ἐμπορευματοῦ συστήματος(25)· πρέπει συγχρόνως νὰ εἶναι ἡ ζωντανὴ κριτικὴ του καὶ ἡ ἄρνηση πού φέρει μὲς τῆς ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ δυνατοῦ Ἐπεράσματος. Ὅπως τὸ εἶδε σωστά ὁ Λούκατς (ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ ἐφαρμόσει σ' ἓνα ἀντικείμενο πού δὲν ἦταν ὄξιο: τὸ μπολσεβίκικο κόμμα), ἡ ἐπαναστατικὴ ὀργάνωση εἶναι αὐτὸς ὁ ἀναγκαῖος μεσάζων μεταξὺ τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξης, τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἱστορίας, τῆς μάζας τῶν ἐργαζομένων καὶ τοῦ προλεταριάτου πού συγκροτεῖται σ' ἐτάξι. Οἱ «θεωρητικὲς» τάσεις καὶ διαφωνίες πρέπει νὰ μετατραποῦν ἀμέσως σὲ ὀργανωτικὸ ζήτημα ἂν θέλουν νὰ δεῖξουν τὸ δρόμο τῆς πραγμάτωσής τους. Τὸ πρόβλημα τῆς ὀργάνωσης θάναί ἢ ἔσχατη κρίση τοῦ νέου ἐπαναστατικοῦ κινήματος, τὸ δικαστήριο πού θὰ κρίνει τὴ συνοχὴ τοῦ βασικοῦ του σχεδίου: τὴ διεθνή πραγματοποίησιν τῆς ἀπόλυτης ἐξουσίας τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλιῶν, ὅπως διαγράφηκε ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῶν προλεταριακῶν ἐπαναστάσεων αὐτοῦ τοῦ αἰῶνα. Μιὰ τέτοια ὀργάνωση πρέπει νὰ προωθήσει τὴ ριζικὴ κριτικὴ τῶν θέσεων τῆς κοινωμίας πού καταπολεμᾷ, δηλαδὴ τὴν κριτικὴ τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς, τῆς ἰδεολογίας μὲ ὅλες τὶς μεταμφιβεσεις τῆς, τοῦ Κράτους καὶ τῶν σχισμάτων πού ἐπιβάλλει.

Τὸ σχίσμα μεταξὺ θεωρίας καὶ πρακτικῆς ὑπῆρξε ὁ βράχος πού πάνω του τσακίστηκε τὸ παλιὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα. Μόνον οἱ ὑψηλότερες στιγμὲς τῶν προλεταριακῶν ἀγῶνων ἔπεράσαν αὐτὸ τὸ σχίσμα γιὰ νὰ ξαναβροῦν τὴν ἀλήθειαν τους. Καμμία ὀργάνωση δὲν ὑπερπήδησε ἀκόμα αὐτὴ τὴ Ρόδο. Ἡ ἰδεολογία, ὅσο «ἐπαναστατικὴ» κι ἂν εἶναι, βρίσκεται πάντα στὴν ὑπηρεσία τῶν ἐξουσιαστῶν, εἶναι τὸ σημάκι νου πού δείχνει τὸν μεταμφιεσμένο ἐχθρό. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ κριτικὴ τῆς ἰδεολογίας πρέπει νὰ εἶναι, σὲ τελευταία ἀνάλυση, τὸ κεντρικὸ πρόβλημα τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης. Μόνον ὁ ἀλλοτριωμένος κόσμος δημιουργεῖ τὸ ψέμμα, κι αὐτὸ δὲν θὰ μπορούσε νὰ ξαναεμφανιστεῖ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ὀργάνωσης πού θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ τῆς φορᾶ τῆς κοινωμίας ἀλήθειαν, χωρὶς αὐτὴ ἢ ἴδια νὰ μεταμορφωθεῖ σ' ἓνα ψέμμα παραπάνω μὲσα σ' ἓνα κόσμο ριζικὰ ψεύτικο.

Ἡ ἐπαναστατικὴ ὀργάνωση πού σχεδιάζει νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπόλυτη ἐξουσία τῶν

Ἐργατικῶν Συμβουλίων πρέπει νὰ γίνει τὸ περιβάλλον ὅπου διαγράφονται ὅλες οἱ θετικές πλευρές αὐτῆς τῆς ἐξουσίας. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ δώσει ἕνα ἀγῶνα μέχρι θανάτου ἐνάντια στὴ λενινιστικὴ θεωρία τῆς ὀργάνωσης. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ 1905 καὶ ἡ αὐθόρμητη ὀργάνωση τῶν Ρώσων ἐργαζομένων σὲ Σοβιέτ ἦταν ἤδη μιὰ ἐμπρακτὴ κριτικὴ (26) αὐτῆς τῆς ὀλέθριας θεωρίας. "Ὅμως τὸ μπολσεβίκικο κίνημα ἐπέμενε νὰ πιστεύει πὼς ὁ ἐργατικὸς αὐθόρμητισμὸς δὲν μπορούσε νὰ ξεπεράσει τὴν «τρεϊντ-γιουνιονιστικὴ» συνειδηση καὶ ἦταν ἀνίκανος νὰ συλλάβει «τὴν ὀλότητα». Πράγμα πού ἰσοδυναμοῦσε μὲ τὸν ἀποκεφαλισμὸ τοῦ προλεταριάτου γιὰ νὰ ἐπιτρέψει στὸ κόμμα νὰ τεθεῖ «ἐπικεφαλῆς» τῆς ἐπανάστασης. Δὲν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀμφισβητήσει, τόσο ξεδιάντροπα ὅπως τῶκανε ὁ Λένιν, τὴν ἱστορικὴ ἰκανότητα τοῦ προλεταριάτου νὰ χειραφετηθεῖ ἀπὸ μόνο του, χωρὶς ν' ἀμφισβητήσει καὶ τὴν ἰκανότητά του νὰ διευθύνει ὀλοκληρωτικὰ τὴ μέλλουσα κοινωνία. Μ' αὐτὴ τὴν προοπτικὴ, τὸ σύνθημα «ὄλη ἡ ἐξουσία στὰ Σοβιέτ» δὲν σήμαινε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν κατάκτηση τῶν Σοβιέτ ἀπὸ τὸ Κόμμα, τὴν ἐγκαθίδρυση τοῦ Κράτους τοῦ κόμματος στὴ θέση τοῦ «Κράτους» πού σβήνει τοῦ ὀπλισμένου προλεταριάτου.

Ὅμως αὐτὸ εἶναι τὸ σύνθημα πού πρέπει νὰ ἀποδεχθοῦμε ἔναντι ριζοσπαστικοποιῶντας τὰ καὶ ἀπελευθερώνοντας τὸ ἀπὸ τίς μπολσεβίκικες ὑστεροβουλίες. Τὸ προλεταριάτο δὲν μπορεῖ νὰ δοθεῖ τὸ π α ι χ ν ῖ δ ι τῆς ἐπανάστασης παρὰ γιὰ νὰ κερδίσει ἕναν ὁ λ ὀ κ λ η ρ ο κόσμον, διαφορετικὰ δὲν εἶναι τίποτα. Τὴ μοναδικὴ μορφή τῆς ἐξουσίας του, τὴ γ ε ν ι κ ε υ μ ἔ ν η σ ὐ τ ο δ ι ε ὑ θ υ ν σ η, δὲν μπορεῖ νὰ τὴ μοιραστεῖ μὲ κομμία ἄλλη δύναμη. Ἐπειδὴ ἀντιπροσωπεύει τὴν πραγματικὴ ἐξαφάνιση ὅλων τῶν ἐξουσιῶν, δὲν θὰ μπορούσε ν' ἀνεχθεῖ κανένα περιορισμὸ (εἴτε γεωγραφικὸ εἴτε ἄλλο): οἱ συμβιβασμοὶ πού δέχεται μεταμορφώνονται ἀμέσως σὲ καρκίνωμα, σὲ παραίτηση: «Ἡ αὐτοδιεύθυνση πρέπει νάναί συγχρόνως τὸ μέσο καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ τωρινοῦ ἀγῶνα. Εἶναι ὄχι μόνον τὸ ἀντικείμενο τοῦ ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ἡ κατάλληλη μορφή του. Εἶναι γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς τὸ ὑλικὸ πού ἐπεξεργάζεται καὶ ἡ ἴδια τῆς ἡ προϋπόθεση» (27).

Ἡ ἐνισχύσις κριτικὴ τοῦ κόσμου ἀποτελεῖ τὴν ἐγγύηση τῆς συνοχῆς καὶ τῆς ἀλήθειας τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης. Μὲ τὸ ν' ἀνέχεται τὴν ὑπαρξὴ συστημάτων καταπίεσης (γιατὶ φορᾶνε, γιὰ παράδειγμα, τὸ «ἐπαναστατικὸ» ράσο) σ' ἕνα σημεῖο τῆς γῆς, εἶναι σὰ ν' ἀναγνωρίζει τὸ εὐλόγον τῆς καταπίεσης. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, ἂν ἀνέχεται τὴν ἀλλοτριώση σ' ἕνα τομέα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἀναγνωρίζει τὸ εὐλόγον τῆς καταπίεσης. Μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ἂν ἀνέχεται τὴν ἀλλοτριώση σ' ἕνα τομέα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἀναγνωρίζει τὸ μοῖρασμα ὅλων τῶν ὑλοποιήσεών της. Δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι κανεὶς ὑπὲρ τῆς ἀφηρημένης ἐξουσίας τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλίων, ἀλλὰ χρειάζεται καὶ νὰ δεῖξει τὴ συγκεκριμένη σημασία τους: τὴν κατάργηση τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς, καί, κατὰ συνέπεια, τοῦ προλεταριάτου. Ἡ λ ο γ ι κ ῆ τ ο ῦ ἔ μ π ο ρ ε ὕ μ α τ ο ς εἶναι ἡ πρώτη καὶ ἡ ἔσχατη ὀρθολογικότητα τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν, εἶναι ἡ βάση τῆς ὀλοκληρωτικῆς αὐτορύθμισης αὐτῶν τῶν κοινωνιῶν, πού μοιάζουν μὲ puzzles τῶν ὁποίων τὰ κομμάτια, τόσο διαφορετικὰ φαινομενικὰ, στὴν πραγματικότητα ἀντιστοιχοῦν. Ἡ ἐμπορευματικὴ ἀντικειμενοποίηση (reification) ἀποτελεῖ τὸ β α σ ι κ ὸ ἐμπόδιο γιὰ μιὰ ὀλοκληρωτικὴ χειραφέτηση, γιὰ τὴν ἐλεύθερη οἰκοδόμηση τῆς ζωῆς. Στὸν κόσμον τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς, ἡ πράξη δὲν γίνεται σύμφωνα μ' ἕνα σκοπὸ πού καθορίζεται αὐτόνομα, ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τίς ντιρεκτίβες ἐξωτερικῶν δυνάμεων. Καὶ ἐὰν οἱ οικονομικοὶ νόμοι φαίνεται νὰ γίνονται ἰδιόμορφοι φυσικοὶ, αὐτὸ ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι ἡ ἰσχὺς τους στηρίζεται ἀ π ο κ λ ε ι σ τ ι κ ᾶ στὴν «ἐλλειψη συνειδησης αὐτῶν πού συμμετέχουν».

Ἡ βασικὴ ὀρχή τῆς ἐμπορευματικῆς παραγωγῆς εἶναι ὁ χαμὸς τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἀνθρώπου μὲσ' στὴ χαστικὴ καὶ ἀσυνείδητη δημιουργία ἑνὸς κόσμου πού ξεφεύγει τελείως ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς του. Ὁ ριζικὸ ἐπαναστατικὸς πυρήνας τῆς γενικευμένης αὐτοδιεύθυνσης εἶναι, ἀντίθετα, ἡ συνειδητὴ διεύθυνση τοῦ συνόλου τῆς ζωῆς ἀπὸ ὅλους. Ἡ αὐτοδιαχείριση τῆς ἐμπορευματικῆς ἀλλοτριώσης θάκανε ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀπλοὺς προγραμματιστὲς τῆς ἴδιας τους τῆς ἐπιβίωσης: εἶναι ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου. Τὸ ἔργο λοιπὸν τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλίων δὲν θάναί ἡ αὐτοδιαχείριση τοῦ ὑπάρχοντος κόσμου, ἀλλὰ ἡ ἀδιάκοπη ποιοτικὴ του μεταμόρφωση: τὸ συγκεκριμένον ξεπέρασμα τοῦ ἐμπορεύματος (σὰν γιγαντιαία οἰκειοποίηση τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον).

Αὐτὸ τὸ ξεπέρασμα συνεπάγεται φυσικὰ τὴν κατάργηση τῆς ἐργασίας καὶ τὴν ἀντικατάστασή της ἀπὸ ἕνα νέον τύπον ἐλεύθερης δραστηριότητος, δηλαδὴ τὴν κατάργηση ἑνὸς ἀπὸ τὰ βασικὰ σχήματα τῆς σύγχρονης κοινωνίας, μεταξὺ μιᾶς ἐργασίας ὅλο καὶ περισσότερον ἀντικειμενοποιημένης καὶ τῆς παθητικὰ καταναλωνόμενης ψυχαγωγίας. Μερικὲς μικρο-ὀμάδες

πού σήμερα βρίσκονται υπό διάλυση όπως η «Socialisme ou Barbarie» ή η «Pouvoir Ouvrier» (28), που συμπεριζονται κατά τ' άλλα το σύγχρονο σύνθημα της Έργατικής Έξουσίας, επιμένουν ν' ακολουθούν, πάνω σ' αυτό το βασικό ζήτημα, το παλιό εργατικό κίνημα στο δρόμο του ρεφορμισμού της εργασίας και του «έξανθρωπισμού» της. Σήμερα πρέπει να επιτεθούμε ενάντια στην ίδια την εργασία. Απέχοντας πολύ από την «ουτοπία», ή κατάργηση της είναι η πρώτη προϋπόθεση του πραγματικού ξεπεράσματος της εμπορευματικής κοινωνίας, της κατάργησης — μέσα στην καθημερινή ζωή του καθένα — του διαχωρισμού του «ελεύθερου χρόνου» — και του «χρόνου εργασίας», συμπληρωματικῶν τομέων μίας άλλοτριωμένης ζωής, όπου αντανακλάται άσταμάτητα ή έσωτερική αντίφαση του εμπορεύματος μεταξύ άξιας χρήσης και ανταλλακτικής άξιας. Και μόνο ξεπερνώντας αυτή την αντίθεση οι άνθρωποι θα μωρέσουν να κάνουν τή ζωτική τους δραστηριότητα αντικείμενο της θέλησης και της συνείδησής τους, και να δούν τους έαυτούς τους σ' έναν κόσμο που δημιουργήσαν οι ίδιοι. Η δημοκρατία των Έργατικῶν Συμβουλίων είναι το λυμένο σίνιγμα όλων τῶν σύγχρονων σχισμάτων. Καθιστά «άδύνατο κάθε τι που υπάρχει έξω από τὰ άτομα».

Η συνειδητή κυριαρχία τῶν ανθρώπων πάνω στην ιστορία που οι ίδιοι φτιάχνουν, αυτό είναι όλο τὸ επαναστατικό σχέδιο. Η σύγχρονη ιστορία, καθώς και ὅλη η περασμένη ιστορία, είναι προϊόν τής κοινωνικής πρακτικῆς, τὸ — άσυνειδητο — αποτέλεσμα όλων τῶν ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Στην εποχή τής ολοκληρωτιστικής του κυριαρχίας, ὁ καπιταλισμός δημιούργησε τή νέα του θρησκεία: τὸ Θ έ α μ α. Τὸ θ έ α μ α είναι η επίγεια πραγμάτωση τής ι δ ε σ ο λ ο γ ι α ς. Ποτὲ ὁ κόσμος δέν περπάτησε τόσο καλά με τὸ κεφάλι. «Και ὅπως η «κριτική τής θρησκείας», έτσι και η κριτική του θεάματος αποτελεί σήμερα τή βασική προϋπόθεση κάθε κριτικῆς» (29).

Κι ὅλα αυτά γιατί τὸ πρόβλημα τής έ π α ν ά σ τ α σ η ς έχει ιστορικά τεθεί στην ανθρωπότητα. Η ὀλοένα μεγαλειωδέστερη συσσώρευση τῶν υλικῶν και τεχνικῶν μέσων δέν έχει αντίστοιχο παρά στην ὀλοένα βαθύτερη ἔλλειψη ικανοποίησης ὄλων. Η μωυρζουαζία, και η κληρονόμος της στις Ἀνατολικές χώρες, η γραφειοκρατία, δέν μπορούν να κατέχουν τὸν τρόπο χρήσης αὐτῆς τής υπερανάπτυξης που θά γίνει η βάση τής π ο ι ῆ σ η ς του μέλλοντος, ακριβῶς επειδή δουλεύουν, και οι δύο, γιά τή δ ι α τ ῆ ρ ῆ σ η μ ι ᾱ ς π α λ ι ᾱ ς τ ᾱ ἔ η ς. Τὸ μόνο που κατέχουν είναι τὸ μυστικό τής άστυνομικῆς τής χρήσης. Δέν κάνουν τίποτε άλλο παρά να συσσωρεύουν τὸ Κ ε φ ᾱ λ α ι ο και κατά συνέπεια τὸ π ρ ο λ ε τ α ρ ι ᾱ τ ο : είναι π ρ ο λ ε τ ᾱ ρ ι ο ς εκείνος που δέν έχει καμία έξουσία πάνω στη διάθεση τής ζωής του και πού τὸ ξέρει. Οι ιστορικές δυνατότητες του νέου προλεταριάτου θεμελιώνονται πάνω στο γεγονός ὅτι είναι ὁ μόνος συνειης κληρονόμος του χωρίς άξια πλούτου του ἄ σ τ ι κ ο ὕ κ ὄ σ μ ο υ, ὁ ὁποῖος πρέπει να μετασχηματιστεί και να ξεπεραστεί πρὸς τήν κατεύθυνση του ολοκληρωμένου ανθρώπου που επιζητεί τήν ολοκληρωτική ιδιοποίηση τής φύσης και τής ίδιας του τής φύσης. Αὐτή η πραγματώση τής φ ὕ σ η ς του ανθρώπου αποκτᾶ ένα νόημα μόνο με τή χωρίς ὄρια ικανοποίηση και τὸν άσταμάτητο πολλαπλασιασμό τῶν π ρ α γ μ α τ ι κ ῶ ν ἐ π ι θ υ μ ι ῶ ν, που τὸ θ έ α μ α άπωθεί στις μακρινές περιοχές του επαναστατικού άσυνειδητου και που δέν είναι ικανὸ νά τις πραγματοποιήσει παρά μόνο φανταστικά μέσα στο ὄνειρικό παραλήρημα τής διαφήμισής του. Αὐτὸ σημαίνει πὼς η ὀριστική πραγματοποίηση τῶν πραγματικῶν ἐπιθυμιῶν, δηλαδή η κατάργηση ὄλων τῶν ψευτο-άναγκῶν και ἐπιθυμιῶν που τὸ σύστημα δημιουργεί καθημερινά γιά να διασώσει τήν έξουσία του, δέν μπορεί να γίνει χωρίς τήν κατάργηση του εμπορευματικού θεάματος και τὸ θετικό του ξεπέρασμα.

Η σύγχρονη ιστορία δέν μπορεί ν' άπελευθερωθεῖ, και οι αναρίθμητες κατακτήσεις της δέν μπορούν να χρησιμοποιηθοῦν ελεύθερα, παρά μόνο από τις δυνάμεις που άπωθεί: τους εργαζόμενους που δέν έχουν καμμία έξουσία πάνω στις συνθήκες, τὸ νόημα και τὸ προϊόν τῶν δραστηριοτήτων τους. Τὸ προλεταριάτο που ἦταν ἤδη, τὸν 19ο αἰῶνα, ὁ κληρονόμος τής φιλοσοφίας, ἔγινε τώρα και ὁ κληρονόμος τής σύγχρονης τέχνης και τής πρώτης συνειδητῆς κριτικῆς τής καθημερινῆς ζωής. Δέν μπορεί ν' αυτοκαταλυθεῖ χωρίς να πραγματώσει συγχρόνως τήν τέχνη και τή φιλοσοφία. Η μεταμόρφωση του κόσμου και η ἀλλαγή τής ζωής είναι γιά τὸ προλεταριάτο ένα και τὸ αὐτό, τ' ἀδιαχώριστα συνθήματα που θά συνοδεύσουν τήν κατάργηση του σάν τάξη, τήν κατάλυση τής τωρινῆς κοινωνίας σάν βασιλείου τής ἀναγκαιότητας, και τήν ἐπιτέλους δυνατὴ εἴσοδο στο βασίλειο τής ελευθερίας. Η ριζική κριτική και η ελεύθερη ἀναδημιουργία τής κάθε συμπεριφορᾶς και άξιας που ἐπιβάλλεται από τήν άλλοτριωμένη πραγματικότητα ἀποτελεῖ τὸ μέγιστο προγράμμα του, και η δημιουργικότητα που άπελευθερώνεται μέσα στην δημιουργία ὄλων τῶν στιγμῶν και γεγονότων τής

29. — “μπροσούρα του στρασβουργού”

ζωής είναι ή μόνη **α ο ί σ η** πού θ' αναγνωρίσει, ή ποίηση πού γίνεται άπ' όλου, ή άρχή τής έπαναστατικής γιορτής. Οί προλεταριακές έπαναστάσεις θά ναι **γιορτές** ή δέν θά ύπάρξουν καθόλου, γιατί ή ζωή πού αναγγέλλουν θά δημιουργηθεί κι αύτή κάτω άπό τό έμβλημα τής γιορτής. Τό **π α ι χ ν ί δ ι** είναι ή έσχατη λογική αύτης τής γιορτής, ή ζωή χωρίς νεκρό χρόνο και ή άνεμπόδιση άπόλαυση είναι οί μόνοι κανόνες πού θ' αναγνωρίσει.

Rosa Luxembourg

«Η ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ»

Έκδίδεται ό πρώτος τόμος άπό τή «Διεθνή Βιβλιοθήκη»

«Μιά συνθετική θεωρητική έπεξεργασία πάνω στο συνολικό σύμπλεγμα αυτών τών φαινομένων έδωσε ίσαμε τώρα μόνο ή Ρόζα Λούξεμπουργκ. Βασισμένη στην κλασική μαρξική άνάλυση, μάς ζωντάνεψε τόν Ιμπεριαλισμό σαν άδήριτη συνέπεια τής άναπαραγωγικής και συσσωρευτικής λειτουργίας του ίδιου του καπιταλισμού. Έτσι μπόρεσε γιά πρώτη φορά αύτή νά ένωματώσει όργανικά μέσα στή γενική Ιστορικοϋλιστική διδασκαλία του μαρξισμού τό ιδιαίτερο φαινόμενο του Ιμπεριαλισμού και νά δώσει στή «θεωρία τής Κατάρρευσης» ένα συγκεκριμένο οικονομικό θεμέλιο.

Η έλληνική έπαναστατική φιλολογία πρέπει τό γρηγορότερο ν' άποχτήσει κι αύτή τό βασικό έργο τής Ρόζας Λούξεμπουργκ «Συσσώρευση του Κεφάλαιου», παράλληλα μέ τή συμπλήρωση τής έκδοσης του «Κεφάλαιου» του Μάρξ».

Παντελής Πονλώπουλος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Ο Marc Kravetz απόκτησε μιὰ κάποια φήμη μέσα στους ήγετικούς κύκλους τῆς U.N.E.F. Κομφενδόμενος δημοκόπος ἔκανε τὸ σφάλμα νὰ δοκιμάσει τὴν τύχη του στὸν τομέα τῆς «Θεωρητικῆς ἔρευνας»: Τὸ 1964 δημοσιεύει στὸ *Les Temps Modernes* μιὰ ἀπολογία τοῦ φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ, τὸν ὁποῖο καταγγέλλει τὸν ἐπὶ μενο χρόνο μέσα στὸ ἴδιο περιοδικό.
2. Ἐννοεῖται ὅτι χρησιμοποιοῦμε αὐτοὺς τοὺς ὄρους, θ έ α μ α, ρ ό λ ο ς κ.λ.π. μὲ τὴν ἔννοια πὸν τοὺς δίνουν οἱ situationnistes (βλέπε, Γκὼ Ντεμπόρ: «Ἡ κοινωνία τοῦ θεάματος» ἐκδόσεις ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ).
3. Ὅταν δὲν τὸν χέζουν στὴ μούρη τὸν κατουρᾶνε στὸν κῶλο!!!
4. Χωρὶς ὅμως ἐπαναστατικὴ συνείδηση ὁ ἐργάτης δὲν εἶχε τὴν ἀταπιάτη τοῦ προβο-
βασμοῦ του.
5. Δὲν μιλάμε γιὰ τὸ ἐπίπεδο τῆς *Ecole Normale Supérieure* ἢ τῶν Σορβονικάρηδων ἀλλὰ γιὰ τὸ ἐπίπεδο τῶν Ἐγκυκλοπαιδιστῶν ἢ τοῦ Χέγκελ.
6. Μὴ τολμῶντας νὰ ἐπικαλεστοῦν τὸ Φιλιστινικὸ φιλελευθερισμὸ, ἐφευρίσκουν ἀναφορὲς στὴν πανεπιστημιακὴ ἀὐτονομία τοῦ μεσαίωνα, ἐποχὴ τῆς «δημοκρατίας τῆς μὴ ἐλευ-
θερίας».
7. Βλέπε *Internationale Situationniste No 9* (Σύνταξη: B.P. 307.03 Παρίσι). Ἀλληλογραφία μ' ἕναν ὁπαδὸ τῆς Κυβερνητικῆς καὶ τὴν προκήρυξη τῶν Situationnistes: Ἡ Χελώνα στὴ βιτρίνα ἐνάντια στὸν νεοκαθηγητὴ A. Moles.
8. Ὁ σεξουαλικὸς ἀγῶνας τῶν νέων καὶ ὁ ρόλος τοῦ ὄργασμοῦ. (Βλέπε B. Ράιτ: «Ταξικὴ συνείδηση καὶ σεξουαλικὴ χειραφέτηση» ἐκδόσεις ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ).
9. Γιὰ τὸ ὑπόλοιπο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ χρειάζεται ὁ ζουρλομανδύας γιὰ νὰ παρουσιαστῆι μπροστὰ στὸν ψυχίατρο μέσα στὸ ἀστυκὸ του φρουρίο. Γιὰ τὸν φοιτητὴ δὲν χρειάζεται παρὰ νὰ ἀνακοινωθεῖ ὅτι προχωρημένα πόστα ἐλέγχου ἀνοίχτηκαν στὸ γκέττο: τρέ-
χει χωρὶς νὰ χάσει καιρὸ, τόσο πὸν χρειάζεται νὰ δίνονται ἀριθμοὶ προτεραιότητος.
10. Σχετικὰ μὲ τὸ σινοθύλευμα τῶν argumentistes καὶ τὴν ἐξαφάνιση τοῦ ὄργανου τους βλέπε τὴν προκήρυξη «Στοὺς σκουπιδοτενεκέδες τῆς ἱστορίας» πὸν μοίρασε ἡ *Internationale Situationniste* τὸ 1963.
11. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι δὲν θάταν ἄσκοπο νὰ ὑπενθυμίσουμε καὶ νὰ συστήσουμε θεομὰ αὐτὸ πὸν οἱ πῶ ἐξυπνοὶ ἐφαρμόζουν ἤδη καὶ πὸν ἔγκειται στὸ νὰ τὰ κλέβουν.
12. Βλέπε τίς τελευταῖες περιπέτειες τῆς Ἐνωσις Κομμουνιστῶν Φοιτητῶν καὶ τῶν χρι-
στιανῶν ὁμοιδεατῶν τους μὲ τίς ἡγεσίες τους· δείχνουν ὅτι ἡ μόνη ἐνότητα ὅλων αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ἔγκειται στὴν ἀνευ ὄρων ὑποταγὴ στους ἀρχηγούς τους.
13. Δὲν ἐννοοῦμε πὸς μόνο ἡ νεολαία τὴ νοιώθει, ἀλλὰ πὸς θέλει νὰ τὴν ἐκφράσει.
14. Ὅταν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ ἀντιατομικοῦ κινήματος ἀνακάλυψαν, ἔδωσαν ὅτι δημοσιότητα καὶ μετὰ κατέλαβαν τὰ ὑπερμυστικὰ ἀντιατομικὰ καταφύγια πὸν προορίζονταν γιὰ τὰ μέλη τῆς κυβέρνησης.

31. — "μπροσούρα του στράσβουργου"

15. 'Αναφερόμαστε εδώ στο έξοχο περιοδικό *Heatwane* που ή εξέλιξη του τείνει να φαίνεται σ' ένα δλοένα συνεπέστερο ριζοσπαστισμό.
Διεύθυνση : 13, Radcliffe Road, London SW 10, ENGLAND.
16. *Japanese Revolutionary Communist League. Revolutionary Marxist Faction. Kaihosha. 2-23-7, Nakano, Nakapoku, Tokyo, Japan — Zengakuren. 7, Yokoderacho, Shinjuku, Tokyo Japan.*
17. *Internationale Situationniste No 8.*
18. *Internationale Situationniste No 7.*
19. Αυτό που πραγματοποίησαν ήταν να εκβιομηχανίσουν τη χώρα με την κλασσική πρωταρχική συσσώρευση σε βάρος τής αγροτιάς, συσσώρευση που επιταχύνεται με τη γραφειοκρατική τρομοκρατία.
20. 'Εδώ και 45 χρόνια, στη Γαλλία, το λεγόμενο Κομμουνιστικό κόμμα δεν έκανε ούτε ένα βήμα προς την κατάληψη τής εξουσίας. Το ίδιο συμβαίνει και σ' όλες τις προχωρημένες χώρες που δεν είχε επέμβει ο λεγόμενος κόκκινος Στρατός.
21. Ταξικοί αγώνες στην 'Αλγερία, τράκτ που αναδημοσιεύτηκε στην *Internationale Situationniste No 10.*
22. Για το ρόλο τους στην 'Αλγερία βλέπε «Οι ταξικοί αγώνες στην 'Αλγερία» *I.S. No 10*
23. *Internationale Situationniste No 9.*
24. «Μήνυμα στους επαναστάτες...» *Internationale Situationniste No 10.*
25. Που ορίζεται από την ύπεροχή τής εργασίας - εμπόρευμα.
26. Μετά τη θεωρητική κριτική που έγινε από τη Ρόζα Λουξεμπουργκ.
27. «Οι ταξικοί αγώνες στην 'Αλγερία», *I.S. No 10.*
28. Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα, 'Εργατική 'Εξουσία κ.λ.π. 'Αντίθετα μιιά ομάδα όπως ή *I.C.O.* (εργατικές πληροφορίες και αλληλογραφία) αρνούμενη κάθε οργάνωση και μιιά συνεπή θεωρία, είναι καταδικασμένη στην άνυπαρξία.
29. *Internationale Situationniste No 9.*

Η ΔΙΕΘΝΗΣ

Ἐμπρός τῆς γῆς οἱ κολασμένοι
Τῆς πείνας σκλάβοι ἔμπρός, ἔμπρός,
Τὸ δίκιο ἀπ' τὸν κρατῆρα βγαίνει
Σὰν βροντῆ, σὰν κεραυνός.
Φτάνουν πιά τῆς σκλαβιάς τὰ χρόνια
Ἔοι ἐμεῖς ταπεινοὶ τῆς γῆς
Ποῦ ζούσαμε στὴν καταφρόνια
Θὰ γίνουμε τὸ πᾶν ἐμεῖς

Θεοί, ἀρχόντοι, βασιλιάδες
Μὲ πλάνα λόγια μᾶς γελοῦν
Τῆς γῆς οἱ δοῦλοι κι' οἱ ραγιάδες
Μοναχοὶ τοὺς θὰ σωθοῦν.
Γιὰ νὰ λείψουν πιά τὰ δεσμά μας
Γιὰ νὰ πάψει πιά ἡ κλεψιά
Νὰ ἰδοῦνε πρέπει τῆ γροθιά μας
Καὶ τῆς ψυχῆς μας τῆ φωτιά.

Ἐμπρός μονάχη μας ἐλπίδα
Εἶν' ἡ σφιγμένη μας γροθιά
Κάτω οἱ πολέμοι κι' ἡ πατρίδα
Ζήτω, ζήτω ἡ Λευτεριά.
Κι' ἂν θελήσουν νὰ δοκιμάσουν
Τῆς ψυχῆς μας τοὺς κεραυνούς
Νὰ ἰδοῦνε τότες θὰ προφτάσουν
Πῶς εἶν' οἱ σφαίρες μας γιαντούς.

Σκληρὸς ὁ νόμος μας ξεσκίζει
Κι' οἱ φόροι ἀσήκωτοι γιὰ μᾶς
Ὁ πλούσιος ὅ,τι κι' ἂν κερδίζει
Εἶναι πλούτος τῆς κλεψιάς.
Ἡ σκλαβιά, ἡ ἀδικία φτάνει
Ἄοχι πιά ταπεινοὶ σκεπτοὶ
Ἀδέλφια ἡ φύση ὅλους μᾶς κάνει
Καὶ εἴμαστε ἴσοι μπρὸς σ' αὐτή.

Οἱ πλούσιοι μὲ ἀσπλαχνιὰ μᾶς γδέρνουν
Καὶ μᾶς ἀρπάζουν τὸ ψωμί
Τὸ κόπο μας αὐτοὶ κι' ἂν παίρνουν
Γιὰ μᾶς ἡ πείνα πληρωμὴ.
Τῆς δουλειᾶς ὅλοι οἱ κλέφτες κάτου
Δίκιο τώρα ὁ φτωχὸς ζητάει
Ὅσα γινεῖται εἶναι δικά του
Κι' ὅταν θελήσει τ' ἀποκτάει.

Ἐμᾶς ποῦ ἀδιάκοπα ἡ δουλειά μας
Γεννάει τῆς γῆς τοὺς θησαυροὺς
Ὅλα τὰ πλούτη εἶναι δικά μας
Ὅλα ἀνήκουν στοὺς φτωχοὺς.
Τώρα πιά κόρακες κι' ἀκρίδες
Δὲν σκεπάζουν τὸν οὐρανὸ
Χρυσὸς ὁ ἥλιος στέλνει ἀχτίδες
χαμόγελο παντοτεινὸ.

Ἀπόδοση ἀπὸ τὰ γαλλικὰ
ΡΗΓΑ ΓΚΟΛΦΗ

